

Denna text är en översättning som nämnden för fastställande av kollektivavtals allmänt bindande verkan har låtit göra av ett finskspråkigt kollektivavtal. Kollektivavtalets parter har inte kommit överens om den svenskspråkiga kollektivavtalstexten. Om tolkningen av den svenskspråkiga översättningen leder till ett annat slutresultat än det ursprungliga finskspråkiga kollektivavtalet, ska man följa det finskspråkiga kollektivavtalet. Nämnden för fastställande av kollektivavtals allmänt bindande verkan är inte ansvarig för de skador som uppkommer på grund av eventuella felaktigheter i översättningen.

Tämä on työehtosopimuksen yleissitovuuden vahvistamislautakunnan teettämä käännös suomenkielisestä työehtosopimuksesta. Työehtosopimuksen sopijaosapuolet eivät ole sopineet ruotsinkielisestä työehtosopimustekstistä. Mikäli ruotsinkielisen käännöksen tulkinta johtaa erilaiseen lopputulokseen kuin alkuperäinen suomenkielinen työehtosopimus, tulee noudattaa suomenkielistä työehtosopimusta. Työehtosopimuksen yleissitovuuden vahvistamislautakunta ei vastaa käännöksen mahdollisista virheellisyyksistä aiheutuvista vahingoista.

**MELLAN SUOMEN TEKSTILI JA MUOTI RY
OCH
OCH FACKFÖRBUNDET PRO RF**

**KOLLEKTIVAVTAL FÖR
TJÄNSTEMÄN I TEXTIL- OCH
MODEBRANSCHEN**

14.3.2025–29.2.2028

UNDERTECKNINGSPROTOKOLL FÖR KOLLEKTIVAVTALET	5
FÖR TJÄNSTEMÄN I TEXTIL- OCH MODEBRANSCHEN	5
KOLLEKTIVAVTAL FÖR TJÄNSTEMÄN I TEXTIL- OCH MODEBRANSCHEN.....	19
1 § Tillämpningsområde.....	19
2 § Arbetsgivarens och tjänstemannens allmänna skyldigheter	19
3 § Anställningsförhållande	20
1. Arbetsledningsrätt	20
2. Ändring av anställningsvillkoren.....	20
3. Omställningsförhandlingar, beräkning av förhandlingstid	21
4 § Ersättning för vikariat och introduktion i arbetet	21
1. Ersättning för vikariat	21
2. Tillägg för introduktion i arbetet.....	22
5 § Avslutande av anställningsförhållande	22
5. Sysselsättningsledighet.....	23
6 § Lön	23
Lönetabeller	24
Löner under praktik och sommarvikariat	26
Resultat- och vinstpremier	26
7 § Ordinarie arbetstid och förläggningen av den	27
1. Den ordinarie arbetstidens längd	27
2. Arbetstidsförkortning	28
3. Förläggning av arbetstid.....	28
4. Flexibel och spridd arbetstid	28
5. Utökad flexitid	28
8 § Genomsnittlig ordinarie arbetstid	29
1. Genomsnittlig ordinarie arbetstid som baserar sig på arbetsledningsrätten	29
2. Genomsnittlig ordinarie arbetstid som baserar sig på överenskommelse	29
3. Genomsnittlig ordinarie arbetstid (10 timmar)	29
9 § Arbetstidsbank.....	30
10 § Arbetstidsschema.....	31
11 § Mertidsarbete	32
1. Begreppet mertidsarbete.....	32
2. Former av mertidsarbete	32
3. Lön som betalas för mertidsarbete	32
12 § Lediga dagar	33
13 § Söckenhelgsveckor	33
14 § Övertid	33
1. Uppkomsten av övertid	33
2. Ersättning för övertidsarbete	34
3. Övertidsdivisorer och grundlön	35
4. Möjlighet att inta måltid	35
5. Arbetstiden under vissa söckenhelgsveckor.....	35
6. Inledande och avslutande arbete	36
7. Exempel på beräkningen av övertidsarbete	36
15 § Deltidslön.....	37
16 § Beredskap	39
17 § Driftstopp.....	40
18 § Utryckningsbetonat arbete och telefonanvisningar	40
Lön för arbete	41
19 § Söndagsarbete	41
20 § Vilotider och ersättning för ledighet per vecka	42
Ledighet per vecka	42
Ersättning för veckovila	42
Dygnsvila.....	43
Daglig vilotid	43
21 § Skiftarbete samt kvälls- och nattarbete	44

22 §	Lön under sjuktid, graviditetsledighet eller föräldraledighet samt efter olycksfall	46
1.	Lönebetalningsskyldighet	46
2.	Återfall av sjukdom	46
3.	Anmälningsskyldighet och läkarintyg	46
4.	Ersättande arbete	47
5.	Familjeledigheter	48
6.	Avdragsrätt	49
7.	Äldre arbetstagares arbetsförmåga och hälsa	49
23 §	Läkarundersökningar	49
1.	Lagstadgade läkarundersökningar	49
2.	Övriga läkarundersökningar	50
3.	Beräkning	51
24 §	Reseersättningar	52
1.	Reseskyldighet och ersättningar	52
2.	Resans början och slut	52
3.	Resekostnader i Finland och dagtraktamente	52
4.	Resekostnader utomlands och dagtraktamenten	53
5.	Arbetskommenderingar	53
6.	Antal timmar som förutsätts i arbetstidsschemat och dagslönegaranti	54
7.	Ersättning för resetid	54
8.	Egen bil	54
9.	Resereglemente	54
25 §	Utbildningstillfällen	54
26 §	Kompetensutveckling	55
27 §	Semester	55
1.	Att ge semester	55
2.	Semesterlön och -ersättning	56
3.	Semesterpremie	56
28 §	Kort tillfällig ledighet	57
29 §	Ansvarsförsäkring och grupplivförsäkring	59
30 §	Organisationsfrihet och inkassering av medlemsavgifterna till fackföreningarna	59
31 §	Mötesfrihet	59
32 §	Lokala avtal	60
33 §	Förhandlingsordning	61
34 §	Åtgärder för att hantera företagets ekonomiska svårigheter	62
35 §	Kontinuerliga förhandlingar	63
36 §	Bilageavtal	63
37 §	Avtalets bindande karaktär	63
38 §	Avtalets giltighetstid	64
BILAGA 1 a		65
BILAGA 2		80
ARBETSTIDSFÖRKORTNING I ETT- OCH TVÅSKIFTSARBETE		80
BILAGA 3		84
AVTAL OM FÖRKORTNING AV ARBETSTIDEN I AVBRUTET TRESKIFTSARBETE		84
BILAGA 4		85
AVTAL OM ARBETSTIDEN I OAVBRUTET TRESKIFTSARBETE		85
BILAGA 5		87
AVTAL OM UPPSÄGNINGSSKYDD 2002		87
BILAGA 6		93
SAMARBETSAVTAL		93
BILAGA 7		104
Sommarpraktikprogrammet Lär känna arbetslivet och tjäna en slant åren 2025–2027		104
BILAGA 8		105
ANLITANDE AV PRAKTIKANTER/SOMMARJOBBARE INOM SUOMEN TEKSTIILI JA MUOTI RY:S AVTALSBRANSCHEN		105
BILAGA 9		106
Vägledning för distans- och hybridarbete		106

UNDERTECKNINGSPROTOKOLL FÖR KOLLEKTIVAVTALET FÖR TJÄNSTEMÄN I TEXTIL- OCH MODEBRANSCHEN

1. Avtalsperiod och avtalets giltighetstid

Det nya kollektivavtalet ersätter det kollektivavtal som parterna har godkänt för perioden 04.4.2023–28.2.2025. Kollektivavtalet gäller 14.3.2025–29.2.2028 och förlängs därefter med ett år i sänder, om inte någondera parten senast två månader innan avtalet löper ut skriftligen säger upp avtalet.

2. Lönejusteringar

2.1 Lokala löneförhandlingar

Målet med lokala förhandlingar är att nå en löneuppgörelse som stöder den ekonomiska situationen, orderstocken, sysselsättningssituationen samt kostnadskonkurrenskraften på respektive företag eller arbetsplats. Målet är att genom lönebildningen uppmuntra till att utveckla kunnandet och verka i en sådan riktning att företagets produktivitet och arbetshälsa utvecklas enligt de mål som ställts upp.

Vid förhandling om löneförhöjningarnas storlek, tidpunkt och genomförandesätt ska arbetsgivaren före förhandlingarna, för tjänstemän som har ett anställningsförhållande för år 2025 i maj 2025 (utan sommarjobbare) och för 2026 och 2027 i april respektive år (utan sommarjobbare), lämna information om den beräknade summan för tjänstemännens personliga sammanräknade tim- eller månadslöner och räknesättet för detta, till förtroendemannen eller, om ingen förtroendeman har valts, till alla tjänstemän.

Den information som getts under förhandlingarna är konfidentiell och får enbart användas för att förhandla om löneuppgörelsen.

Främjande av lokala avtal

Om det pågår lokala förhandlingar på arbetsplatsen om en löneuppgörelse enligt ett kollektivavtal, ska arbetsgivaren reservera möjligheten för tjänstemännen att diskutera innehållet i förhandlingarna på arbetstid. Om inget annat avtalas lokalt, bestämmer arbetsgivaren hur länge mötet får pågå och när det år hållas.

Lokala avtal underlättas när förtroendemannen tillsammans med arbetsgivarens representant överväger hur han eller hon ska öppna upp de pågående förhandlingarna och det slutliga innehållet i avtalet med personalen.

2.2 Lokal löneuppgörelse

Vid lokal löneuppgörelse avtalar man om

- löneförhöjningens storlek
- tidpunkten för dem och
- sättet på vilket lönejusteringarna genomförs.

Lokalt kan avtalas annat om den lokala löneuppgörelsen, den företags- eller arbetsplatsspecifika potten, senareläggning av tidpunkten för lönejusteringarna eller beaktande av löneförhöjningarna vid genomförande av löneförhöjningar enligt kollektivavtalet med förtroendemannen eller, om ingen förtroendeman har valts, med tjänstemännen tillsammans. Lokala avtal ska ingås skriftligen. Företag som följer kollektivavtalet på basis av dess allmänt bindande verkan lämnar ett sådant lokalt avtal som avses här till arbetarskyddsmyndigheterna för kännedom.

Avtalet ingås med förtroendemannen eller, om ingen förtroendeman har valts, med tjänstemännen tillsammans senast 13 jun 2025 (15 maj 2026 och 14 maj 2027), såvida man inte avtalar om att förlänga behandlingstiden.

2.3 Lönejusteringarnas storlek samt hur de verkställs vid avsaknad av lokal löneuppgörelse

Ar 2025

Lönerna höjs 1.7.2025 eller från början av den lönebetalningsperiod som följer närmast därefter med en allmän förhöjning på 2,1 procent. Utöver den allmänna förhöjningen används en företags- och arbetsplatsspecifik pott på 0,4 procent för att höja tjänstemännens löner. Arbetsgivaren beslutar om utdelningen av potten.

Ar 2026

Lönerna höjs 1.06.2026 eller från början av den lönebetalningsperiod som följer närmast därefter med en allmän förhöjning på 2,2 procent. Utöver den allmänna förhöjningen används en företags- och arbetsplatsspecifik pott på 0,7 procent för att höja tjänstemännens löner. Arbetsgivaren beslutar om utdelningen av potten.

Ar 2027

Lönerna höjs 1.6.2027 eller från början av den lönebetalningsperiod som följer närmast därefter med en allmän förhöjning på 2,0 procent. Utöver den allmänna förhöjningen används en företags- och arbetsplatsspecifik pott på 0,4 procent för att höja tjänstemännens löner. Arbetsgivaren beslutar om utdelningen av potten.

Den företags- eller arbetsplatsspecifika potten är avsedd att stödja lönebildningens sporrande effekt, en rättvis lönestruktur och lönegradering, produktivitetsutveckling på arbetsplatsen och genomförande av arbetsgivarens lönepolitik samt att rätta till eventuella snedvridningar. Vid fördelningen av personliga höjningar ska tjänstemännens yrkeskompetens och arbetsprestation vara riktgivande. Grundprincipen för den företags- och arbetsplatsspecifika potten är att höjningarna ska upplevas som en verklig belöning.

Den företags- eller arbetsplatsspecifika potten beräknas för 2025 utifrån den sammanräknade summan av de personliga lönerna för de tjänstemän som omfattas av kollektivavtalet (inte sommarjobbare) som har ett anställningsförhållande i maj 2025 och för 2026 och 2027 utifrån summan i april respektive år. Lönen för tjänstemän som är frånvarande en hel månad ska inte räknas med om en vikarie har anlitats.

Lönerna beräknas på grundval av personliga tim- eller månadslöner inklusive naturaförmåner (inkomster utan särskilda tillägg, t.ex. tjänsteårstillägg, skiftarbetstillägg och miljötillägg).

Beräkning av löneförhöjningar för timavlönade tjänstemän

Lönen för timavlönade tjänstemän omvandlas först till en månadslön, varefter löneförhöjningen tillämpas på den beräknade månadslönen. Den förhöjda lönen jämförs med tabellönerna i kollektivavtalet och man säkerställer att den nya lönen överstiger tabelllönen med 3 % om anställningsförhållandet har varat i mer än 6 månader. Slutligen omvandlas månadslönen tillbaka till timlön.

2.4 Lönetabeller

Lönerna enligt svårighetsklass och enligt uppgiftsspecifik svårighetsgrupp höjs med 2,5 % den 1.7.2025 eller från och med den lönebetalningsperiod som inleds närmast därefter.

Lönerna enligt svårighetsklass och enligt uppgiftsspecifik svårighetsgrupp höjs med 2,9 % den 1.6.2026 eller från och med den lönebetalningsperiod som inleds närmast därefter.

Lönerna enligt svårighetsklass och enligt uppgiftsspecifik svårighetsgrupp höjs med 2,0 % den 1.6.2027 eller från och med den lönebetalningsperiod som inleds närmast därefter.

2.5 Skifttillägg

Skifttilläggen höjs 1.7.2025 eller från början av den närmast därpå följande lönebetalningsperioden med 2,5 %.

Skifttilläggen höjs 1.6.2026 eller från början av den närmast därpå följande lönebetalningsperioden med 2,9 %.

Skifttilläggen höjs 1.6.2027 eller från början av den närmast därpå följande lönebetalningsperioden med 2,0 %.

2.6 Tjänstetidstillägg enligt lönesystem 1 a

Tjänstetidstilläggen höjs 1.7.2025 eller från början av den närmast därpå följande lönebetalningsperioden med 2,5 %.

Tjänstetidstilläggen höjs 1.6.2026 eller från början av den närmast därpå följande lönebetalningsperioden med 2,9 %.

Tjänstetidstilläggen höjs 1.6.2027 eller från början av den närmast därpå följande lönebetalningsperioden med 2,0 %.

2.7 Ersättning till förtroendeman och arbetarskyddsfullmäktig

Ersättningarna till förtroendeman (inte avdelningens förtroendeman) och arbetarskyddsfullmäktig höjs enligt följande:

Ersättningarna höjs 1.7.2025 eller från början av den närmast därpå följande lönebetalningsperioden med 2,5 %.

Ersättningarna höjs 1.6.2026 eller från början av den närmast därpå följande lönebetalningsperioden med 2,9 %.

Ersättningarna höjs 1.6.2027 eller från början av den närmast därpå följande lönebetalningsperioden med 2,0 %.

2.8 Beaktande av löneförhöjningarna vid genomförandet av löneförhöjningar enligt kollektivavtalet

Om man i företagen verkställer löneförhöjningar vid sådana tidpunkter som avviker från de kollektivavtalsenliga förhöjningarna, kan man lokalt med förtroendemannen avtala om att posterna i fråga beaktas när man genomför förhöjningar på basis av kollektivavtalet. Då ska man underrätta tjänstemännen om att höjningen omfattar en förhöjning på basis av kollektivavtalet.

Med en ny tjänsteman kan man skriftligen till exempel i arbetsavtalet avtala om att den nya lönen inbegriper den löneförhöjning som i kollektivavtalet avtalats för samma kalenderår.

2.9 Uppgifter som ges efter att löneförhöjningarna genomförts

Om förhöjningen inbegriper en företagsspecifik pott ska arbetsgivaren efter genomförda löneförhöjningar tillsammans med förtroendemannen eller, om ingen förtroendeman har valts, tillsammans med alla tjänstemän, inom en rimlig tid göra en genomgång av det totala antalet tjänstemän, antalet tjänstemän som fått en löneförhöjning, den genomsnittliga storleken på förhöjningen samt den summa som använts för förhöjning av tjänstemännens löner, med specifikation för de företagsspecifika och allmänna förhöjningarna. De uppgifter som ges är konfidentiella.

2.10 Förbundens stöd

Förbunden ger handledning och ordnar utbildning i anslutning till höjningen av lönerna i enlighet med kollektivavtalet.

3. Textändringar

4 § Ersättning för vikariat och introduktion i arbetet

Texten nedan flyttas till slutet av paragrafen:

Förbunden rekommenderar att man avtalar lokalt om ersättning för vikariat och tillägg för introduktion i arbetet innan vikariatet eller introduktionen i arbetet inleds.

6 § Lön

Efter första stycket infogas följande protokollsanteckning:

Förbunden rekommenderar att företag inom textil- och modebranschen under avtalsperioden övergår till att använda lönesystem 1 b.

7 § Ordinarie arbetstid och förläggningen av den

En ny punkt 8 läggs till:

Arbetsgivaren kan använda vilken som helst utjämningsperiod på 12 månader i bedömningen av maximiantalet arbetstimmar. Om utjämningsperioden ändras genom arbetsgivarens beslut är det skäl att meddela om detta på förhand. Lokalt kan avtalas om ett annat sätt, undantagsvis även om att utjämningsperioden inleds retroaktivt.

Om utjämningsperioden för maximiantalet arbetstimmar ändras ska maximiantalet arbetstimmar under den avbrutna utjämningsperioden ställas i förhållande till maximiantalet arbetstimmar under hela året.

22 § Lön under sjukdom, graviditetsledighet eller föräldraledighet samt efter olycksfall

1. Lönebetalningsskyldighet

Tabellen ändras enligt följande:

Anställningen har fortgått oavbrutet	Lön
1 år men kortare än 5 år 4	för 4 veckor
5 år eller längre	för 3 månader

Sjukdomsåterfall

Texten ändras enligt följande:

Om tjänstemans arbetsoförmåga börjar inom 30 dagar från den dag, för vilken arbetsgivaren senast betalat lön för sjuktid, har tjänstemannen inte rätt till en ny sjuklöneperiod enligt, utan sjuklön betalas sammanlagt högst för den tidsperiod som nämns i tabellen ovan. Om arbetsgivarens skyldighet att betala lön har fullgjorts redan under föregående period av arbetsoförmåga eller fullgörs under den nya perioden av arbetsoförmåga innan personen får rätt till dagpenning, betalar arbetsgivaren lön för sjuktid högst tills det att tjänstemannens i sjukförsäkringslagen stadgade rätt till dagpenning börjar, det vill säga högst för dagen för insjuknande och de 9 därpå följande vardagarna.

Fastställandet om huruvida det handlar om samma eller olika sjukdomar sker utifrån sjukförsäkringskontorets beslut. I oklara situationer betalas lön för självrisktiden först efter att Fpa har gjort ovan nämnda bedömning i ärendet.

5. Familjeledigheter

Texten ändras enligt följande: Tjänstemannens rätt till graviditets- och föräldraledighet fastställs enligt arbetsavtalslagen och sjukförsäkringslagen.

Till en födande förälder betalas under tiden för graviditetsledigheten skillnaden mellan lönen och dagpenningen för högst 40 vardagar.

Till en förälder som avses i 9 kap. 5 § 1–3 mom. i sjukförsäkringslagen betalas skillnaden mellan lönen för ordinarie arbetstid och dagpenningen för en högst trettio två (32) vardagar lång föräldraledighetsperiod. 18 vardagar av den avlönade föräldraledighetsperioden ska hållas sammanhängande.

Protokollsanteckning 1:

När föräldraledighet hålls i samband med nedkomsten inleds ledigheten följande vardag efter nedkomsten, och denna dag kan också vara tjänstemannens lediga dag. När föräldraledighet tas ut är måndag till lördag vardagar. Enligt 4 kap. 3 a § i arbetsavtalslagen får en tjänsteman under vissa förutsättningar ändra tidpunkten för den föräldraledighet tjänstemannen tänkt hålla i samband med nedkomsten.

Protokollsanteckning 2:

Betalningen av utjämningslönen förutsätter en utredning av tjänstemannen om graviditets- och föräldrapenningsens belopp.

Arbetsgivaren kan välja att betala ut full lön i stället för mellanskillnaden mellan lönen och dagpenningen.

En tjänsteman till vilken föräldrapenningsdagar har överlåtits i enlighet med i sjukförsäkringslagen har inte rätt till avlönad föräldraledighet.

Enligt arbetsavtalslagen har tjänstemannen rätt att ta ut föräldraledighet i högst fyra perioder. På grund av arbetsavtalslagens, FPA:s och kollektivavtalets bestämmelser kan en föräldraledighet med lön i praktiken tas ut i perioder om 18 och 14 vardagar.

En förutsättning för lönebetalningen under graviditets- och föräldraledighet är emellertid att tjänstemannens anställningsförhållande oavbrutet fortgått i minst sex månader före nedkomsten.

Då en tjänsteman har adopterat ett barn under skolåldern, ges direkt i samband med adoptionen en avlönad föräldraledighet med samma förutsättningar och i samma omfattning som bestämts ovan.

Parterna rekommenderar att det görs upp en helhetsplan om utnyttjandet av föräldraledighet och vårdledighet.

Övergångsbestämmelse:

Bestämmelserna i denna paragraf iakttas i situationer där den första perioden av graviditets- eller föräldraledighet inleds 14 mar 2025 eller senare. Om tjänstemannen innan kollektivavtalsbestämmelsen trädde i kraft har meddelat om en föräldraledighetsperiod som är kortare än 18 vardagar, kan man lokalt avtala om att förlänga den föräldraledighetsperiod som redan meddelats.

24 § Reseersättningar

2. Resekostnader i Finland och dagtraktamente

I slutet av första stycket läggs till:

En annan förutsättning för att dagtraktamente ska betalas är att den plats där arbetet utförs ligger på över än 55 kilometers avstånd från tjänstemannens ordinarie arbetsplats och bostad.

28 § Kort tillfällig ledighet

Protokollsanteckning 1 ändras enligt följande:

Protokollsanteckning 1

Kort tillfällig ledighet på grund av barns sjukdom

Arbetsstidslagen innehåller bestämmelser om s.k. tillfällig vårdledighet enligt vilka en förälder har rätt att stanna hemma från arbetet i högst fyra dagar då ett barn under 10 år plötsligt insjuknar.

Tillfällig ledighet på grund av plötsligt sjukdomsfall i tjänstemannens familj avdras inte från tjänstemannens lön eller semester i enlighet med kollektivavtalets bestämmelse om kort tillfällig ledighet. Med barns sjukdom avses här en situation där ett barn under 10 år insjuknar plötsligt. Den tid som används för vård kan variera, men den avlönade tiden är högst 4 arbetsdagar. Tjänstemannen har rätt att med lön stanna hemma för att vårda sina egna eller makans/makens barn.

För att man skall kunna stanna hemma för att vårda ett barn skall det alltid vara fråga om plötsligt sjukdomsfall. Om tjänstemannen på förhand känner till barnets t.ex. medicinska åtgärder eller rehabilitering eller hälsokontroll (t.ex. rådgivningsbesök), har han/hon inte enligt kollektivavtalet rätt att med lön stanna hemma för att vårda ett barn. I sådana situationer har tjänstemannen enligt arbetstidslagen rätt till kort tillfällig ledighet utan lön.

Rätten till kort tillfällig ledighet kvarstår, även om barnet insjuknar på nytt. I fråga om barns sjukdom har man inte avtalat om en bestämmelse, enligt vilken tjänstemannen måste arbeta 30 dagar mellan sjukdomsfallen för att rätten till ledighet ska uppstå.

För att få avlönad ledighet krävs att båda föräldrarna förvärvsarbetar eller att det är fråga om en ensamstående förälder eller en förälder som studerar som heltidsyssla som är förhindrad att sköta barnet. Tjänstemannen ska förete en tillförlitlig utredning över hindret, till exempel ett intyg från sjukhuset eller läroanstalten.

Om föräldrarna till ett barn under 10 år som plötsligt insjuknar arbetar hos samma arbetsgivare och en av föräldrarna har arbetat i nattsift medan den andra föräldern arbetar i dagsift, bereds den förälder som arbetar i dagsift möjlighet att utan förlust av lön ta hand om det plötsligt insjuknade barnet, om den förälder som arbetar i nattsift ska arbeta natten därpå.

Punkten om reservövningar ändras så att den lyder enligt följande:

Arbetsgivaren betalar tjänsteman lön för tiden för reservövning så att tjänstemannen får, reservistlönen som betalas av staten inberäknad, fulla löneförmåner.

32 § Lokala avtal

Med ett lokalt avtal enligt kollektivavtalet avses att något annat avtalats lokalt med stöd av en bestämmelse i kollektivavtalet.

Möjligheten att ingå lokala avtal som nämns tidigare i samband med olika bestämmelser baserar sig på förhandlingsordningen i kollektivavtalet och består mellan arbetsgivaren och tjänstemännen eller mellan förbindelsemannen och arbetsgivaren. Ärendets natur och omfattning avgör vilka parterna är i det lokala avtalsförfarandet i respektive situation. För att säkerställa en jämlik behandling kan det vara ändamålsenligt att komma överens om gemensam praxis med förtroendemannen. Ett avtal som ingåtts mellan förtroendeman och arbetsgivare binder arbetsgivaren samt alla de tjänstemän som omfattas av kollektivavtalet, såvida den krets som är bunden till avtalet inte har avgränsats i avtalet.

Avtalet kan ingås på bestämd tid eller tillsvidare. Ett avtal som gäller tillsvidare kan sägas upp med iakttagande av en uppsägningstid på 3 månader, om inte andra överenskommelser om uppsägningstiden ingås.

Avtalet ska ingås skriftligen om någondera parten ber om det eller avtalet är avsett att vara i kraft mer än två veckor. I en del avtalsbestämmelser förutsätts att ett lokalt avtal ingås skriftligen. Förbunden rekommenderar skriftliga avtal.

Ett här avsett lokalt avtal utgör en del av kollektivavtalet. Det tillämpas även efter att det här kollektivavtalet i övrigt har upphört att gälla. Under den här tiden och en månad efter att ett nytt kollektivavtal har trätt i kraft kan ett avtal som ingåtts på viss tid sägas upp med iakttagande av en uppsägningstid på tre månader.

Det är möjligt att ingå lokala överenskommelser om kollektivavtalets bestämmelser i ett flertal olika situationer. Ifall man vid företaget vill utnyttja möjligheten till lokala överenskommelser utöver kollektivavtalet ska dessa avtal lämnas till förbunden för granskning.

34 § Åtgärder för att företaget ska överleva ekonomiska svårigheter

Överlevnadsklausulen flyttas så att den utgör en egen punkt i kollektivavtalet.

Det första stycket i punkten Överlevnadsklausul ändras enligt följande:

Om arbetsgivarens ekonomiska situation kräver det behandlas tillsammans med förtroendemannen eller, om ingen förtroendeman har valts, tillsammans med alla tjänstemän, kundbehov, orderstock, företagets ekonomiska situation och arbetsgivarens avhjälpande åtgärder för att förbättra den ekonomiska situationen.

När man tillsammans med förtroendemannen eller, om ingen förtroendeman har valts, tillsammans med alla tjänstemän, konstaterar att företaget är på väg mot exceptionella ekonomiska svårigheter som skulle kunna leda till att arbetskraften minskas, kan man lokalt avtala med förtroendemannen eller, om ingen förtroendeman har valts, tillsammans med alla tjänstemän, om att utöver ovan nämnda åtgärder anpassa anställningsvillkoren för högst ett år. Frågor som ska lösas kan omfatta kollektivavtalets ekonomiska förmåner t.ex. semesterpremie.

Det sjunde stycket ändras enligt följande och ett nytt åttonde stycke läggs till.

De lokala parterna har rätt att be de förbund som ingått kollektivavtalet om stöd för att konstatera ovan nämnda exceptionella situation och kartlägga vilka metoder som finns att tillgå. I en situation där ingen förtroendeman har valts ska parterna kontakta kollektivavtalsparterna innan ett lokalt avtal ingås för att utreda avtalets juridiska effekter.

Förbunden ska informeras om ett sådant lokalt avtal som avses här och företag som följer kollektivavtalet på basis av dess allmänt bindande verkan skickar det lokala avtalet både till förbunden och till arbetarskyddsmyndigheten.

BILAGA 1b

1.3 Utvecklingssamtal och karriärdiskussion

Den sista meningen i det tredje stycket stryks: Efter ett anställningsförhållande på 30 år höjs lönen inte längre till följd av karriärdiskussioner.

BILAGA 2 ARBETSTIDSFÖRKORTNING I ETT- OCH TVÅSKIFTSARBETE

2. Intjänning av ledighet

Från listan över tid som likställs med ordinarie arbetsdagar stryks tid då arbetsgivaren betalar lön för graviditetsledighet samt tid då den icke-födande föräldern är föräldraledig med lön.

AVTAL OM UPPSÄGNINGSSKYDD

1 Allmänna bestämmelser

2 § Grunder för uppsägning

Punkten ändras så att den lyder enligt följande:

Arbetsgivaren får inte säga upp ett arbetsavtal av orsak som beror på tjänstemannen eller som har samband med hans person utan att det finns ett skäl i enlighet med 7 kap. 1–2 § i arbetsavtalslagen.

Tillämpningsdirektiv:

Som lagenligt skäl anses av tjänstemannen själv beroende orsaker, som underlåtenhet att utföra arbete, brott mot bestämmelser som arbetsgivaren inom ramen för sin arbetsledningsrätt utfärdat, ogrundad frånvaro och uppenbar vårdslöshet i arbetet.

5 § Meddelande om uppsägning

Stycket nedan stryks:

När en tjänsteman är på lag- eller avtalsenlig semester eller en minst två veckor lång ledighet som ges för utjämning av arbetstiden, anses emellertid en uppsägning som sänts per brev eller elektroniskt ha delgetts tidigast den dag som följer på den avslutade semestern eller ledigheten.

18 § Turordning vid reducering av arbetskraft

Texten stryks.

20 § Återanställning

Ordet "arbetskraftsbyrån" ersätts med ordet "sysselsättningstjänsterna".

SAMARBETSAVTAL

1. Allmänna bestämmelser

En ny protokollsanteckning läggs till i det tredje stycket i punkt 1. Allmänna bestämmelser:

Protokollsanteckning:

Bestämmelser om skyldigheten att meddela om en i form av arbetsinställelse ordnad sympatiaktion eller politisk stridsåtgärd eller en utvidgning av en sådan finns i 7 § i lagen om arbetstvister.

3 BESTÄMMELSER SOM GÄLLER FÖRTROENDEMÄNNENS, ARBETARSKYDDSFULLMÄKTIGENS OCH ARBETARSKYDDSOMBUDETS STÄLLNING

3.2 Förtroendemannens och arbetarskyddsfullmäktigs ställning

I det andra stycket ersätts ordet "adb-utrustning" med ordet "datateknisk utrustning".

4 Underteckningsprotokoll

4.1 Revisionsarbetsgrupp

Förbunden tillsätter en arbetsgrupp vars uppgift är att förtydliga och utveckla kollektivavtalstexterna med beaktande av kollektivavtalets struktur samt förbättra läsbarheten. En plan och en tidtabell upprättas för arbetsgruppens verksamhet.

4.2 Lönearbetsgrupp

Förbunden utbildar och delar information om lönesystemen under avtalsperioden och ger företagen råd i ibruktagandet av lönesystemet.

4.3 Utbildningsarbetsgrupp

Suomen Tekstiili ja Nuorten ry och Fackförbundet PRO rf har avtalat om en gemensam utbildningsarbetsgrupp, i vilken man årligen godkänner fackföreningsutbildningar, gemensamma utbildningar samt beloppet på måltidsersättningen som anknäuter sig till dessa.

4.4 Intresse för textil- och modebranschen

En kunnig personal som är beredd på förnyelser är en kritisk resurs inom branschen. Praxis för en god ledning, ansvar och satsningar på kompetens kan vara faktorer som lockar unga. Förbunden vill genom samarbete nå unga och skapa intresse för branschen samt hjälpa arbetsplatser att utveckla sätt att förlänga karriärerna och främja arbetstagarnas varaktighet, välbefinnande i arbetet och engagemang.

4.5 Arbetsgruppen för lokala avtal

Förbunden tillsätter en arbetsgrupp som har till uppgift att under avtalsperioden främja och utveckla det lokala avtalsförfarandet och företagens förhandlingskultur. Under avtalsperioden satsar förbunden på förutsättningar för ett välfungerande samarbete och kunskaper om lokala avtal bland annat genom gemensam utbildning. För det gemensamma projektet upprättas en plan och en tidtabell. Förtroendemannen och

arbetarskyddsfullmäktigen har getts rätt att utan inkomstbortfall och på samma sätt som i fackföreningsutbildning delta i gemensam utbildning som avtalsparterna ordnar.

4.6 Kompetensutveckling

Förbunden anser att det är viktigt att utveckla personalens kompetens i linje med framtida utvecklingsbehov. Kompetensutveckling bidrar till mångsidig kompetens, flexibilitet att arbeta i olika roller, längre karriärer och arbetstagarnas sysselsättning. Kompetensutvecklingen måste vara proaktiv och systematisk. Fackförningarna rekommenderar att man på ett utvecklingssamtal eller liknande möte diskuterar den enskilda medarbetarens personliga behov av kompetensutveckling.

4.7 Arbetsprövning

Parterna avtalar om möjligheten att under avtalsperioden ordna arbetsprövning vid företag inom textil- och modebranschen. Genom arbetsprövning är det möjligt att erbjuda personer som kommer första gången till textil- och modebranschen möjligheten att lära känna branschen genom arbete. Ingåendet av arbetsprövningsavtal förutsätter att man i företaget avtalar med förtroendemannen om att man kan ingå arbetsprövningsavtal. Man kan avtala om arbetsprövning för högst nio månader och tjänstemannens lön får vara högst 25 procent lägre än den gällande lönen enligt lönegruppen för uppgiften i fråga. Parterna följer upp arbetsprövningarna och utreder dem i slutet av avtalsperioden.

4.8 Anlitande av utomstående arbetskraft

Arbetsgivaren informerar förtroendemannen och, om det är möjligt, även arbetarskyddsfullmäktig om utomstående arbetskraft som deltar i företagets tjänstemannauppgifter. Om underrättelse på förhand inte är möjligt på grund av arbetets brådskande karaktär eller liknande orsaker, kan informationen i dessa undantagsfall ges utan dröjsmål i efterskott. Anlitande av hyrd arbetskraft ska begränsas endast för att utvärdera arbetstoppar eller i övrigt för sådana uppgifter som det på grund av arbetets brådskande natur, begränsade varaktighet, med arbetet förbundna krav på yrkeskunskap eller specialkompetens eller andra motsvarande orsaker inte är ändamålsenligt eller möjligt att låta egna tjänstemän utföra.

4.9 Sommarpraktikantprogrammet "Lär känna arbetslivet och tjäna en slant"

Suomen Tekstiili ja Muoti ry och Fackförbundet Pro rf har avtalat om sommarpraktikantprogrammet "Lär känna arbetslivet och förtjäna en slant" för åren 2026–2027 (bilaga 7).

4.10 Anlitande av praktikanter och sommarjobbare inom textil- och modebranschen

Parterna har i ett separat protokoll kommit överens om användningen av praktikanter och sommarjobbare inom textil- och modebranschen (bilaga 8).

4.11 Utveckla välbefinnandet i arbetet

Avtalsparterna framhäver betydelsen av verksamheten för välbefinnande i arbetet på arbetsplatsen och att det är viktigt att främja denna verksamhet som ett led i förbättringen av företagets produktivitet och konkurrenskraft.

Avtalsparterna konstaterar att förebyggande och aktiva åtgärder på arbetsplatsen i fråga om välbefinnande i arbetet kan ha en stor inverkan på förekomsten av sjukfrånvaro. Förbunden fortsätter sina gemensamma projekt för välbefinnande på arbetet och uppmuntrar och stöder arbetsplatserna i genomförandet av välbefinnandeprojekt. Som en del av främjandet av välbefinnande i arbetet rekommenderar förbunden att man fyller i ett välbefinnande i arbetet-kort på arbetsplatsen och har utarbetat gemensamma riktlinjer för arbetsplatser om osakligt bemötande och trakasserier.

4.12 Jämställdhets- och likabehandlingsplan samt utvecklingsplaner för arbetsplatsen

Förbunden lägger stor vikt vid att främja jämställdhet och jämlikhet på arbetsplatsen. Enligt jämställdhetslagen ska arbetsgivare på företag med 30 anställda eller fler i samarbete med personalrepresentanterna utarbeta en jämställdhetsplan och göra en lönekartläggning i anslutning till den. Planen uppdateras årligen, om inte annat avtalas om lokalt. Man kan komma överens lokalt om att en lönekartläggning i anslutning till jämställdhetsplanen ska genomföras vart tredje år om jämställdhetsplanen görs årligen. Enligt jämställdhetslagen ska en arbetsgivare som regelbundet har minst 30 anställda ha en plan för de åtgärder som behövs för att främja likabehandling. De företag som omfattas av samarbetslagen ska också upprätta en utvecklingsplan för arbetsplatsen. Vid behov ordnar parterna rådgivning och utbildning.

4.13 Planer för arbetsplatsen

Förbunden rekommenderar att de olika planer som ska utarbetas på arbetsplatsen sammanställs till en praktisk helhet. Utvecklingsplanen för arbetsplatsen enligt den nya samarbetslagen kan innehålla en handlingsplan för arbetarskydd, en jämställdhetsplan och en likabehandlingsplan. Att sammanföra planerna till en fungerande helhet gör det lättare att få en helhetsbild, minskar den administrativa bördan, gör det lättare att upprätthålla planerna och bidrar till att precisera vilka områden som ska utvecklas.

4.14 Bedömning av risker och olägenheter i arbetet

Bestämmelser om bedömning av risker och olägenheter i arbetet finns i arbetarskyddslagen. Enligt lagen ska arbetsgivaren med beaktande av arbetets och verksamhetens art tillräckligt systematiskt reda ut och identifiera de olägenheter och risker som beror på arbetet, arbetstiderna, arbetslokalen, arbetsmiljön i övrigt och arbetsförhållandena samt, om olägenheterna och riskerna inte kan undanröjas, bedöma deras betydelse för arbetstagarnas säkerhet och hälsa med beaktande av tjänstemannens ålder och andra personliga förutsättningar. Förbunden konstaterar att det även i arbetarskyddslagen har införts just en hänvisning till arbetstider som en faktor som orsakar olägenheter och risker som arbetsgivaren ska utreda och bedöma. För att eliminera risker och olägenheter utnyttjas vid behov företagshälsovårdens sakkunskap.

4.15 Statistiksamarbete

Parterna har i ett separat protokoll avtalat om lämnandet av statistikuppgifter.

4.16 Kontinuerlig dialog

Avtalsparterna anser det vara viktigt att man i företag som sysselsätter 20–49 arbetstagare fortsättningsvis för en kontinuerlig dialog i en anda av samarbete. Parterna

rekommenderar att dialogen genomförs vid ett möte för personalen och arbetsgivaren på lokalt överenskommet sätt.

4.17 Övergång till lönesystem 1 b

Avtalsparterna inom textil- och modebranschen rekommenderar att företag inom textil- och modebranschen under avtalsperioden övergår till att använda lönesystem 1 b. Förbunden utbildar och anvisar företagen i branschen i hur lönesystem 1 b tas i bruk.

4.18 Rimliga anpassningar

Arbetsgivaren är skyldig att göra sådana rimliga anpassningar som behövs i det enskilda fallet för att göra det möjligt för personer med funktionsnedsättning att på lika villkor som andra få arbete, klara av sina arbetsuppgifter och avancera i arbetet.

4.19 Arbetshandledning och introduktion

Arbetsgruppen bereder under avtalsperioden en handbok om arbetshandledning och introduktion.

4.20 Parallellavtal

Avtalsparterna förbinder sig att arbeta för att det inte ingås parallella avtal inom tillämpningsområdet för detta kollektivavtal.

4.21 Avtalsperiodens upphörande

Kollektivavtalet gäller 14.3.2025–29.2.2028 och förlängs därefter med ett år i sänder om inte någondera parten senast två månader innan avtalet löper ut skriftligen säger upp avtalet om inte annat följer av nedanstående punkt Granskning av avtalet.

Under förhandlingarna i syfte att ta fram ett nytt kollektivavtal gäller bestämmelserna i kollektivavtalet fram till att det nya kollektivavtalet har ingåtts eller avtalsförhandlingarna har upphört.

Granskning av avtalet

Under en avtalsperiod som pågår en lång tidsperiod kan det inträffa sådana förändringar i omständigheterna som parterna rimligen inte kunde förutse när avtalet ingicks.

Avtalsparterna granskar senast 20.12.2026 branschens framtidsutsikter, sysselsättning och kostnadskonkurrenskraft. I granskningen beaktas till exempel ETLA:s, Labores och Finlands Banks prognoser om konjunktursikter och hörs vid behov sakkunniga samt diskuteras om de framtidsutsikter för branschen som framkommit i granskningen och andra förhållanden påverkar nivån på den förhöjning som avtalats för år 2027.

Utifrån den helhetsbedömning som gjorts på basis av granskningen kan avtalsparterna senast 31.12.2026 tillsammans antingen ändra den förhöjningsnivå som avtalats för år 2027 så att den svarar mot de ekonomiska utsikterna eller komma överens om att avtalet upphör att gälla 28.2.2027. Utifrån bedömningen har båda parterna också möjlighet att säga upp kollektivavtalet så att det upphör att gälla 28.2.2027. Ett meddelande om uppsägning ska då lämnas till den andra avtalsparten skriftligen senast 1.1.2027.

Helsingfors, 14.3.2025

SUOMEN TEKSTILI JA MUOTI RY

FACKFÖRBUNDET PRO RF

KOLLEKTIVAVTAL FÖR TJÄNSTEMÄN I TEXTIL- OCH MODEBRANSCHEN

1 § Tillämpningsområde

Bestämmelserna i detta kollektivavtal tillämpas på företag som är medlemmar i Suomen Tekstiili ja Vuoti ry och alla tjänstemän vid dessa företag.

Avtalets tillämpningsområde baserar sig på arbetsuppgiftens art, varför anställningsförhållandets art, den anställdas utbildningsgrad, befattningsbeteckning, löneutbetalnings- eller lönesättningsformer inte har någon avgörande betydelse i fråga om avtalets tillämpning.

Till detta avtals tillämpningsområde hör bl.a. tjänstemannauppgifter som hänför sig till produktion, forskning och produktutveckling, analystjänster, kvalitetskontroll, planering, logistik, ekonomi- och personaladministration, försäljning, marknadsföring, uppgifter vid specialaffärer som säljer egna produkter eller tjänster, webbutiker, digitala produkter och tjänster, it- och informationstjänster, databehandling, lagerförvaltning, transport, export och import samt inom en cirkulär ekonomi för textil och mode.

Avtalet gäller inte personer som hör till företagets ledning eller som representerar arbetsgivaren vid fastställande av tjänstemännens löne- och arbetsvillkor. Avtalet omfattar inte heller personer som har med en självständig ställning och ett administrativt, ekonomiskt eller operativt ansvar på företaget eller en betydande del av företaget. Avtalet tillämpas inte på personer i arbetaruppgifter.

Detta avtals bestämmelser tillämpas i tillämpliga delar på personer som utför sitt arbete huvudsakligen som provisionsarbete.

2 § Arbetsgivarens och tjänstemannens allmänna skyldigheter

Tjänstemannen ska på det sätt som hans eller hennes ställning förutsätter främja och övervaka arbetsgivarens intressen.

Arbetsgivaren ska förhålla sig förtroendefullt till tjänstemannen och i mån av möjlighet stödja tjänstemannen även då han eller hon strävar efter att utveckla sina yrkesfärdigheter. Arbetsgivaren ska underrätta tjänstemannen om ändringar som gäller hans eller hennes ställning så tidigt som möjligt och stödja tjänstemannen då han eller hon representerar arbetsgivaren. Tjänstemannen ska informeras om avgöranden som gäller tjänstemannens underlydande senast samtidigt som de underlydande informeras.

Tjänstemannen ska introduceras i arbetet och i de förändringar som äger rum i arbetet. En ny tjänsteman ska också introduceras i företaget och dess verksamhetsprinciper och personalpolitik liksom i eventuella ordningsregler. Det samma gäller i den utsträckning som det är nödvändigt för tjänstemän som återgår till arbetet från en längre familjeledighet.

För nya tjänstemän klarläggs det kollektivavtalet som tillämpas och dess förhandlingsordning liksom tjänstemännens representanter.

Tillämpningsdirektiv

S.k. marginalregel

Avtalsparterna betonar det ansvar som hör ihop med en chefsställning och konstaterar att ledarskap och övervakning som ingår i befattningen ökar dess svårighetsgrad. Företaget ska i sin lönepolitik ständigt följa med chefernas och deras medarbetares löner så att lönenivån för tjänstemän i chefsställning överstiger lönenivån för deras medarbetare.

Uppmärksamhet ska konsekvent fästas vid de löner som betalas till tjänstemän i chefsställning och man ska nära följa med hur den ovannämnda principen beaktas i företagets lönepolitik. Det är också viktigt att tjänstemännens förtroendemän och chefskåren känner till företagets lönepolitik och hur den drivs.

De undertecknade förbunden följer med utvecklingen under avtalsperioden och ger behövliga anvisningar om vilka omständigheter som ska uppmärksammas då marginalregeln tillämpas och hur saken kan fastställas i företaget. Då marginalregeln tillämpas i företag ska jämförbara inkomst- och lönefaktorer mellan cheferna och medarbetarna användas.

3 § Anställningsförhållande

1. Arbetsledningsrätt

Arbetsgivaren har rätt att leda och fördela arbetet, anställa och säga upp tjänstemän.

2. Ändring av anställningsvillkoren

Anställningsvillkoren kan ändras, ifall båda parterna avtalar om det. Om parterna inte kan komma överens, kan ändringen genomföras ifall den baserar sig på grund som berättigar till uppsägning och uppsägningstiden iakttas. Förfarandet är alltså det samma som vid uppsägningen av ett arbetsavtal.

En tjänsteman kan flyttas till en annan uppgift på så sätt att hans eller hennes tjänstemannaställning bevaras. Om det innebär försämrade förmåner ska ovan nämnda grund även finnas här och en uppsägningstid i enlighet med 5 § ska iakttas.

Protokollsanteckning 1:

Om en tjänstemannauppgift som ingår i det här kollektivavtalets tillämpningsområde ändras så att det innebär en personalgruppsändring ska förtroendemannen underrättas om ändringen.

Protokollsanteckning 2:

Förbunden framhåller vikten av en korrekt och konsekvent tolkning av bestämmelsen om tillämpningsområde både för personer som redan står i anställningsförhållande och för nya tjänstemän. Ifall det uppstår meningsskiljaktigheter på arbetsplatsen om avtalets tillämpningsområde ska frågan behandlas mellan förbunden med iakttagande av ett forcerat förhandlingsförfarande.

Ifall någondera av parterna begär det ska tolkningar som gäller kollektivavtalets tillämpningsområde avgöras av en särskild förlikningsnämnd som består av en

företrädare utsedd av Fackförbundet Pro rf och en företrädare utsedd av Suomen Tekstiili ja Muotiry samt en av parterna vald ordförande. Nämndens beslut är bindande för parterna. Förbunden informerar sina medlemmar om lösningarna.

3. Omställningsförhandlingar, beräkning av förhandlingstid

Om det på arbetsplatsen uppstår ett behov av att säga upp, permittera eller deltidsanställa tjänstemän av ekonomiska skäl, produktionsskäl eller för att omstrukturera verksamheten, ska den arbetsgivare som omfattas av lagen om samarbete inom företag följa bestämmelserna i denna lag, med förbehåll för de undantag som anges i denna punkt.

Om en arbetsgivare överväger att avskeda, permittera eller deltidsanställa en arbetstagare av ekonomiska orsaker, produktionsorsaker eller för att omstrukturera verksamheten anses samarbetskravet i strid med reglerna för givande av förhandlingsförslag och uppfyllande av förhandlingsförpliktelse enligt samarbetslagen vara uppfyllda, om förhandlingar har hållits på det sätt som samarbetslagen kräver efter ingåendet av ett skriftligt förhandlingsförslag och på grundval av de nödvändiga uppgifter som har lämnats i förväg inom den tidsfrist som krävs enligt samarbetslagen, om inte annat avtalas lokalt. Omställningsförhandlingarna kan inledas genast efter att en förhandlingsframställning getts.

Förhandlingsparterna rekommenderar att man kommer överens lokalt om förfarandena för samarbete på arbetsplatsen och den löpande dialogen.

4 § Ersättning för vikariat och introduktion i arbetet

1. Ersättning för vikariat

När en tjänsteman, med undantag av praktikanter, tillfälligt vid sidan om det egna arbetet utför en annan persons arbetsuppgifter, betalas tjänstemannens personliga lön i den mån arbetsmängden ökar förutom lönen för det egna arbetet en särskild vikariatersättning som uppgår till 14–35 % av tjänstemannens personliga lön. En lika stor ersättning betalas tjänstemannen för den tid vikariatet varar när han eller hon som vikarie för en annan person utför mera krävande uppgifter.

Tillämpningsdirektiv

När en tjänsteman vid sidan om det egna arbetet utför en annan persons uppgifter eller då han eller hon utför mera krävande uppgifter som vikarie för en annan medarbetare, betalas tjänstemannen förutom lönen för det egna arbetet en särskild vikariatersättning. Ersättningen liksom de övriga frågorna som gäller anställningsvillkoren ska klarläggas innan vikariatet inleds.

Bestämmelsen gäller inte

- semestervikariat under 2 veckor och
- kortvariga sjukdomsfall ("förkyllning")
- fall där det är fråga om att utföra en annan persons arbete när den här personen deltar i en kurs eller vid motsvarande frånvaro.

Lokala förhållanden

Den här huvudregeln som är bunden till tid beaktar inte alltid de lokala förhållandena tillräckligt. Därför kan det, då man överväger vikariatersättning, i vissa fall vara befogat att också ta hänsyn till om tjänstemannens arbetsmängd och ansvaret i anslutning till uppgiften som ska utföras ökar väsentligt. Om ett vikariat fördelas på flera personer eller annars ökar tjänstemannens arbetsmängd enligt arbetsavtalet enbart i liten grad, kan man låta bli att betala ersättningen för vikariatet.

2. Tillägg för introduktion i arbetet

Introduktion i arbetet är systematisk utbildning som innebär att en ny tjänsteman eller en tjänsteman som redan har ett anställningsförhållande utbildas i nya uppgifter eller delar av uppgifter i enlighet med en på förhand utarbetad och godkänd plan för att bli förtrogen med arbetsplatsen och sina arbetsuppgifter liksom också med farorna i arbetet och arbetsmiljön och lära sig hur dessa kan avvärjas.

En tjänsteman som arbetsgivaren särskilt har utsett att vid sidan av det egna arbetet introducera och handleda en tjänsteman i arbetsmiljön och arbetsuppgifterna betalas för tiden för introduktionen och arbetshandledningen ett särskilt tillägg på 10 procent av hans eller hennes individuella lön, ifall introduktionen och arbetshandledningen inte har beaktats på annat sätt i lönen. Om en tjänsteman delvis befrias från sina arbetsuppgifter för att delta i introduktionen ska ingen separat ersättning betalas ut.

Protokollsanteckning:

Introduktionen och arbetshandledningen av arbetstagare och sommararbetstagare ingår i tjänstemännens normala arbetsuppgifter och det betalas inte särskilda tillägg för introduktionen och handledningen av dessa personer. Däremot jämställs introduktion i arbetet för en praktikant som ska utföra tjänstemannauppgifter med introduktion i arbetet i den mening som avses i denna punkt.

Med praktikanter avses personer som studerar vid en yrkesskola, yrkeshögskola eller annan högskola och som arbetar mellan terminerna eller som under utbildningen skaffar sig den arbetslivserfarenhet som krävs för en examen.

Förbunden rekommenderar att man avtalar lokalt om ersättning för vikariat och tillägg för introduktion i arbetet innan vikariatet eller introduktionen i arbetet inleds.

5 § Avslutande av anställningsförhållande

1. Ifall det inte har avtalats om en annan uppsägningstid i samband med uppsägningen ska arbetsgivaren iakttä följande uppsägningstider:

Anställningsförhållandet har fortgått utan avbrott	Uppsägningstid
– upp till ett år	14 dagar
– över ett år men högst 4 år	1 månad
– över 4 år men högst 8 år	2 månader
– över 8 år men högst 12 år	4 månader
– över 12 år	6 månader

2. Ifall det inte har avtalats om en annan uppsägningstid i samband med uppsägningen ska tjänstemannen iakttä följande uppsägningstider:

Anställningsförhållandet har fortgått utan avbrott Uppsägningstid

– högst 5 år	14 dagar
– över 5 år	1 månad

3. Ovan nämnda uppsägningstider iakttas inte under prövotiden.
4. Arbetsgivaren eller tjänstemannen kan om de så önskar under semesterperioden (2.5–30.9) inberäkna den semester som intjänats under föregående semesterkvalifikationsår, men som ännu inte tagits ut.

5. Sysselsättningsledighet

När arbetsgivaren säger upp en tjänsteman med stöd av 3 § 7 kap. i arbetsavtalslagen har tjänstemannen förutom vad som stadgas i 12 § 7 kap. i arbetsavtalslagen dessutom rätt att ta sysselsättningsledighet i högst fem (5) dagar för att delta i arbetskraftspolitisk vuxenutbildning, praktik och inläring i arbetet i enlighet med sysselsättningsprogrammet. Förutsättning för att få den här avsedda extra sysselsättningsledigheten är att det läggs fram ett sysselsättningsprogram som utarbetats tillsammans med arbetskraftsmyndigheterna för arbetsgivaren. Sysselsättningsprogrammet ska omfatta den arbetskraftspolitiska vuxenutbildning, praktik eller inläring i arbetet som behövs för att tjänstemannen ska få extra sysselsättningsledighet.

6 § Lön

Tjänstemannens lön är månadslön och fastställs enligt de alternativa lönesystemen i bilagorna 1a och 1b till detta kollektivavtal. Det är möjligt att lokalt också avtala om tillämpningen av ett annat lönesystem, till exempel ifall man på olika personalgrupper på företaget tillämpar ett annat gemensamt lönesystem.

Protokollsanteckning:

Förbunden rekommenderar att företag inom textil- och modebranschen under avtalsperioden övergår till att använda lönesystem 1 b.

Med månadslön avses då det här avtalet tillämpas tjänstemannens penninglön med naturaförmåner, men utan skifttillägg och förhöjningar för söndagsarbete. Vid användning av lönesystemet enligt bilaga 1a beaktas tjänstemannens tjänsteårstillägg som en del av den individuella månadslönen då när det avtalats om att tillägget betalas per lönebetalningsperiod.

Naturaförmånernas penningvärde utgörs vid tillämpningen av det här avtalet av naturaförmånernas gängse värde. När det inte är möjligt att fastställa gängse värde tillämpas i stället beskattningsvärdet. Skattestyrelsen fastställer årligen de grunder enligt vilka naturaförmånernas penningvärde bestäms i beskattningen.

Lönen betalas på förhand angivna bestämda lönebetalningsdagar.

Lönetabeller

Löner enligt svårighetsklass enligt lönesystem 1a från början av den lönebetalningsperiod som inleds 1.6.2024 eller den närmast därpå följande lönebetalningsperioden

Svårighetsklass	Poäng	€/månad
1	265–294	1882
2	295–319	1973
3	320–344	2082
4	345–369	2203
5	370–394	2333
6	395–419	2480
7	420–444	2659
8	445–469	2856
9	470–494	3112
10	495–	3425

Löner enligt svårighetsklass enligt lönesystem 1a från början av den lönebetalningsperiod som inleds 1.7.2025 eller den närmast därpå följande lönebetalningsperioden

Svårighetsklass	Poäng	€/månad
1	265–294	1929
2	295–319	2022
3	320–344	2134
4	345–369	2258
5	370–394	2391
6	395–419	2542
7	420–444	2725
8	445–469	2927
9	470–494	3190
10	495–	3511

Löner enligt svårighetsklass enligt lönesystem 1a från början av den lönebetalningsperiod som inleds 1.6.2026 eller den närmast därpå följande lönebetalningsperioden

Svårighetsklass	Poäng	€/månad
1	265–294	1985
2	295–319	2081
3	320–344	2196
4	345–369	2323
5	370–394	2460
6	395–419	2616
7	420–444	2804
8	445–469	3012
9	470–494	3283
10	495–	3613

Löner enligt svårighetsklass enligt lönesystem 1a från början av den lönebetalningsperiod som inleds 1.6.2027 eller den närmast därpå följande lönebetalningsperioden

Svårighetsklass	Poäng	€/månad
1	265–294	2025
2	295–319	2123
3	320–344	2240
4	345–369	2369
5	370–394	2509
6	395–419	2668
7	420–444	2860
8	445–469	3072
9	470–494	3349
10	495–	3685

Uppgiftsspecifika löner enligt svårighetsklass enligt lönesystem 1b från början av den lönebetalningsperiod som inleds 1.6.2024 eller den närmast därpå följande lönebetalningsperioden

Svårighetsklass	€/månad
A	1882
B	2082
C	2333
D	2659
E	3112

Uppgiftsspecifika löner enligt svårighetsklass enligt lönesystem 1b från början av den lönebetalningsperiod som inleds 1.7.2025 eller den närmast därpå följande lönebetalningsperioden

Svårighetsklass	€/månad
A	1929
B	2134
C	2391
D	2725
E	3190

Uppgiftsspecifika löner enligt svårighetsklass enligt lönesystem 1b från början av den lönebetalningsperiod som inleds 1.6.2026 eller den närmast därpå följande lönebetalningsperioden

Svårighetsklass	€/månad
A	1985
B	2196
C	2460
D	2804
E	3283

Uppgiftsspecifika löner enligt svårighetsklass enligt lönesystem 1b från början av den lönebetalningsperiod som inleds 1.6.2027 eller den närmast därpå följande lönebetalningsperioden

Svårighetsklass	€/månad
A	2025
B	2240
C	2509
D	2860
E	3349

Löner under praktik och sommarvikariat

En tjänstemans lön får underskrida den tabellön som gäller för den aktuella uppgiften med högst 25 procent:

- för obligatorisk praktik i anslutning till examen för högst sex månader
- sommararbetstagare under tiden 1.5–30.9.

Med sommararbetstagare avses skolelever eller personer under 25 år som studerar någon annanstans än vid branschens läroanstalter.

Resultat- och vinstpremier

Resultat- och vinstpremierna är företagsspecifika lönetillägg. Kännetecknande för dem är att de inte betalas om de uppställda resultat- och vinstmålen inte nås. Tillägget som betalas som resultatpremie kan basera sig t.ex. på utvecklingen av nyckeltal som uttrycker arbetsplatsens produktionsrelaterade verksamhet, den ekonomiska utvecklingen och uppnåendet av uppställda utvecklingsmål eller kombinationer av alla dessa nyckeltal.

Tillägget som betalas som vinstpremie kan till exempel basera sig på företagets rörelseresultat eller på posten som anger lönsamheten därefter.

Tillämpningen av resultat- och vinstpremier som företagsledningen fattar beslut om, bestämningsgrunderna och ändringarna av grunderna klarläggs för tjänstemännen innan de tas i bruk.

7 § Ordinarie arbetstid och förläggningen av den

1. Den ordinarie arbetstidens längd

- a) Den ordinarie arbetstiden är högst 8 timmar per dag och 40 timmar per vecka, ifall tjänstemannen arbetar på en produktionsavdelning eller en arbetsplats där man kontinuerligt har iakttagit en arbetstid som omfattar 8 timmar per dygn och 40 timmar per vecka.
- b) I övriga fall är den ordinarie arbetstiden högst 7,5 timmar per dag och 37,5 timmar per vecka.
- c) Det är möjligt att lokalt avtala om en övergång från en 37,5-timmars arbetsvecka till en 40-timmars arbetsvecka enligt förhandlingsordningen i kollektivavtalet. Avtalet ska ingås före utgången av föregående år. Avtalet kan sägas upp årligen med iakttagande av en uppsägningstid på två månader så att avtalet upphör att gälla vid utgången av kalenderåret. Avtalet kan göras upp i enlighet med följande A- eller B-modeller:

Alternativ A:

- 1. Vid övergång till 40-timmars arbetsvecka höjs tjänstemannens månadslön med 2,7 procent. Ifall tjänstemannen går tillbaka till en 37,5-timmars arbetsvecka, sänks hans eller hennes månadslön med 2,6 procent.
- 2. Efter övergången till en arbetsform med 40 timmar iakttas arbetstidsförkortningsavtalet om 40-timmars arbetsvecka.

Alternativ B:

- 1. När en tjänsteman har utfört 170 ordinarie 8-timmars arbetsdagar får han eller hon 100 timmar ledigt.
- 2. När det gäller ledigheten iakttas principerna i tillämpningsområdets arbetstidsförkortningsavtal om 40-timmars arbetsvecka. Vid beräkningen av under punkt B.1 avsedda dagar tillämpas vad som stadgas om dagar likställda med tid i arbetet i det aktuella förkortningsavtalet. Även de med tid i arbetet likställda dagarna bestäms i enlighet med ovan nämnda avtal.
- 3. Från de under punkt B.1 nämnda lediga dagarna avdras den semester som överskrider 30 dagar och alla andra lediga dagar som i övrigt förkortar den årliga arbetstiden med undantag av kyrkliga helgdagar, midsommaraftonen, självständighetsdagen, julaftonen, nyårsdagen, första maj och lördagen efter jul och påsk.
- 4. En period som omfattas av 37,5-timmars arbetsvecka får inte delas i flera än två delar, om man inte avtalar om annat.
- 5. Arbetstidsschemat utarbetas för ett år framåt, om inte annat avtalas om.

6. Om en tjänsteman inte har hunnit utföra 170 ordinarie 8-timmars arbetsdagar när anställningen upphör eller en 40-timmars arbetsveckoperiod har av andra skäl avbrutits innan tjänstemannen har hunnit intjäna sagda mängd, får tjänstemannen en ledighet som motsvarar den dygnsarbetstid som överskrider 7,5 timmar enligt arbetstidsschemat eller lön förhöjd med 50 procent. Även då beaktas en eventuell proportionell minskning i enlighet med ovan nämnda punkt B.1.
7. Enligt 18 § i arbetstidslagen kan 12 månader användas som utjämningsperiod för den maximala arbetstiden.
8. Arbetsgivaren kan använda vilken som helst utjämningsperiod på 12 månader i bedömningen av maximiantalet arbetstimmar. Om utjämningsperioden ändras genom arbetsgivarens beslut är det skäl att meddela om detta på förhand. Lokalt kan avtalas om ett annat sätt, undantagsvis även om att utjämningsperioden inleds retroaktivt.

Om utjämningsperioden för maximiantalet arbetstimmar ändras ska maximiantalet arbetstimmar under den avbrutna utjämningsperioden ställas i förhållande till maximiantalet arbetstimmar under hela året.

2. Arbetstidsförkortning

Bestämmelserna om förkortning av arbetstiden i ett- och tvåskiftesarbete finns i bilaga 2.

Det är möjligt att ingå lokala överenskommelser om att ledigheter på grund av arbetstidsförkortning byts till flexledighet. För övrigt iakttas med tanke på flexledigheten 27 § i semesterlagen, men parterna ska avtala om tidpunkten för flexledigheten. Det betalas inte semesterpremie för flexledigheten.

3. Förläggning av arbetstid

Arbetsveckan byts när dygnet som omfattar måndag inleds och dygnet vid det klockslag då arbetsveckan inleds, om inte annat avtalas om lokalt.

4. Flexibel och spridd arbetstid

När man planerar att ta i bruk olika arbetstidsarrangemang är det ändamålsenligt att även utreda vilka möjligheter det finns att tillämpa flexibel arbetstid. Det är möjligt att övergå till flexibel eller spridd arbetstid, i fall man avtalar om det lokalt.

Lokalt kan man avtala om en flexetid på maximalt fyra timmar per dygn och ett maximum för sammanräknade överskridningar på högst 80 timmar.

Som uppföljningsperiod för den flexibla arbetstiden kan ett kalenderår användas. I stället för ett kalenderår kan man lokalt avtala om att uppföljningsperioden är ett år.

5. Utökad flexetid

När man avtalar beaktas att den arbetstid som utförts under utökad flexetid jämnas ut till den arbetstidsformspecifika årliga arbetstiden enligt kollektivavtalet. Utjämningsperioden för utökad flexetid är 26 veckor. För arbete under utökad flexetid betalas inga ersättningar som anknyter till arbetstiden för den del då tjänstemannen får besluta om förläggning av arbetstiden och om platsen där arbetet utförs. Avtal om utökad flexetid ingås skriftligt mellan arbetsgivaren och tjänstemannen.

8 § Genomsnittlig ordinarie arbetstid

1. Genomsnittlig ordinarie arbetstid som baserar sig på arbetsledningsrätten

Den ordinarie veckoarbetstiden kan i dag- och tvåskiftsarbete ordnas så att den i genomsnitt utgör 40 timmar per vecka under en period av högst 12 veckor, förutsatt att för arbetet uppgjorts ett arbetstidsutjämningschema för minst den tid, under vilken den ordinarie veckoarbetstiden utjämnas till genomsnittet i fråga. Den ordinarie arbetstiden får inte överskrida 9 timmar per dygn eller 48 timmar i veckan.

Den ordinarie arbetstiden per vecka kan ordnas till genomsnittet vid avbrutet och oavbrutet treskiftsarbete och vid fortgående skiftarbete så att den som tidsperiod på högst ett år utjämnas till den ordinarie arbetstiden per vecka.

Såväl i skiftarbetet som i dagsarbetet ska i genomsnitt två lediga dagar per vecka ingå i utjämningsperioden.

2. Genomsnittlig ordinarie arbetstid som baserar sig på överenskommelse

a) Utifrån lokala avtal kan arbetstiden också ordnas så att den är i genomsnitt lika lång som den arbetstid per dygn och per vecka som bestäms i kollektivavtalet. Utjämningsperioden omfattar högst ett år. Utjämnningen av arbetstiden till dessa omfattningar kan också fullföljas så att man förutom veckovila också ger hela lediga dagar.

Den ordinarie arbetstiden per dygn kan förlängas till högst 12 timmar. Det högsta antalet timmar för den ordinarie arbetstiden per vecka är 50 timmar. Ifall arbetet utförs under flera än fem dagar i veckan är den ordinarie arbetstiden per vecka högst 48 timmar.

b) Om anställningen i den här arbetstidsformen upphör mitt under utjämningsperioden, beräknas hur många timmar längre den genomsnittliga arbetstiden per vecka är i förhållande till den ordinarie arbetstid som baserar sig på avtalet, och för de timmar som överskrider detta timantal betalas en ersättning som motsvarar lönen för den ordinarie arbetstiden. På motsvarande sätt, om den genomsnittliga arbetstiden per vecka är kortare än den ordinarie arbetstid som baserar sig på avtalet, har arbetsgivaren rätt att avdra motsvarande belopp från tjänstemannens lön. Samma principer tillämpas även då lönebetalningen har avbrutits under utjämningsperioden och arbetstiden inte utjämnas vid utgången av utjämningsperioden.

c) Arbetstidsschemat ska göras upp för minst tre veckor i sänder. I det ska tidpunkten då arbetet inleds och avslutas anges.

3. Genomsnittlig ordinarie arbetstid (10 timmar)

I händelse av en plötslig och oförutsägbart eller exceptionell produktionssituation kan arbetsgivaren, med tre dagars förvarning, tillfälligt förlänga den dagliga ordinarie arbetstiden för icke-skiftarbetare till högst 10 timmar och veckoarbetstiden till högst 50 timmar. Löneutbetalning kommer att fortsätta ske på grundval av ordinarie arbetstid, både när arbetstiden förlängs och när arbetstiden jämnas ut, med undantag för arbetade timmar på söckenhelger eller på söndagar, för vilka ersättning utbetalas i enlighet med faktisk arbetstid enligt bestämmelserna i kollektivavtalet. Genom en lokal överenskommelse kan en förändring av arbetstiden göras utan föregående meddelande.

Tio timmar långa dagar kan utföras av en enskild arbetstagare i högst sex arbetsveckor per kalenderår och högst två på varandra följande arbetsveckor.

En tjänsteman har möjlighet att från fall till fall vägra förändringar av arbetstiden i enlighet med detta kollektivavtal, när det finns sakliga och vägande personliga skäl till detta.

Arbetstiden måste under en period på 52 kalenderveckor jämnas ut till i genomsnitt 40 timmar per vecka. Arbetsgivaren upprättar ett preliminärt utjämningsschema och parterna avtalar om tidpunkten för en ledighet inom fyra kalenderveckor efter det att arbetet har utförts. Om ingen överenskommelse om ledigheten kan nås har tjänstemannen rätt att utjämna sin arbetstid med i genomsnitt 40 timmar per vecka genom att meddela detta tre veckor i förväg. Ledigheten ska i första hand bestå av hela arbetsdagar.

Emellertid får inte den av tjänstemannen meddelade ledigheten tas ut om företagets produktion störs allvarligt, inte heller under veckor för vilka arbetsgivaren har meddelat att det föreligger behov av förlängd arbetstid enligt detta kollektivavtal.

Om den ledighet som avses i detta kollektivavtal inte har tagits ut inom 52 kalenderveckor, ska arbetsgivaren ersätta outjämnade arbetstimmar med en förhöjning om 50 procent i samband med närmast följande löneutbetalning.

Förlängning av arbetstiden per dygn till 12 timmar

I en arbetstidsform i enlighet med 8 § 2 punkten i kollektivavtalet kan i arbeten som omfattas av arbetstidslagen den ordinarie arbetstiden per vecka och dygn genom lokala avtal ordnas så att den avviker från de maximala tider som anges i andra stycket under 2 punkten i 8 § ovan. Den ordinarie arbetstiden per dygn kan då uppgå till högst 12 timmar. Utjämningssperioden omfattar högst ett år.

Om arbetstiden har ordnats i 12-timmarsskift och tjänstemannen arbetar enligt utjämningsschemat för arbetstiden, påverkas inte tjänstemannens intjänade semester av den frånvaro som beror på hur arbetstiden har ordnats.

9 § Arbetstidsbank

Med arbetstidsbank avses de arrangemang som införts på företags eller arbetsplatsnivå för att samordna arbetstid och fritid och genom vilka man kommer överens om hur olika delfaktorer kan sparas eller lånas samt kombineras långsiktigt.

Tidsmässiga och övriga begränsningar angående beviljandet av de delar som avtalats vara delfaktorer i arbetstidsbanken får ge vika när ett avtal om arbetstidsbank ingås, om inte annat avtalas.

Ibruktagande av arbetstidsbank

Ett avtal om arbetstidsbank ingås skriftligen mellan arbetsgivaren och personalens representant. I avtalet om ibruktagande av arbetstidsbank kan avtalas om följande:

- vem avtalet gäller
- vilka delfaktorer arbetstidsbanken består av
- den maximala ordinarie arbetstiden per dygn och per vecka
- gränserna för sparad och lånad arbetstid inom vilka den ordinarie arbetstiden under en lägre tidsperiod kan variera
- på vilka villkor ledighet kan sparas och när och i vilka situationer ledighet kan tas ut

- möjligheten för äldre arbetstagare att byta penningförmåner till ledighet
- hur penningersättningar omvandlas till motsvarande ledig tid
- enligt vilka principer och i vilka situationer ledigheten kan bytas mot pengar
- hur arbetsoförmåga inverkar på användning av ledighet från arbetstidsbanken
- förfaringssätt då ett anställningsförhållande avslutas
- hur arbetstidsbankens funktionsduglighet behandlas mellan arbetsgivaren och personalens representant.

Uttag av ledigheter från arbetstidsbanken

Arbetsgivaren och tjänstemannen avtalar i regel om tidpunkten för en ledighet som varar en arbetsdag eller längre. Om man inte når ett avtal om tidpunkten för när ledigheterna ska tas ut, har tjänstemannen rätt att använda högst 25 procent av timmarna i banken med två månaders varsel, om man inte lokalt kommer överens om en annan varseltid. Arbetsgivaren kan en gång per kalenderår flytta tidpunkten för en ledighet av vägande produktionsorsaker eller orsaker som har samband med arbetsarrangemangen.

Ledighet uttagen från arbetstidsbanken räknas som tid likställd med arbetstid då längden på semestern beräknas.

Användning av arbetstidsbank

Man kan fritt avtala om gränserna för att spara i och låna från arbetstidsbanken. Då man avtalar om en utjämningsperiod som är längre än ett år får den genomsnittliga ordinarie arbetstiden per vecka dock högst uppgå till det som föreskrivs i arbetstidslagen. Det är skäl att med de intervall som överenskommits med förtroendemannen/tjänstemännen granska arbetstidsbankens funktionsduglighet med beaktande av produktiviteten och arbetshälsan.

Avslutande av anställningsförhållande

Saldot i arbetstidsbanken jämnas ut innan anställningen upphör. Om det finns sparad tid eller pengar i arbetstidsbanken då anställning upphör, betalas de i samband med slutlönen på det sätt man lokalt avtalat om. Lånad ledighet eller lånade pengar dras av från slutlönen.

Uppsägningstiden för avtalet om arbetstidsbank är 3 månader, om inte annat avtalas lokalt. Arbetstidssaldon utjämnas inom ramen för uppsägningstiden. Om tids- eller penningsaldon inte har utjämnats under loppet av uppsägningstiden, betalas eller dras de av på samma sätt som när ett anställningsförhållande upphör, om inte annat avtalas lokalt.

Protokollsanteckning:

Som en del av verksamheten för att förbättra produktiviteten förbinder sig förbunden att främja mångsidiga och flexibla arbetstider och införa arbetstidsbanker vid företagen.

10 § Arbetstidsschema

På arbetsplatsen ska ett arbetstidsschema göras upp då det med tanke på arbetets art är möjligt. Av arbetstidsschemat ska det framgå när den dagliga ordinarie arbetstiden börjar och slutar, måltidspausens längd och tidpunkt samt veckans lediga dagar.

Bestående ändringar i arbetstidsschemat ska meddelas de berörda tjänstemännen och förtroendemannen i så god tid som möjligt och senast två veckor innan ändringen träder i kraft. Om ändringen gäller flera tjänstemän eller annars en betydande del av personalen, ska förhandlingar om ändringen föras med förtroendemannen på förhand.

Tillfälliga avvikelser som ska föras in i arbetstidsschemat meddelas de berörda tjänstemännen i så god tid som möjligt och senast på den tredje dagen före ändringen träder i kraft, såvida det inte är fråga om nödarbete. Om ändringen gäller en avdelning eller en motsvarande operativ helhet ska även förtroendemannen underrättas.

Det är möjligt att utifrån lokala avtal avvika från de här nämnda anmälningsfristerna.

11 § Mertidsarbete

1. Begreppet mertidsarbete

Med mertidsarbete avses arbete som med tjänstemannens samtycke utförs utöver den avtalade arbetstiden, dock utan att maximitiden för den ordinarie arbetstiden i enlighet med 7 § 1 punkten och 8 § överskrids.

Mertidsarbete kan, med undantag av frånvarofall, komma i fråga endast för sådana tjänstemäns del vars avtalade ordinarie arbetstid ligger under 40 timmar per vecka.

2. Former av mertidsarbete

Mertidsarbete förekommer i följande former:

- a) Som dagligt mertidsarbete, vanligtvis endast 0,5 timmar per dag.
- b) På lediga dagar
 - vanligtvis högst 2,5 timmar, då mertidsarbete inte har utförts alls under veckan eller
 - alltid upp till 40 timmar per vecka då tjänstemannen har varit frånvarande från arbetet under veckan.

När genomsnittlig arbetstid per vecka tillämpas är mertidsarbete det arbete som utförs utöver den ordinarie överenskomna arbetstiden per vecka som under hela periodens gång i genomsnitt underskrider 40 timmar.

Ifall tidsperioden som ligger till grund för arbetstidsschemat är så lång att den inte rymms inom ramarna för samma lönebetalningsperiod, kan mertidsarbetet beräknas per vecka så att den ordinarie arbetstiden per vecka som har bekräftats för den aktuella veckan i arbetstidsschemat används som jämförelsegrund.

3. Lön som betalas för mertidsarbete

För merarbete betalas oförhöjd lön enligt antal timmar, om man inte har kommit överens om att merarbete ersätts med motsvarande ledig tid. Grundtimlönen som betalas för mertidsarbete beräknas på samma sätt som övertidsersättning.

Tjänstemän, vars ordinarie arbetstid är 7,5 timmar per dag och 37,5 timmar per vecka betalas emellertid ersättning för mertidsarbete som överskrider arbetstiden per dygn eller vecka i enlighet med arbetstidsschemat så som man har kommit överens om för övertidsarbete per dygn eller vecka. Mertidsarbete är inte övertidsarbete.

Det är möjligt att lokalt avtala om att mertidsarbetet byts till flexledighet. För övrigt iakttas med tanke på flexledigheten 27 § i semesterlagen, men parterna ska avtala om tidpunkten för flexledigheten. Det betalas inte semesterpremie för flexledigheten.

12 § Lediga dagar

Den andra lediga dagen som ges per vecka kan vara:

- fast veckodag som är lördag eller, om det inte är möjligt, måndag eller
- en varierande veckodag, ifall arbetet utförs minst sex dagar per vecka.

Om det tillämpas genomsnittlig arbetstid per vecka i arbetet, förläggs de lediga dagarna så att en period omfattar så många lediga dagar att arbetstiden under perioden utjämnas till den ordinarie arbetstiden per vecka.

Om de lediga dagarna inte kan förutsägas ska utjämningsledigheten meddelas minst en vecka på förhand.

13 § Söckenhelgsveckor

1. Under en söckenhelgsvecka är den ordinarie arbetstiden på en helgafton eller lördag som infaller på en vardag samma som på andra vardagar.

2. Lediga dagar är emellertid:

- lördagen i nyårsdagsveckan
- lördagen i trettondagsveckan
- påsklördagen
- lördagen efter påsk
- lördagen i veckan med första maj
- lördagen i veckan med Kristihimmelsfärd
- midsommarafton
- lördagen i veckan med självständighetsdagen
- julafton
- lördagen efter jul.

Då produktionsmässiga orsaker förutsätter arbete på nämnda lediga dagar, ersätts förlusten av ledig dag med en ledig dag under den ordinarie arbetstiden eller genom ersättning i pengar som övertid per vecka, ifall det inte redan betalas ersättning för driftsstopp. Frågor som gäller ersättningsmetoden bör klargöras redan på förhand.

14 § Övertid

1. Uppkomsten av övertid

Som övertid betraktas arbete som utförs utöver de maximigränser för den ordinarie arbetstiden som bestäms i lagen.

När genomsnittlig arbetstid tillämpas är övertidsarbete arbete som utförs utöver de ordinarie arbetstimmar i arbetstidsschemat, dock inte i den utsträckning som arbetstiden i genomsnitt är kortare än 8 timmar per dygn och 40 timmar per vecka, om man inte har avtalat om annat nedan.

Om tjänstemannen mitt under en arbetsvecka övergår från en arbetstidsform till en annan eller från ett arbetsskift till ett annat, betraktas som övertidsarbete per vecka arbete som utan att överskrida den ordinarie arbetstiden per dygn överskrider 40 timmar per vecka.

Om en tjänsteman till följd av sjukdom, olycksfall, resa som sker på arbetsgivarens order, permittering av ekonomiska orsaker eller produktionsorsaker, ledighet som ges för årlig förkortning av 40-timmars veckoarbetstid eller medverkan i yrkesutbildning eller samarbetsutbildning som ordnas av arbetsgivaren eller som avses i samarbetsavtalet mellan centralorganisationerna, vård eller ordnande av vård av ett barn under 10 år som plötsligt insjuknat inte har kunnat utföra det antal arbetstimmar som motsvarar den ordinarie arbetstiden per vecka och tjänstemannen är tvungen att komma på arbete på en dag som enligt arbetstidsschemat är hans eller hennes lediga dag, ersätts arbete som utförs på den lediga dagen så som har avtalats om för övertidsarbete per vecka.

Om tjänstemannens arbete fortsätter in på följande dygn eller arbetsdygn, betraktas arbetet vid beräkningen av ersättningen för mertidsarbete och övertidsarbete som föregående dygns arbete fram till att tjänstemannens ordinarie arbetsskift normalt inleds. Dessa timmar beaktas inte vid beräkningen av den ordinarie arbetstiden för det senare dygnet.

Övertidsarbete och granskningsperiod för den maximala arbetstiden

Granskningsperioden för den maximala arbetstiden och övertid är 12 månader.

Protokollsanteckning:

Förbunden anser det vara viktigt att företagshälsovårds- och arbetarskyddssynpunkter beaktas i arbetstiderna och att mängden övertid och arbetspass hålls på en rimlig nivå individuellt sett och att övertiden fördelas jämt.

2. Ersättning för övertidsarbete

För övertid per dygn betalas för de första två timmarna lön förhöjd med 50 % och för de följande timmarna lön förhöjd med 100 %. För övertid per vecka betalas för de första åtta timmarna lön förhöjd med 50 % och för följande timmar lön förhöjd med 100 %.

För övertidsarbete som utförs på lördag liksom på kvällen före helg- och högtidsdag betalas för alla timmar lön förhöjd med 100 %.

För övertidsarbete per vecka som utförs på påsklördag, midsommarafton och julafton betalas för alla timmar lön förhöjd med 100 procent.

Övertidsförhöjningen eller hela lönen för övertiden kan betalas som en fast månadsersättning eller bytas mot motsvarande ledig tid, om man har avtalat om det med tjänstemannen. Ledigheten ska ges och tas inom sex månader efter att övertidsarbetet har utförts.

Lokalt kan avtalas om att övertidsförhöjningen eller hela lönen för övertidsarbetet byts till flexledighet. För övrigt iakttas med tanke på flexledigheten 4 a § i semesterlagen, men parterna ska avtala om tidpunkten för flexledigheten. Det betalas inte semesterpremie för flexledigheten.

3. Övertidsdivisorer och grundlön

Vid beräkningen av förhöjd lön som betalas för övertidsarbete ska grundlönen beräknas så att månadslönen med naturaförmåner delas med 159 då den ordinarie arbetstiden är 40 timmar per vecka och med 157 när den ordinarie arbetstiden är 37,5 timmar per vecka. Vid annan ordinarie arbetstid används som divisor på motsvarande sätt det beräknade antalet arbetstimmar som i genomsnitt faktiskt används för det ordinarie arbetet.

Vid beräkningen av grundlönen ska utöver månadslönen också eventuella naturaförmånens penningvärde, provisionslön och produktionsarvoden liksom vikariatersättningar beaktas, men däremot inte skifttillägg, ersättning som betalas för regelbundet söndagsarbete eller avvikande ersättningar av engångsnatur som t.ex. ersättning för övertidsarbete, söndagsarbete och extra övertidsarbete.

4. Möjlighet att inta måltid

När en tjänsteman efter att den ordinarie arbetstiden har avslutats stannar kvar för övertidsarbete som uppskattas vara i minst två timmar, är det rimligt att han eller hon reserveras möjlighet att ta en nödvändig rast för att äta eller inta en måltid vid sidan om arbetet.

5. Arbetstiden under vissa söckenhelgsveckor

År 2025		
Vecka	Vecka	Arbetsdagar
1	nyårs-/trettondagsveckan	4
14	påskveckan	4
15	veckan efter påsk	4
18	veckan med första maj	4
20	veckan med Kristi Himmelsfärd	4
25	midssommarveckan	4
49	veckan med självständighetsdagen	5
52	julveckan	2

År 2026		
Vecka	Vecka	Arbetsdagar
1	nyårsveckan	4
2	trettondagsveckan	4
14	påskveckan	4
15	veckan efter påsk	4
18	veckan med första maj	4
20	veckan med Kristi Himmelsfärd	4
25	midssommarveckan	4
49	veckan med självständighetsdagen	5
52	julveckan	3
53	nyårsveckan	4

ÅR 2027		
Vecka	Vecka	Arbetsdagar
1	trettondagsveckan	4
12	påskveckan	4
13	veckan efter påsk	4
17	veckan med första maj	5
18	veckan med Kristi Himmelfärd	4
25	midsommarveckan	4
49	veckan med självständighetsdagen	4
51	julveckan	4
52	nyårsveckan	5

En tjänsteman som har utfört mer arbete under en söckenhelgsvecka än arbetstiden under den aktuella söckenhelgsveckan förutsätter, får ersättning för de överskridande timmarna så som har avtalats om för övertidsarbete per vecka, såvida arbetet inte ska ersättas som övertidsarbete per dygn. Detta gäller emellertid inte oavbrutet skiftarbete med avvikande system för utjämning av arbetstiden.

6. Inledande och avslutande arbete

Om inledande och avslutande arbete medför övertidsarbete per dygn ska ersättning betalas för arbetet. Därför är det nödvändigt att lokalt klarlägga vilka uppgifter som omfattar inledande och avslutande arbete. Samtidigt ska det även utredas hur dessa arbeten i enskilda fall ersätts.

7. Exempel på beräkningen av övertidsarbete

Må	Ti	On	To	Fr	Lö	Sö
8	8	8	10	8	1,5	10

alla arbetstimmar under veckan räknas ihop 53,5 timmar

från föregående subtraheras totalantalet

övertidstimmar (torsdagar och söndagar)

4,0 timmar

49,5

timmar

av kvarstoden minskas den ordinarie arbetstiden i arbetstidsschemat

40,0 timmar

9,5 timmar

För övertidsarbete per dygn betalas lön förhöjd med 50 % (torsdag). Men ifall det redan har samlats 8 timmar övertid per vecka, betalas för det utförda övertidsarbetet per dygn lön förhöjd med 100 procent. Då betalas alltså för de sista två timmarna på söndag lön förhöjd med 100 procent.

För övertidsarbete per vecka betalas för de första åtta timmarna lön förhöjd med 50 % och därefter lön förhöjd med 100 %. Här är alltså lördagstimmarerna och de 6,5 första timmarna på söndag förhöjda med 50 % och följande 1,5 timme på söndag förhöjd med 100 %. Det ovan sagda gäller arbete som omfattas av arbetstidslagen. För arbete som utförs på

söndag betalas som ersättning för söndagsarbete vid sidan om annan lön enkel grundlön för alla 10 timmar.

Dessutom ska veckovila ges senare eller så ska ersättning för veckovila betalas i enlighet med de bestämmelser som beskrivs nedan i punkt "Vilolider och ersättning för ledighet per vecka".

15 § Deltidslön

Vid beräkningen av lön för deltid beräknas timlönen genom att man delar månadslönen med antalet ordinarie arbetstimmar som enligt arbetstidsschemat ingår i den aktuella månaden. Begreppet månadslön är här identiskt med begreppet i 14 §. Frånvaro kan också ersättas med motsvarande antal arbetstimmar.

Tillämpningsdirektiv

Deltidslön betalas till exempel när anställningen börjar eller upphör vid en annan tidpunkt än i början eller slutet av lönebetalningsperioden eller ifall tjänstemannen har varit frånvarande från arbetet och arbetsgivaren inte är skyldig att betala lön för frånvarotiden.

Om frånvaron inte ersätts genom att tjänstemannen utför motsvarande antal arbetstimmar, går man till väga på följande sätt.

frånvarodag/-timme

- antalet ordinarie arbetsdagar/timmar som ingått i månaden beräknas i enlighet med arbetstidsschemat
- månadslönen delas med antalet arbetsdagar/-timmar = lönen för frånvarodagen/-timmen
- frånvarodagens/-timmens lön dras av från månadslönen = deltidslönen

Lönen för frånvarodagen eller frånvarotimmen varierar per månad i enlighet med antalet arbetsdagar eller arbetstimmar som ingår i den aktuella månaden.

ARBETSTID PER MÅNAD 2025			
	arbetsdagar	37,5 tim	40,0 tim
januari	21	157,5	168
februari	20	150	160
mars	21	157,5	168
april	20	150	160
maj	20	150	160
juni	20	150	160
juli	23	172,5	184
augusti	21	157,5	168
september	22	165	176
oktober	23	172,5	184
november	20	150	160
december (inklusive självständighetsdagen)	20	150	160

ARBETSTID PER MÅNAD 2026			
	arbetsdagar	37,5 tim	40,0 tim
januari	20	150	160
februari	20	150	160
mars	22	165	176
april	20	150	160
maj	19	142,5	152
juni	21	157,5	168
juli	23	172,5	184
augusti	21	157,5	168
september	22	165	176
oktober	22	165	176
november	21	157,5	168
december (inklusive självständighetsdagen)	21	157,5	168

ARBETSTID PER MÅNAD 2027			
	arbetsdagar	37,5 tim	40,0 tim
januari	19	142,5	152
februari	20	150	160
mars	21	157,5	168
april	22	165	176
maj	20	150	160
juni	21	157,5	168
juli	22	165	176
augusti	22	165	176
september	22	165	176
oktober	21	157,5	168
november	22	165	176
december (inklusive självständighetsdagen)	22	165	176

ARBETSTID PER MÅNAD 2028			
	arbetsdagar	37,5 tim	40,0 tim
januari	20	150	160
februari	21	157,5	168

En förutsättning för tillämpning av den här tabellen är att det är fråga om beräkningen av deltidslön, att tjänstemannen inte utför oavbrutet treskiftarbete och att den ena lediga dagen är en lördag. Tabellen tillämpas vid behov även ifall som avses i 8 § 2 b punkten i avtalet, om man inte avtalar om annat.

16 § Beredskap

Om en tjänsteman i enlighet med avtalet är skyldig att vistas i sin bostad eller i annan jourberedskap, varifrån han eller hon vid behov kan kallas till arbetet på överenskommet sätt, betalas tjänstemannen för den tid som han eller hon är bunden utan att utföra arbete hälften av lönen beräknat på grundlönen. Ersättningen för beredskap betalas emellertid för minst fyra beredskapstimmar. Det är möjligt att lokalt avtala om andra ersättningar för beredskap.

Beredskapstiden räknas inte in i arbetstiden, beredskap omvandlas aldrig till övertid och det betalas inte heller förhöjningar för beredskap under helger, driftstopp eller veckoledigheter, inte heller tillägg för kvälls- och nattarbete för beredskap efter klockan 18.

Om en tjänsteman som befinner sig i beredskap kallas på arbete, betalas för den tid som används för arbetet lön i enlighet med övriga bestämmelser. Det betalas inte ersättning för beredskap för arbetstimmarna eller ersättning för utryckningsarbete.

Ifall man särskilt kommer överens om att en tjänsteman i övrigt är skyldig att vara anträffbar under sin lediga tid på mobiltelefon så att han eller hon vid behov kan kallas på arbete, ska detta beaktas i tjänstemannens helhetslön eller som särskilt tillägg. Det är möjligt att lokalt avtala om andra ersättningar för fri beredskap.

Tillämpningsdirektiv

Överenskommelserna med tjänstemannen om beredskap ska ingå så entydigt att det senare inte kan uppstå meningsskilligheter om på vilket sätt och hur länge tjänstemannen är bunden.

Ifall det är fråga om beredskap som är bunden till en viss plats får beredskapen under en kalendermånad inte bestående överskrida 150 timmar, om man inte lokalt avtalar om annat.

17 § Driftstopp

Med driftstopp avses tid under vilken verksamheten vid hela produktionsanläggningen eller en avdelning avbryts till följd av en särskilt överenskommen helg- eller högtidsdag.

När en tjänsteman arbetar under s.k. driftstopp i en produktionsanläggning eller vid en avdelning där driftstopp råder, betalas han eller hon för det utförda arbetet oberoende av arbetstidsform förutom övrig lön som betalas för tiden även enkel grundlön beräknad så som anges under 14 §.

18 § Utryckningsbetonat arbete och telefonanvisningar

- a. I utryckningsbetonat arbete utförs arbetet utifrån en utryckningskallelse och tjänstemannen är tvungen att komma på arbete utanför sin ordinarie arbetstid efter att han eller hon redan har avlägsnat sig från arbetsplatsen.
- b. Utryckningspenningens storlek bestäms utgående från tidpunkten då kallelsen ges enligt följande:
 - i. två timmars grundlön, om kallelsen ges före kl. 16.00 under en ordinarie arbetstid som avslutas eller efter arbetstiden före kl. 21.00 och
 - ii. tre timmars grundlön, om kallelsen ges mellan kl. 21.00 och kl. 06.00.
- c. Ifall kallelsen till utryckningsbetonat arbete har getts mellan klockan 21.00 och 06.00 betalas för den tid som använts för arbetet grundlön förhöjd med 100 % som omfattar eventuella övertidsersättningar.
- d. För kortare utryckningsbetonat arbete än en timme betalas ändå lön för en timme.
- e. Utryckningsbetonat arbete kan inte ersättas genom förkortning av tjänstemannens ordinarie arbetstid.

- f. Då skyldigheten att under ledig tid, då företagets verksamhet kräver det, per telefon eller på annat sätt ge särskilda anvisningar eller order ingår som bestående och naturlig del i tjänstemannens arbete, ska detta beaktas i tjänstemannens helhetsavlöning eller som särskilt tillägg så som lokalt överenskomts.

Tillämpningsdirektiv

När en tjänsteman kallas till uttryckningsbetonat arbete medför detta för honom eller henne extra olägenheter vilka ersätts med uttryckningspenning. När en tjänsteman kallas till arbete vid en sådan tidpunkt under dygnet att allmänna transportförbindelser saknas eller så brådskande att det inte är möjligt att anlita allmänna fortskaffningsmedel, betalas tjänstemannen ersättning för resekostnaderna mot utredning.

Bestämmelsen tillämpas emellertid inte om det uttryckningsbetonade arbetet direkt anknyter till arbetet under följande arbetsdygn.

Lön för arbete

Förutom uttryckningspenning får tjänstemannen normal lön för sitt arbete och övertidsersättning om arbetet utförs på övertid. Särskilda överenskommelser har ingåtts för ersättning av arbete som utförs på basis av en kallelse som getts mellan klockan 21 och 06. För uttryckningsbetonat arbete som utförs under den givna tidsintervallen betalas alltid grundlön förhöjd med 100 procent som omfattar eventuella övertidsersättningar.

I beredskapsfall i enlighet med 16 § i avtalet tillämpas inte bestämmelser om uttryckningsbetonat arbete.

19 § Söndagsarbete

Med söndagsarbete avses arbete som utförs på söndag, övriga kyrkliga helgdagar, första maj och självständighetsdagen. För arbetet betalas, utöver annan lön för tiden, enkel grundlön som förhöjning för söndagsarbete.

Om arbetet som utförs på söndag är mer- eller övertidsarbete betalas ersättning för det i enlighet med de aktuella bestämmelserna för mer- och övertidsarbete och därutöver enkel grundlön som förhöjning för söndagsarbetet i enlighet med ovan nämnda punkt 1.

Förhöjningen för söndagsarbete eller hela lönen för söndagsarbetet kan betalas som en fast månadsersättning eller bytas mot motsvarande ledig tid, om man har avtalat om det med tjänstemannen. Ledigheten ska ges och tas inom sex månader efter att övertidsarbetet har utförts.

Det är möjligt att lokalt avtala om att söndagsersättningen byts till flexledighet. För övrigt iakttas med tanke på flexledigheten 27 § i semesterlagen, men parterna ska avtala om tidpunkten för flexledigheten. Det betalas inte semesterpremie för flexledigheten.

20 § Vilotider och ersättning för ledighet per vecka

Ledighet per vecka

1. Tjänstemannen ska för söndagen ges en oavbruten veckovila på minst 35 timmar. En veckovila av ovan nämnda längd kan även ges vid en annan tidpunkt under veckan, om arbetet på grund av dess natur utförs på veckans alla dagar eller om tjänstemannen tillfälligt behövs i arbetet på söndag för att trygga det ordinarie arbetets gång i affären eller företaget.
2. I oavbrutet skiftarbete får ledigheten per vecka emellertid ordnas så att den under 12 veckor i genomsnitt omfattar minst 35 timmar per vecka, dock minst 24 timmar per vecka.
3. Veckovila anses också ske när veckovilan fördelas på två veckor, förutsatt att merparten av veckovilan sker under den vecka som vilan avser.
4. Det är möjligt att avvika från bestämmelserna om veckovila i den här paragrafen:
 - a) då tjänstemans ordinarie arbetstid per dygn är högst tre timmar;
 - b) då tjänsteman behövs i nödarbete;
 - c) då arbetets tekniska natur inte tillåter att vissa tjänstemän fullständigt befrias från arbetet;
 - d) då tjänstemannen tillfälligt behövs i arbetet under sin veckovila för att förloppet av det ordinarie arbetet som utförs i företaget ska upprätthållas.

Ersättning för veckovila

1. En tjänsteman ersätts för arbete som utförs tillfälligt under veckoledigheten genom att hans eller hennes ordinarie arbetstid senast under följande kalendermånad förkortas på motsvarande sätt eller, om man avtalar om det på förhand, genom att arbetet i sin helhet ersätts med pengar i enlighet med punkt 5 som följer senare i texten.
2. Om man inte avtalar om annat betraktas söndag i dagsarbete och avbrutet skiftarbete som dag för veckoledighet och i annat arbete veckans sista lediga dag i enlighet med arbetstidsschemat.
3. Tillfälligt arbete som utförs under veckoledigheten ska också ersättas i det fall att tjänstemannen under samma vecka har varit frånvarande från arbetet på grund av sjukdom eller olycksfall eller på grund av att han eller hon har deltagit i utbildning.
4. Under en vecka då motsvarande ledighet ges utgörs den ordinarie arbetstiden av veckoarbetstiden i enlighet med arbetstidsschemat minskad med antalet timmar i ledigheten som ges.
5. Om tjänstemannen samtycker kan veckoledigheten i sin helhet ersättas i pengar så att han eller hon utöver månadslönen för den tid som använts för arbete får

- grundlön förhöjd med 100 % för den tid som har använts i arbete
 - och de förhöjda andelarna för övertids- och söndagsarbete som förutsätts i det här avtalet, om det samtidigt är fråga om övertids- eller söndagsarbete.
6. Ersättningsmetoden ska avtalas om samtidigt som man kommer överens om arbetet som ska utföras under veckoledigheten.

Dygnsvila

1. En tjänsteman ska under de 24 timmar som följer på varje arbetsskift ges en oavbruten vilotid på minst 11 timmar. Om de ändamålsenliga arrangemangen av arbetet förutsätter det, kan arbetsgivaren och förtroendemannen med tjänstemannens samtycke komma överens om att dygnsvilan tillfälligt förkortas. Dygnsvilan kan även förkortas i flexibla arbetstidsformer när tjänstemannen beslutar om när han eller hon inleder och avslutar arbetet. Dygnsvilan ska emellertid omfatta minst 7 timmar.

Det är möjligt att avvika från vad som stadgas i den här paragrafen ifall den ordinarie arbetstiden per dygn uppgår till högst 3 timmar.

2. Om arbetsarrangemangen och verksamhetens natur förutsätter det kan man tillfälligt avvika från vad som sägs ovan, dock för högst tre på varandra följande dygnsvilor i sänder.
 - 1 när tjänstemannens arbetsskift ändras
 - 2 om arbetet utförs i flera perioder per dygn
 - 3 om arbetstagarens arbetsplats och bostad eller hans eller hennes olika arbetsplatser ligger på långt avstånd från varandra
 - 4 för att utjämna på förhand oförutsedda rusningstider i periodarbete
 - 5 i anslutning till olycksfall och risker för olycksfall
 - 6 i säkerhets- och bevakningsarbete som förutsätter ständig närvaro för att skydda egendom eller personer
 - 7 i arbete som är nödvändigt för att trygga fortsatt verksamhet
 - 8 samt då tjänstemannen behövs i nödarbete, är det möjligt att avvika från bestämmelsen under punkt 1.

Om dygnsvilan har förkortats med stöd av vad som föreskrivs i 2 mom. ska vilotiden ändå omfatta minst 5 timmar. En tjänsteman ska så snabbt som möjligt ges vilotider som ersätter den förkortade dygnsvilan, dock senast inom en månad.

Daglig vilotid

1. När arbetet har ordnats i regelbundna skiftbyten med skift som är längre än sex timmar, ska även när det gäller arbeten som avses i 7 § i arbetstidslagen tjänstemannen ges en vilotid på minst en halv timme eller möjlighet att inta en måltid under arbetstiden.

2. Då arbetstiden i dagsarbete är längre än sex timmar ska tjänstemannen under arbetet ges åtminstone en regelbunden vilotid på minst en timme. Den kan emellertid efter att man lokalt har kommit överens om det förkortas till en 1/2 timme. Tjänstemannen har rätt att under vilotiden obehindrat avlägsna sig från arbetsplatsen.

Detta gäller dock inte sådana tjänstemän vilkas närvaro på arbetsplatsen är nödvändig för att arbetet ska fortlöpa. Lokalt kan avtalas om att tjänstemannen i dagsarbete inte har någon måltidsrast utan att tjänstemannen bereds möjlighet att inta måltid vid mitten av arbetsdagen vid den tidpunkt som med tanke på arbetet anses vara lämplig.

3. I arbetstiden inräknas all den tid som tjänstemannen är bunden vid sitt arbete eller skyldig att vistas på arbetsplatsen, men däremot inte sådana pauser under vilka han eller hon har såväl rätt som också i praktiken möjlighet att fritt avlägsna sig från arbetsplatsen.

Parterna rekommenderar att tjänstemännen reserveras möjlighet att en gång per dag dricka kaffe eller inta förfriskningar i anslutning till arbetet vid den tidpunkt som är lämpligast med tanke på arbetet så att arbetet därigenom störs så lite som möjligt.

21 § Skiftarbete samt kvälls- och nattarbete

1. I skiftarbete ska skiften ändras regelbundet och i tidsperioder om högst fyra veckor. En tjänsteman kan emellertid, om man avtalar om det, fortgående arbeta i samma skift. Skiftarbete är också arbete i vilket skiften ändras så att på varandra följande skift överlappar varandra i högst en timme eller att det ligger högst en timme mellan dem och i vilket skiften ändras på ett på förhand bestämt sätt.
2. I skiftarbete betalas ett skiftarbetsstillägg vars storlek per timme från och med 1.6.2024 eller från början av den lönebetalningsperiod som inleds närmast därefter är

När månadslönen (med naturaförmåner) är	Kvällsskift	Nattskift
€	€/tim	€/tim
– 2002	1,95	3,63
2003–	2,30	4,19

I skiftarbete betalas ett skiftarbetsstillägg vars storlek per timme från och med 1.7.2025 eller från början av den lönebetalningsperiod som inleds närmast därefter är

När månadslönen (med naturaförmåner) är	Kvällsskift	Nattskift
€	€/tim	€/tim
– 2002	2,00	3,72
2003–	2,36	4,29

I skiftarbete betalas ett skiftarbetsstillägg vars storlek per timme från och med 1.6.2026 eller från början av den lönebetalningsperiod som inleds närmast därefter är

När månadslönen (med naturaförmåner) är	Kvällsskift	Nattskift
€	€/tim	€/tim
– 2002	2,06	3,83
2003–	2,43	4,41

I skiftarbete betalas ett skiftarbetsstillägg vars storlek per timme från och med 1.6.2027 eller från början av den lönebetalningsperiod som inleds närmast därefter är

När månadslönen (med naturaförmåner) är	Kvällsskift	Nattskift
€	€/tim	€/tim
– 2002	2,10	3,91
2003–	2,48	4,49

- En tjänsteman i skiftarbete betalas för övertid skifttillägg enligt det skift som övertidsarbetet utförs under. Ifall en tjänsteman vid tvåskiftarbete stannar kvar för övertidsarbete efter ett kvällsskift betalas han eller hon skifttillägg för övertidsarbetet i enlighet med nattskiftet.
- När arbetet inte är skiftarbete, övertidsarbete eller nödarbete och tjänstemannen är tvungen att utföra arbetet kl. 18.00–22.00, betraktas det som kvällsarbete och arbete utfört mellan kl. 22.00–6.00 som nattarbete. För sådant arbete betalas ett tillägg som är lika stort som kvällsskiftstillägget eller nattskiftstillägget om det hade varit fråga om skiftarbete.
- När en tjänsteman i kvälls- eller nattarbete stannar kvar efter sitt arbetsskift för övertid, betalas ett tillägg för kvälls- eller nattarbete som bestäms utifrån den ordinarie arbetstiden också för övertidsarbetet, högst till och med klockan 6.00.
- Ersättningen för skiftarbete kan betalas också som särskild fast månadsersättning. Då ska månadsersättningens storlek bestämmas utgående från minst de centbelopp som anges i avtalet.
- Ett skifttillägg som eventuellt betalas för övertids- och söndagsarbete ska betalas förhöjt på samma sätt som annan lön som betalas för den här tiden.

22 § Lön under sjuktid, graviditetsledighet eller föräldraledighet samt efter olycksfall

1. Lönebetalningsskyldighet

Om en tjänsteman till följd av sjukdom eller olycksfall är arbetsoförmögen och inte uppsätligt har vållat sjukdomen eller olycksfallet, genom brottslig verksamhet eller lättsinnigt leverne eller annat grovt vållande, har tjänstemannen rätt att medan arbetsoförmågan pågår få sin lön jämte naturaförmåner till det belopp som tjänstemannen under ordinarie arbetstid hade förtjänat, om han eller hon hade varit kvar i arbete.

Anställningen har fortgått oavbrutet

Lön

1 år men kortare än 5 år 4
5 år eller längre

för 4 veckor
för 3 månader

Om arbetsoförmågan som beror på sjukdom eller olycksfall börjar innan anställningsförhållandet har varat i en månad betalar arbetsgivaren 50 % i lön för sjuktiden, dock högst för de arbetsdagar i enlighet med arbetstidsschemat som omfattar dagen då arbetsoförmögenheten började och en period på 9 vardagar som följer på den här dagen. Om en tjänstemans rätt till dagpenning enligt sjukförsäkringslagen börjar tidigare förkortas på motsvarande sätt den tid för vilken lön ska betalas.

I det här sammanhanget avses med månad en period på 30 dagar (juridisk månad), på motsvarande sätt med fyra veckor en period på 28 dagar och med tre månader en period på 90 dagar.

Om en tjänsteman, då han eller hon ingick arbetsavtalet med arbetsgivaren, avsiktligt har hemlighållit sin sjukdom för arbetsgivaren, är arbetsgivaren inte skyldig att betala lön för sjuktiden.

2. Återfall av sjukdom

Om tjänstemans arbetsoförmåga börjar inom 30 dagar från den dag, för vilken arbetsgivaren senast betalat lön för sjuktid, har tjänstemannen inte rätt till en ny sjuklöneperiod enligt, utan sjuklön betalas sammanlagt högst för den tidsperiod som nämns i tabellen ovan. Om arbetsgivarens skyldighet att betala lön har fullgjorts redan under föregående period av arbetsoförmåga eller fullgörs under den nya perioden av arbetsoförmåga innan personen får rätt till dagpenning, betalar arbetsgivaren lön för sjuktid högst tills det att tjänstemannens i sjukförsäkringslagen stadgade rätt till dagpenning börjar, det vill säga högst för dagen för insjuknande och de 9 därpå följande vardagarna.

Fastställandet om huruvida det handlar om samma eller olika sjukdomar sker utifrån sjukförsäkringskontorets beslut. I oklara situationer betalas lön för självrisktiden först efter att Fpa har gjort ovan nämnda bedömning i ärendet.

3. Anmälningsskyldighet och läkarintyg

En tjänsteman som på grund av sjukdom har blivit arbetsoförmögen är skyldig att utan dröjsmål underrätta arbetsgivaren om det liksom också om när arbetsoförmågan uppskattas upphöra.

När arbetsgivaren kräver det ska tjänstemannen visa fram ett läkarintyg över sin sjukdom som utfärdats av företagets företagshälsovårdsläkare eller ett annat läkarintyg som godkänns av arbetsgivaren. När arbetsgivaren inte har godtagit det läkarintyg som tjänstemannen visat upp och hänvisar tjänstemannen till en annan utsedd läkare för undersökning, ska arbetsgivaren ersätta läkarintygsarvodet som detta tillvägagångssätt medför.

Protokollsanteckning:

När det gäller betalning av lön för sjukdomstid kan man vid kort sjukfrånvaro ta i bruk ett förfaringssätt som baseras på att arbetstagaren själv anmäler en kort sjukfrånvaro, varvid arbetstagaren på grund av arbetsoförmåga kan vara frånvarande från arbetet under en viss kort tid utan läkarintyg.

Om man väljer ett sådant förfarande, avtalas det lokalt om förfarandet och hur det genomförs. Endast mycket kortvarig sjukfrånvaro kan omfattas av förfaringssättet att själv anmäla frånvaro. Bedömningen kan också påverkas av eventuell upprepning av arbetsoförmögenhetsperioderna.

Det här avsedda lokala avtalet kan oberoende av längd och formulering hävas av vardera parten vid vilken tidpunkt som helst utan uppsägningstid. Ifall annat inte avtalas i samband med uppsägningen innebär det lokala avtalets upphörande att företaget återgår till den praxis avseende anmälan av sjukfrånvaro som tillämpades tidigare.

4. Ersättande arbete

Med ersättande arbete avses sådant arbete som utförs då personen är helt eller delvis arbetsoförmögen på grund av en olycka eller sjukdom att utföra etablerat arbete eller arbete enligt arbetsavtalet.

Ersättande arbete kan utföras som alternativ till av läkare ordinerad sjukfrånvaro. Efter samråd med tjänstemannen gör företagshälsovårdsläkaren en medicinsk bedömning av tjänstemannens på basis av hälsotillståndet och arbetsförmågan om huruvida tjänstemannen kan utföra ersättande arbete. Därefter utreder tjänstemannen och hans eller hennes chef samt vid behov företagshälsovården om det är möjligt att ge arbetstagaren ersättande arbete.

Det ersättande arbetet ska vara ändamålsenligt och i mån av möjlighet motsvara tjänstemannens normala arbetsuppgifter. Beroende av situationen kan för tjänstemannen ordnas utbildning i stället för ersättande arbete

Utförandet av det ersättande arbetet ska basera sig på de förfaringsregler för ersättande arbete som man i samarbete på arbetsplatsen och i arbetarskyddskommittén har behandlat. Ersättande arbete är ett alternativ till sjukledighet och inkomstnivån kan inte sjunka under denna tid,

Företagshälsovården ska vara insatt i det arbete som utförs i företaget samt samarbeta med företaget i fråga om praxisen kring ersättande arbete.

5. Familjeledigheter

Tjänstemannens rätt till graviditets- och föräldraledighet fastställs enligt arbetsavtalslagen och sjukförsäkringslagen.

Till en födande förälder betalas under tiden för graviditetsledigheten skillnaden mellan lönen och dagpenningen för högst 40 vardagar.

Till en förälder som avses i 9 kap. 5 § 1–3 mom. i sjukförsäkringslagen betalas skillnaden mellan lönen för ordinarie arbetstid och dagpenningen för en högst trettio två (32) vardagar lång föräldraledighetsperiod. 18 vardagar av den avlönade föräldraledighetsperioden ska hållas sammanhängande.

Protokollsanteckning 1:

När föräldraledighet hålls i samband med nedkomsten inleds ledigheten följande vardag efter nedkomsten, och denna dag kan också vara tjänstemannens lediga dag. När föräldraledighet tas ut är måndag till lördag vardagar. Enligt 4 kap. 3 a § i arbetsavtalslagen får en tjänsteman under vissa förutsättningar ändra tidpunkten för den föräldraledighet tjänstemannen tänkt hålla i samband med nedkomsten.

Protokollsanteckning 2:

Betalningen av utjämningslönen förutsätter en utredning av tjänstemannen om graviditets- och föräldrapenningens belopp.

Protokollsanteckning 3:

Man kan komma överens om frivillig kontakt under familjeledigheten med en person som utnyttjar familjeledighet. Avsikten med kontakten är att underlätta och främja återgången till arbetslivet. Förbunden anser att det är viktigt att en tjänsteman som återvänder från sin familjeledighet görs förtrogen med de förändringar som skett på arbetsplatsen och deras effekter på tjänstemannens uppgifter.

Arbetsgivaren kan välja att betala ut full lön i stället för mellanskillnaden mellan lönen och dagpenningen.

En tjänsteman till vilken föräldrapenningsdagar har överlåtits i enlighet med i sjukförsäkringslagen har inte rätt till avlönad föräldraledighet.

Enligt arbetsavtalslagen har tjänstemannen rätt att ta ut föräldraledighet i högst fyra perioder. På grund av arbetsavtalslagens, FPA:s och kollektivavtalets bestämmelser kan en föräldraledighet med lön i praktiken tas ut i perioder om 18 och 14 vardagar.

En förutsättning för lönebetalningen under graviditets- och föräldraledighet är emellertid att tjänstemannens anställningsförhållande oavbrutet fortgått i minst sex månader före nedkomsten.

Då en tjänsteman har adopterat ett barn under skolåldern, ges direkt i samband med adoptionen en avlönad föräldraledighet med samma förutsättningar och i samma omfattning som bestämts ovan.

Parterna rekommenderar att det görs upp en helhetsplan om utnyttjandet av föräldraledighet och vårdledighet.

Övergångsbestämmelse:

Bestämmelserna i denna paragraf iakttas i situationer där den första perioden av graviditets- eller föräldraledighet inleds 14 mar 2025 eller senare. Om tjänstemannen innan kollektivavtalsbestämmelsen trädde i kraft har meddelat om en föräldraledighetsperiod som är kortare än 18 vardagar, kan man lokalt avtala om att förlänga den föräldraledighetsperiod som redan meddelats.

6. Avdragsrätt

Om arbetsgivaren har betalat tjänstemannen full lön istället för mellanskillnaden, är arbetsgivaren berättigad att för sig själv som återbäring lyfta den dagpenning eller därmed jämförbara ersättning som hör till tjänstemannen utgående från lagen eller ett avtal eller att få beloppet återbetalt av tjänstemannen, dock inte mer än det belopp han eller hon har betalt. Avdragsrätten gäller emellertid inte dagpenning eller ersättning som tjänstemannen får och som han eller hon fullständigt eller delvis själv har bekostat utgående från en frivillig försäkring.

Om dagpenningen eller därmed jämförbar ersättning inte betalas på grund av orsaker som beror på tjänstemannen eller om den betalas till ett lägre belopp än vad tjänstemannen enligt lagen skulle ha varit berättigad till, har arbetsgivaren rätt att från lönen avdra den andel av dagpenningen eller ersättningen som på grund av tjänstemannens försummelse inte har erlagts.

7. Äldre arbetstagares arbetsförmåga och hälsa

Arbetsgivaren diskuterar med en äldre tjänsteman, om personen så vill, vilka möjligheter det finns att främja arbetstagarens ork och förlänga dennes tid i arbetslivet. I diskussionen kan man också ta upp pensionering och tidpunkten för denna. Man ska i förhandlingarna sträva efter att hitta lösningar gällande orken i arbetet som är ändamålsenliga för bägge parter utan att behöva ändra villkoren i anställningsförhållandet.

23 § Läkundersökningar

1. Lagstadgade läkundersökningar

En tjänstemans månadslön minskas inte för den tid som motsvarar förlorade ordinarie arbetstimmar på grund av hälsoundersökningar under anställningen som avses i statsrådets beslut om lagstadgad företagshälsovård (950/94) och som godkänns i företagshälsovårdens verksamhetsplan samt för resor i anknytning till dessa. Samma tillvägagångssätt tillämpas i fråga om undersökningar som avses i lagen om unga arbetstagare, i strålskyddslagen och i lagen om smittsamma sjukdomar.

Till en tjänsteman som hänvisas till i ovan nämnda lagrum avsedda undersökningar eller i en sådan undersökning förordnas till efterundersökning, betalar arbetsgivaren även ersättning för nödvändiga resekostnader. Ifall undersökningarna eller eftergranskningen äger rum på annan ort, betalar arbetsgivaren även dagpenning.

Om undersökningen äger rum under en tjänstemans lediga tid, betalas han eller hon en ersättning för de extra kostnaderna som motsvarar sjukdagpenningens minimibelopp enligt sjukförsäkringslagen.

2. Övriga läkarundersökningar

Förutsättningarna för ersättning av inkomstbortfallet är:

2.1 Grundläggande förutsättningar (gäller alla punkter 2.2.1–2.2.5)

Det är fråga om ett sjukdomsfall eller ett olycksfall och det är nödvändigt att tjänstemannen snabbt genomgår en hälsoundersökning. Arbetstagaren ska lägga fram en utredning över läkarundersökningen som godkänts av arbetsgivaren (t.ex. läkarintyg eller kvitto över läkararvodet) och på begäran av arbetsgivaren en utredning över hur länge läkarundersökningen med väntetider och skäliga resetider varade.

Vid övriga sjukdomsfall eller olycksfall än de ovan nämnda fallen förutsätts att tjänstemännen reserverar besökstid under arbetstid endast om det inte är möjligt att få en tid utanför arbetstiden inom skälig tid (t.ex. i normala fall en vecka). Tjänstemannen ska lägga fram en tillförlitlig utredning över att han eller hon inte har fått en mottagningstid utanför arbetstiden.

Tjänstemannen ska informera arbetsgivaren på förhand om läkarbesöket. Om meddelandet på grund av ett oöverkomligt hinder inte har kunnat lämnas på förhand, ska anmälan göras genast då det är möjligt.

Läkarundersökningen ska ordnas så att onödig förlust av arbetstiden undviks.

Om tjänstemän får sjuklön för tiden för läkarundersökning, erlaggs inte ersättning för förtjänstförlust på basis av avtalsbestämmelser om läkarundersökning.

Ifall sjukdomen beror på eget grovt vållande eller uppsåt, ersätts inte inkomstbortfallet.

2.2 Särskilda förutsättningar

Inkomstbortfallet ersätts:

2.2.1 Ny eller återkommande sjukdom

För tid för en läkarundersökning i samband med vilken tjänstemannens sjukdom konstateras.

För arbetsoförmåga som beror på läkarens undersökningsåtgärder i högst ett dygn.

När tjänstemannen på grund av sjukdomssymtom har tagits in på sjukhus för observation. Då iakttas lönebestämmelserna för sjuktid.

2.2.2 Tidigare fastställd sjukdom

För tiden för en läkarundersökning som föranleds av en kronisk sjukdom förutsatt att läkarundersökningen utförs av en läkare inom specialområdet i syfte att fastställa vård.

Ifall sjukdomen väsentligt försämras vilket har medfört att tjänstemannen har varit tvungen att genomgå läkarundersökning.

För den tid en läkarundersökning av en specialläkare inom området varar då undersökningen genomförs i syfte att ordinera vård och i samband med vilken arbetstagaren ordinerar hjälpmedel, t.ex. glasögon.

För tiden för läkarundersökning för att fastställa vården av annan tidigare diagnostiserad sjukdom endast om läkartjänster inte finns att tillgå utanför arbetstiden.

För tiden för vårdåtgärder som cancersjukdomar kräver.

2.2.3 Laboratorie- och röntgenundersökningar

För tiden för laboratorie- och röntgenundersökningar som direkt anknuter till en läkarundersökning som ersätts. Laboratorie- och röntgenundersökningen ska vara ordinerad av läkare och sålunda utgöra en del av granskningen. Inkomstbortfall för tiden för en särskild laboratorie- och röntgenundersökning ersätts endast om tjänstemannen inte har möjlighet att genomgå ovan nämnda laboratorie- och röntgenundersökning utanför arbetstiden eller om sjukdomen förutsätter att undersökningen endast utförs vid en viss tidpunkt under dygnet. Ett sådant krav i fråga om tidpunkten ska utredas med läkarintyg.

2.2.4 Läkarkontroller och undersökningar i anslutning till graviditet

För tiden för nödvändig undersökning i syfte att få intyg av läkare eller hälsovårdscentral som förutsätts för graviditetsspenning och tiden för medicinska undersökningar som föregår nedkomsten, om tjänstemannen inte har fått en mottagningstid utanför arbetstiden. Förutsättning är att undersökningen eller kontrollen har ordnats så att onödig förlust av arbetstiden undviks.

En tjänsteman ska på begäran lägga fram en utredning för arbetsgivaren över att undersökningen anknuter till graviditeten eller över att det är nödvändigt att undersökningen utförs under arbetstid.

2.2.5 Plötslig tandsjukdom

Om en plötslig tandsjukdom före vårdåtgärder medför arbetsoförmåga som kräver vård samma dag eller under samma arbetsskift för den tid som vårdåtgärden varar, ifall arbetstagaren inte lyckas få vård utanför arbetstiden. Arbetsoförmågan och behovet av brådskande vård bevisas med intyg av tandläkaren.

3. Beräkning

Det ovan under punkterna 1–2 avsedda inkomstbortfallet bestäms i enlighet med beräknings- och samordningsstadgandena för lön för sjuktid i kollektivavtalet. På samma sätt tillämpas för den under punkt 1.2 avsedda dagpenningens del kollektivavtalets bestämmelser för ersättning av resekostnader.

Tillämpningsdirektiv:

Förutsättning för ersättning av inkomstbortfallet vid ny sjukdom eller sjukdom som förnyar sig är att tjänstemannens sjukdom fastställs i samband med en läkarkontroll, även om tjänstemannen inte konstateras vara arbetsoförmögen.

Under punkten för en tidigare fastställd sjukdom förutsätts för kroniska sjukdomar att läkarundersökningen utförs av en läkare inom specialområdet i syfte att fastställa vård. Förutsättningen för ersättning uppfylls för kroniska sjukdomars del även genom en läkarundersökning som utförs vid en poliklinik för specialområdet i syfte att fastställa vården.

24 § Reseersättningar

1. Reseskyldighet och ersättningar

Tjänstemän är skyldiga att avlägga de resor som arbetsuppgifterna förutsätter. Resan ska genomföras på ett ändamålsenligt sätt så att det inte används mera tid eller uppstår mera kostnader än vad som är oundvikligt för utförande av uppgiften.

Arbetsgivaren ersätter alla nödvändiga resekostnader i vilka ingår resebiljetter, bagagekostnader och, då resan äger rum på natten, priset för sovplats.

Om en tjänsteman under ett resedygn får en avgiftsfri måltid eller om en måltid ingår i resebiljettens pris utgör dagtraktamentets maximibelopp hälften av det belopp som anges i den här paragrafen. Med avgiftsfri måltid avses i anslutning till helt dagtraktamente två och i anslutning till partiellt dagtraktamente en avgiftsfri måltid.

Ersättningen av de kostnader resan ger upphov till liksom övriga detaljer i anslutning till resan ska vid behov utredas i samråd före resan.

2. Resans början och slut

Resan anses ha inletts när tjänstemannen beger sig på resan från arbetsplatsen eller enligt särskild överenskommelse från sitt hem innan den ordinarie arbetstiden börjar och den anses ha avslutats när tjänstemannen återvänder till sin arbetsplats, om han eller hon inte efter avslutad ordinarie arbetstid återvänder direkt till sitt hem, varvid resan anses upphöra då. Dygnen som berättigar till dagtraktamente beräknas från det att resan inleds till att den avslutas. Bestämmelserna om lön för resetiden inverkar inte på beräkningen av antalet resedygn.

En annan förutsättning för att dagtraktamente ska betalas är att den plats där arbetet utförs ligger på över än 55 kilometers avstånd från tjänstemannens ordinarie arbetsplats och bostad.

3. Resekostnader i Finland och dagtraktamente

För resor i Finland betalas dagtraktamente och inkvarteringskostnader i enlighet med gällande beslut av skattestyrelsen. (Se www.vero.fi)

I fall tjänstemannen inte lägger fram en räkning över inkvarteringskostnader betalas tjänstemannen en övernattingspenning.

I fall en tjänsteman undantagsvis på grund av sitt arbete inte har möjlighet att inta sin måltid under måltidspausen i arbetsgivarens bespisning eller i sin bostad och det inte är fråga om arbete på företagets verksamhetsställe på samma ort eller annars nära beläget verksamhetsställe där möjligheten att inta måltider motsvarar den normala möjligheten att inta måltider, betalas tjänstemannen en måltidsersättning. I dessa fall betalas inte dagtraktamente.

Tillämpningsdirektiv:

I vissa fall kan det vara svårt att avgöra om bestämmelsen om partiellt dagtraktamente eller bestämmelsen om måltidsersättning ska tillämpas.

Exempel:

- 1 En tjänsteman åker från sin arbetsplats som ligger på ena sidan om Jyväskylä till stadens centrum med buss i arbets-ärenden. På returresan utför han ytterligare ett jobbärende. Resan inleddes kl. 9.00 och tjänstemannen återvänder till arbetet kl. 13.00 – en måltidsersättning (en måltid).
- 2 En tjänsteman åker till Esbo från Helsingfors kl. 11.00 och återvänder till arbetet kl. 16.00 – en måltidsersättning (en måltid).
- 3 En tjänsteman åker till Esbo från Helsingfors kl. 11.00 och återvänder till arbetet/hem kl. 18.30 – två måltidsersättningar (två måltider).
- 4 En tjänsteman reser från Tammerfors till Åbo kl. 8.00 och återvänder kl. 15.00 – ett partiellt dagtraktamente (resa).
- 5 Varkaus–Kuopio–Varkaus kl. 7.00–19.00 – ett dagtraktamente i hemlandet.

Övernattningspenning betalas inte ifall fri inkvartering har ordnats av arbetsgivaren.

4. Resekostnader utomlands och dagtraktamenten

För resor utomlands som föranleds av arbetsuppgifterna bestäms utlandsdagtraktamentet och maximibeloppet för hotellärrättningen enligt gällande beslut av skattestyrelsen. (Se www.vero.fi)

När den tid som används för en resa utomlands överskrider det sista fulla resedygnet med över 10 timmar, betalas tjänstemannen för ett sådant ofullständigt resedygn helt utlandsdagtraktamente och då tiden överskrider med mer än 2 timmar men högst 10 timmar med partiellt dagtraktamente för utlandsresa.

Dagtraktamente som betalas för ofullständiga dygn bestäms i enlighet med det utlandsdagtraktamente som betalas för det sista fulla resedygnet.

Om helhetstiden som använts för en arbetsresa utomlands underskrider 24 timmar men ändå varar minst 10 timmar, betalas tjänstemannen helt dagtraktamente som bestäms utgående från vilket land resan går till.

Ifall det sker väsentliga ändringar i valutakurserna, devalvering, revalvering eller andra valutaarrangemang avtalar förbunden sinsemellan om de eventuella ändringar i fråga om dagtraktamenten och hotellärrättningar som detta medför.

5. Arbetskommenderingar

Ifall arbetet förutsätter en oavbruten vistelse på samma ort i minst 2 veckor är det fråga om en kort arbetskommendering. Om utförandet av arbetet räcker minst 2 månader är det fråga om en lång arbetskommendering.

I sådana fall kan man lokalt avtala om dagtraktamentens storlek med beaktande av de lokala förhållandena och de åtgärder som arbetsgivaren eventuellt har vidtagit med tanke på vistelsen.

6. Antal timmar som förutsätts i arbetstidsschemat och dagslönegaranti

Arbete som utförs under resedygn räknas in i den ordinarie arbetstiden inom ramen för det timantal som förutsätts i arbetstidsschemat. För eventuellt mertids- och övertidsarbete betalas de mertids- och övertidsersättningar som förutsätts i det här avtalet. Trots att antalet arbetstimmar som förutsätts i arbetstidsschemat inte har kunnat göras under samma dygn, minskas tjänstemannens månadslön inte.

7. Ersättning för resetid

Ifall en tjänsteman på order av arbetsgivaren reser under en tid som enligt arbetstidsschemat är ledig tid, ersätts den tid som har använts till resan med grundlön, dock högst för 8 timmar på en arbetsdag och för 16 timmar på en ledig dag. Till resetiden räknas hela halvtimmar. Resetiden är inte arbetstid.

Den här förmånen kan också verkställas så att man lokalt kommer överens om en särskild fast månadslön.

När arbetsgivaren bekostar en sovplats för tjänstemannen, betalas för tiden mellan klockan 21.00 och 7.00 inte ersättning för den tid som använts för resan.

Vid beräkning av uppfyllelsen av den ordinarie arbetstiden per vecka beaktas som utgångspunkt för beräkningen av övertidsarbetet per vecka även de timmar som använts för resa upp till maximigränserna för den ordinarie arbetstiden per dygn enligt arbetstidsschemat för sådana resedagar då den ordinarie arbetstiden per dygn annars inte uppfylls. Dessa timmar räknas emellertid inte in i de egentliga arbetstimmarerna.

När en tjänstemans normala arbetsuppgifter förutsätter återkommande resor eller när en tjänsteman på grund av sina arbetsuppgifters natur själv beslutar om sina resor och användningen av sin arbetstid, betalas inte ersättning för den tid som används för resor.

Med en tjänsteman som avses i det här momentet kan avtal ingås om att det i stället för de ovan nämnda dagtraktamentena och måltidsersättningen betalas en fast särskild ersättning i samband med månadslönen.

8. Egen bil

Om det har avtalats om användning av egen bil betalas ersättning i enlighet med gällande beslut av skattestyrelsen. (Se www.vero.fi)

9. Resereglemente

För arbetsplatsen kan ett resereglemente bekräftas genom lokala avtal. Med hjälp av resereglementet är det möjligt att avvika från bestämmelserna i den här paragrafen under förutsättning att ersättandet av resor i sin helhet motsvarar nivån i den här paragrafen.

25 § Utbildningstillfällen

Ifall en tjänsteman på uppdrag av arbetsgivaren deltar i en utbildning som avser att främja yrkesfärdigheten betalas reseersättning i enlighet med punkten om reseersättningar i kollektivavtalet.

Ersättningar i enlighet med föregående punkt betalas även en tjänsteman som deltar i gemensamma utbildningar i enlighet med punkt 5.2 i samarbetsavtalet, såvida det lokalt har fastställts att utbildningens syfte är att främja tjänstemannens yrkesfärdigheter.

Om utbildningen ordnas vid en sådan tidpunkt att t.ex. en tjänsteman som arbetar nattsift är tvungen att delta i utbildningen under sin fritid, ska tjänstemannen för den här tiden betalas ersättning i enlighet med grundlönen eller ges motsvarande lediga tid. Om tjänstemannen deltar i en kurs under sin ordinarie arbetstid kan hans eller hennes lön inte minskas på grund av detta. För resor i anslutning till utbildning som avses i den här paragrafen betalas inte lön för resetiden.

Ifall tjänstemannen deltar i en utbildning som avses ovan på sin lediga tid fastställer avtals-parterna att man vid behov lokalt kommer överens om ersättningsgrunderna för medverkan i utbildningen.

När utbildning ordnas är det viktigt att se till att tjänstemännen ges en tillräckligt lång dygnsvila.

26 § Kompetensutveckling

Arbetsgivaren kan utöver tjänstemannens ordinarie årsarbetstid besluta om utbildning som upprätthåller och/eller utvecklar den yrkeskompetens som är nödvändig för att utföra arbetet samt i arbetshälsa och säkerhet, eller i säkerhets-, effektivitets- och kvalitetsförbättrande syfte. Sådan utbildning kan ordnas 8 timmar per kalenderår på arbetsplatsen eller på en plats som anges av arbetsgivaren.

Denna tid avser ordinarie arbetstid som kan utföras utöver den ordinarie årsarbetstid som regleras i kollektivavtalet. För utbildningar eller utvecklingstillfällen betalas en lön som motsvarar lönen för den ordinarie arbetstiden, inklusive eventuella arbetstids- och miljötillägg.

Utbildningar eller utvecklingstillfällen kan genomföras på så sätt att arbetsskiftets längd utökas med varaktigheten för utbildningen eller utvecklingstillfället, dock med högst två timmar per dag. Utbildningar eller utvecklingstillfällen kan också utgöra en hel dag. Utbildningar eller utvecklingstillfällen kan inte ske på söckenhelger.

I övrigt iakttas angående utbildningsverksamheten bestämmelserna i samarbetsavtalet mellan förbunden.

Protokollsanteckning:

Om utbildningar eller tillfällen enligt ovan anordnas utanför arbetsplatsen tillämpas bestämmelserna i punkten om reseersättningar i kollektivavtalet när det gäller ersättning av resekostnader.

27 § Semester

1. Att ge semester

Semester ges enligt lagen. Vid fastställandet av semesterns längd räknas som

anställningens fortsatta tid även den tid som tjänstemannen var anställd hos samma arbetsgivare innan anställningen avbröts på grund av studier i syfte att utöka tjänstemannens yrkeskompetens liksom även den tid under vilken den här avsedda personen arbetade för nämnda arbetsgivare medan studierna fortgick, såvida anställningen fortsatte omedelbart efter att studierna har avslutats.

2. Semesterlön och -ersättning

Semesterlönen ska betalas innan semestern inleds, om man inte lokalt har kommit överens om att den betalas på de ordinarie lönebetalningsdagarna. Dagslönen som betalas som semesterlön eller semesterersättning beräknas:

- a) Utgående från månadslönen så att månadslönen delas med 25 och multipliceras med antalet semesterdagar.

Semesterlönen fastställs genom att man när det gäller månadslönen dels hänvisar till det som betalats för tiden i arbete, dels till lönen som är inriktad på semestertiden. Dessa tillsammans ska alltid motsvara månadslönen. För att det ska bli så rekommenderas det att semesterlönen beräknas med hjälp av lönebetalningsmetoden för deltid.

- b) Utgående från provisionslön så att man med antalet månader som berättigar till semester delar den lön som intjänats under dessa månader och använder talet 25 för att ändra den så beräknade genomsnittliga månadslönen till dagslön.

- c) Utifrån andra avlöningsformer så att lediga dagar som infaller på vardagar betraktas som likställda med arbetade dagar

- d) En tjänsteman som har utfört fortgående eller regelbundet återkommande skiftarbete betalas för semestertiden förutom månadslönen en genomsnittlig dagslön som beräknas utgående från skifttillägget så som stadgas om i semesterlagen. Vid beräkningen av den ovan avsedda genomsnittliga dagslönen beaktas samtidigt även andra fortgående eller regelbundet återkommande avtalsbaserade tillägg liksom regelbundet återkommande ersättningar för söndagsarbete.

- e) Då en tjänsteman betalas fasta månadsersättningar för övertidsarbete, skiftarbete, inledande och avslutande arbete ska dessa naturliga löneandelar också betalas under semestern. När det gäller naturaförmånerna iaktas bestämmelserna i 9 § 2 mom. i semesterlagen.

3. Semesterpremie

En tjänsteman betalas 50 procent av sin i detta avtal avsedda semesterlön (=penninglön) som semesterpremie. Vid beräkningen av semesterpremien delas månadslönen med 25 och multipliceras med antalet semesterdagar enligt semesterlagen.

Hälften av semesterpremien betalas i samband med semesterlönen. Hälften betalas i samband med den lönebetalning då tjänstemannens lön för den första arbetsdagen efter semestern betalas, eller skulle ha betalats, om inte tjänstemannen hade varit förhindrad att återgå till arbetet.

Semesterpremien betalas även för ett redan avslutat semesterkvalifikationsår för semesterersättningens del, såvida en anställning som gäller tillsvidare upphör under semesterperioden av orsaker som beror på annat än tjänstemannen själv eller då en

visstidsanställning upphör under semesterperioden.

En tjänsteman som går i ålderspension eller invalidpension och i förtida ålderspension eller individuell förtidspension betalas semesterpremie enligt ovan nämnda procentsats utifrån den semesterlön och eventuella semesterersättning som tjänstemannen är berättigad till.

En arbetstagare som efter fullgjord värnplikt eller militärtjänst för kvinnor efter avslutad tjänstgöringstid återgår till arbetet så som förutsatt i lagen om fortbestånd av till tjänstgöring inkallad värnpliktigs anställnings eller tjänsteförhållande har rätt att få semesterpremie för den semesterersättning som betalades tjänstemannen när han eller hon inledde sin tjänstgöring.

Man kan avtala lokalt om att semesterpremien betalas antingen i en eller flera rater, dock så att den är betald i sin helhet senast vid utgången av semesterkvalifikationsåret som följer på semesterkvalifikationsåret som berättigar till den aktuella semestern. Alternativt kan man avtala om att semesterpremien ersätts med motsvarande ledig tid som ska tas ut före utgången av det tidigare avsedda semesterkvalifikationsåret. Semesterpremieledighet räknas som arbetstid när det gäller intjänande av semester. Ifall tjänstemannens anställning upphör före den lokalt avtalade tidpunkten för betalning av semesterpremie, betalas semesterpremien när anställningen upphör, såvida tjänstemannen i övrigt är berättigad till semesterpremie.

Arbetsgivaren har rätt att, då ett ändamålsenligt arrangemang av produktion och arbete förutsätter det, av den i 20 § 2 mom. första meningen avsedda semestern (sommarsemester) ge den del som överskrider 18 semesterdagar som oavbruten vid en annan tidpunkt än under semesterperioden. För den här semesterns del, som på initiativ av arbetsgivaren ges utanför semesterperioden, betalas utöver vad som annars har avtalats om semesterpremien, en extra semesterpremie, vars storlek är 50 % av semesterlönen för semesterdelen.

Det är möjligt att lokalt avtala om att semesterpremien byts till flexledighet. För övrigt iaktas med tanke på flexledigheten 27 § i semesterlagen, men parterna ska avtala om tidpunkten för flexledigheten. Det betalas inte semesterpremie för flexledigheten.

28 § Kort tillfällig ledighet

En kort tillfällig ledighet som ges vid ett plötsligt sjukdomsfall eller vid en nära anhörigs död i tjänstemannens familjekrets avdras inte från tjänstemannens lön eller semester. Med nära anhörig avses make eller maka, sambo, makens, makans eller egna föräldrar, familjens barn liksom syskon och mor- eller farföräldrar.

Protokollsanteckning:

Kort tillfällig ledighet på grund av barns sjukdom

Arbetstidslagen innehåller bestämmelser om s.k. tillfällig vårdledighet enligt vilka en förälder har rätt att stanna hemma från arbetet i högst fyra dagar då ett barn under 10 år plötsligt insjuknar.

Tillfällig ledighet på grund av plötsligt sjukdomsfall i tjänstemannens familj avdras inte från tjänstemannens lön eller semester i enlighet med kollektivavtalets

bestämmelse om kort tillfällig ledighet. Med barns sjukdom avses här en situation där ett barn under 10 år insjuknar plötsligt. Den tid som används för vård kan variera, men den avlönade tiden är högst 4 arbetsdagar. Tjänstemannen har rätt att med lön stanna hemma för att vårda sina egna eller makans/makens barn.

För att man skall kunna stanna hemma för att vårda ett barn skall det alltid vara fråga om plötsligt sjukdomsfall. Om tjänstemannen på förhand känner till barnets t.ex. medicinska åtgärder eller rehabilitering eller hälsokontroll (t.ex. rådgivningsbesök)), har han/hon inte enligt kollektivavtalet rätt att med lön stanna hemma för att vårda ett barn. I sådana situationer har tjänstemannen enligt arbetstidslagen rätt till kort tillfällig ledighet utan lön.

Rätten till kort tillfällig ledighet kvarstår, även om barnet insjuknar på nytt. I fråga om barns sjukdom har man inte avtalat om en bestämmelse, enligt vilken tjänstemannen måste arbeta 30 dagar mellan sjukdomsfallen för att rätten till ledighet ska uppstå.

För att få avlönad ledighet krävs att båda föräldrarna förvärvsarbetar eller att det är fråga om en ensamstående förälder eller en förälder som studerar som heltidsyssla som är förhindrad att sköta barnet. Tjänstemannen ska förete en tillförlitlig utredning över hindret, till exempel ett intyg från sjukhuset eller läroanstalten.

Om föräldrarna till ett barn under 10 år som plötsligt insjuknar arbetar hos samma arbetsgivare och en av föräldrarna har arbetat i nattsift medan den andra föräldern arbetar i dagsift, bereds den förälder som arbetar i dagsift möjlighet att utan förlust av lön ta hand om det plötsligt insjuknade barnet, om den förälder som arbetar i nattsift ska arbeta natten därpå.

Tjänstemannen har rätt att på sin 50- och 60-årsdag få en ledighet med lön som motsvarar den ordinarie arbetstiden då dagen infaller på hans eller hennes arbetsdag.

Kort tillfällig ledighet ges även för skötseln av samhälleliga förtroendeuppdrag.

Förlusten av ordinarie arbetstid som beror på kommunala förtroendeorgans möten avdras i motsvarande utsträckning från månadslönen för en tjänsteman som är kommunal förtroendeman. Avdraget av månadslönen verkställs så att tjänstemannen tillsammans med den ersättning för inkomstbortfall som kommunen betalar får sin månadslön. En eventuell arbetsgivarandel betalas efter att tjänstemannen har lämnat en redogörelse till arbetsgivaren över det inkomstbortfall som kommunen har betalt.

En motsvarande samordning av inkomster görs även för andra samhälleliga förtroendeuppdrags del.

Längden på en kort tillfällig ledighet ska bestämmas i förhållande till ovan nämnda situationer och den resetid som behövs.

Arbetsgivaren betalar tjänsteman lön för tiden för reservövning så att tjänstemannen får, reservistlönen som betalas av staten inberäknad, fulla löneförmåner.

Tjänstemän i Tjänstemannacentralorganisationen STTK:s och Fackförbundet Pro:s representantskap och styrelser liksom förhandlingsnämnder i det förbund som är delaktigt i detta avtal reserveras möjlighet att under arbetstid delta i möten som ordnas av sagda organ där frågor som berör kollektivavtalsförhandlingarna tas upp.

Protokollsanteckning:

Parterna rekommenderar att förtroendemannen, avdelningsförtroendemannen eller arbetarskyddsfullmäktigen får delta i de förhandlingsdagar som Fackförbundet Pro ordnar för förtroendemän och att dessa dagar inte dras av från tjänstemannens månadslön.

29 § Ansvarsförsäkring och grupplivförsäkring

Arbetsgivaren tecknar en s.k. arbetsgivaransvarsförsäkring som är avsedd för tjänstemän i chefsposition och som täcker arbetsgivarens, hans ställföreträdarens och sådana tjänstemäns ansvar, som är anställda hos försäkringstagaren i ledande och övervakande ställning. Hit hör t.ex. arbetsledarens ansvar för en person- och egendomsskada som har vållats den egna arbetstagaren till den del som skadan inte ersätts av den lagstadgade olycksfallsförsäkringen eller trafikförsäkringen. Ersättningsnernas högsta belopp vid personskada är 126 141,00 €, dock så att maximibeloppet är 50 456,00 € för en person och 25 228,00 € för skada på egendom. Även de övriga försäkringsvillkoren bestäms i enlighet med de allmänna och särskilda försäkringsvillkoren som gäller för arbetsgivarens ansvarsförsäkring. Arbetsgivaren tecknar på sin bekostnad en grupplivförsäkring för tjänstemän så som det har avtalats om mellan centralorganisationerna.

30 § Organisationsfrihet och inkassering av medlemsavgifterna till fackföreningarna

Parterna konstaterar att organisationsfriheten och föreningsfriheten är ömsesidigt okränkbara.

Arbetsgivaren inkasserar, såvida tjänstemannen har gett fullmakt för det, medlemsavgifterna för tjänstemannaorganisationen som är delaktig i det här kollektivavtalet och redovisar dessa avgifter per lönebetalningsperiod på det bankkonto som organisationen har uppgett. Inkasseringen genomförs enligt de handlingsinstruktioner som avtalsparterna har upprättat. Tjänstemännen får vid utgången av kalenderåret eller när anställningen upphör ett verifikat över den inkasserade summan för skattemyndigheterna.

31 § Mötesfrihet

En registrerad förening i tjänstemannaförbundet som är bunden till det här avtalet eller motsvarande med medlemmar på den aktuella arbetsplatsen har rätt att på arbetsplatsen utanför arbetstiden (innan arbetet inleds, under lunchrasten eller omedelbart efter avslutad arbetstid liksom enligt särskild överenskommelse under tid som omfattas av veckovilan) arrangera möten om frågor som gäller arbetsplatsens anställningar på följande villkor:

- a) En överenskommelse med arbetsgivaren ska, om möjligt, ingås tre dagar innan mötet ordnas på arbetsplatsen eller på ett ställe som avses i det här avtalet.

- b) Arbetsgivaren anvisar mötesplatsen som är en plats antingen på arbetsplatsen eller i närheten av arbetsplatsen och som är en för ändamålet lämplig plats som står under arbetsgivarens kontroll. Om det inte finns en sådan plats ska man vid behov förhandla för att nå en ändamålsenlig lösning.
- c) För mötesordningen och ordningen och redan i möteslokalen ansvarar den organisation och de arrangörer som har reserverat möteslokalen. Organisationens förtroendepersoner ska finnas tillgängliga under mötet.
- d) Mötesarrangörerna har rätt att till mötet kalla representanter för förbundet som är avtalspart i kollektivavtalet och dess underförening samt för de aktuella förbunden.

32 § Lokala avtal

Med ett lokalt avtal enligt kollektivavtalet avses att något annat avtalats lokalt med stöd av en bestämmelse i kollektivavtalet.

Möjligheten att ingå lokala avtal som nämns tidigare i samband med olika bestämmelser baserar sig på förhandlingsordningen i kollektivavtalet och består mellan arbetsgivaren och tjänstemännen eller mellan förbindelsemannen och arbetsgivaren. Ärendets natur och omfattning avgör vilka parterna är i det lokala avtalsförandet i respektive situation. För att säkerställa en jämlik behandling kan det vara ändamålsenligt att komma överens om gemensam praxis med förtroendemannen. Ett avtal som ingåtts mellan förtroendeman och arbetsgivare binder arbetsgivaren samt alla de tjänstemän som omfattas av kollektivavtalet, såvida den krets som är bunden till avtalet inte har avgränsats i avtalet.

Avtalet kan ingås på bestämd tid eller tillsvidare. Ett avtal som gäller tillsvidare kan sägas upp med iakttagande av en uppsägningstid på 3 månader, om inte andra överenskommer om uppsägningstiden ingås.

Avtalet ska ingås skriftligen om någondera parten ber om det eller avtalet är avsett att vara i kraft mer än två veckor. I en del avtalsbestämmelser förutsätts att ett lokalt avtal ingås skriftligen. Förbunden rekommenderar skriftliga avtal. Ett här avsett lokalt avtal utgör en del av kollektivavtalet. Det tillämpas även efter att det här kollektivavtalet i övrigt har upphört att gälla. Under den här tiden och en månad efter att ett nytt kollektivavtal har trätt i kraft kan ett avtal som ingåtts på viss tid sägas upp med iakttagande av en uppsägningstid på tre månader.

Det är möjligt att ingå lokala överenskommer om kollektivavtalets bestämmelser i ett flertal olika situationer. Ifall man vid företaget vill utnyttja möjligheten till lokala överenskommer utöver kollektivavtalet ska dessa avtal lämnas till förbunden för granskning.

Protokollsanteckning 1:

Om en förtroendeman har valts på företaget och det gäller hela företaget, en avdelning eller en större arbetsgrupp, avtalas det med förtroendemannen. Ett avtal som har slutits med förtroendemannen är bindande för alla de som förtroendemannen anses representera. Förtroendemannen företräder också oorganiserade arbetstagare och arbetstagare som tillhör andra förbund är Fackförbundet Pro.

Protokollsanteckning 2:

De lokala avtalen ökar och stärker förtroendemannens roll på arbetsplatsen. Ett gott samarbete mellan förtroendemännen och arbetsgivarrepresentanterna på arbetsplatsen skapar förutsättningar för framgångsrika lokala avtal, konkurrenskraft och sysselsättning samt ett gott arbetsklimat.

Protokollsanteckning 3:

Då man på arbetsplatsen förhandlar om ärenden som berör ett lokalt avtal är det viktigt att fästa uppmärksamhet vid förtroendemannens möjligheter att förbereda sig för förhandlingarna på ett ändamålsenligt sätt. Förbunden rekommenderar att man lokalt avtalar om principer för hur förtroendemännen kan behandla ärenden som anknyter till ett lokalt avtal med andra tjänstemän under arbetstid.

33 § Förhandlingsordning

1. Avtalsparterna ska sakligt förhandla om alla de frågor som lyfts fram inom deras bransch i syfte att lösa dem i samverkan. Avtalsparterna bidrar för sin del till att goda och sakliga förhandlingsrelationer utvecklas på arbetsplatserna.
2. Ifall det uppstår meningsskiljaktigheter om tolkningen eller tillämpningen av det här avtalet som tjänstemannen och arbetsgivaren tillsammans inte finner en lösning på och som lokala förhandlingar inte ger enighet i, ska ärendet föras till förbunden för behandling.
3. Ifall det uppstår meningsskiljaktigheter av ett annat skäl än de som avses ovan mellan arbetsgivaren och en tjänsteman ska man i första hand sträva efter att genom lokala förhandlingar nå en lösning och om dessa förhandlingar inte leder till enighet ska ärendet föras till förbunden för behandling.
4. När någon av parterna föreslår förhandling i ovan avsedda fall ska denna inledas utan dröjsmål och senast inom två veckor efter att framställan gjordes.
5. Över förhandlingarna ska, om någon av parterna begär det, upprättas ett protokoll eller en promemoria om meningsskiljaktigheterna som båda parter ska underteckna. I handlingen ska frågan som det råder oenighet om liksom båda parternas ställning kort beskrivas. Protokollet eller promemorian om meningsskiljaktighet ska göras upp inom en vecka efter att förhandlingarna avslutades.
6. Om de under punkt 2 avsedda förhandlingarna inte leder till resultat, kan någondera av parterna föra ärendet till arbetsdomstolen för avgörande.
7. Så länge det förs förhandlingar om de under punkt 3 avsedda meningsskiljaktigheterna är det inte tillåtet att inleda arbetsnedläggelse eller vidta andra åtgärder för att utöva tryck på motparten eller för att förhindra arbetets sedvanliga förlopp.
8. Företrädarna för förbunden som är bundna vid det här avtalet har rätt att delta i lokala förhandlingar om förbunden så kommer överens. Då förutsätts det att man redan tidigare har förhandlat lokalt om frågan som ska förhandlas. Om man inte når enighet i dessa förhandlingar går man till våga så som beskrivs under punkterna 2, 3 och 6.

34 § Åtgärder för att hantera företagets ekonomiska svårigheter

För att trygga kontinuiteten i verksamheten och på arbetsplatserna:

Prioritera flexibla arbetstidsarrangemang och andra möjligheter i t.ex. kollektivavtal:

genom lokala avtal

- längre och kortare arbetspass
- arbetstidsbank
- uppskjutande och utbyte av semesterpremie mot ledighet
- spridd arbetstid
- fördelning av den del av den årliga ledigheten som överstiger 12 dagar

genom beslut av arbetsgivaren

- längre och kortare arbetsveckor
- från skiftarbete till dagsarbete och omvänt

Med företag avses ett företag eller en självständig del av ett företag, t.ex. en produktionsanläggning.

Överlevnadsklausul

Om arbetsgivarens ekonomiska situation kräver det behandlas tillsammans med förtroendemannen eller, om ingen förtroendeman har valts, tillsammans med alla tjänstemän, kundbehov, orderstock, företagets ekonomiska situation och arbetsgivarens avhjälpande åtgärder för att förbättra den ekonomiska situationen.

När man tillsammans med förtroendemannen eller, om ingen förtroendeman har valts, tillsammans med alla tjänstemän, konstaterar att företaget är på väg mot exceptionella ekonomiska svårigheter som skulle kunna leda till att arbetskraften minskas, kan man lokalt avtala med förtroendemannen eller, om ingen förtroendeman har valts, tillsammans med alla tjänstemän, om att utöver ovan nämnda åtgärder anpassa anställningsvillkoren för högst ett år. Frågor som ska lösas kan omfatta kollektivavtalets ekonomiska förmåner t.ex. semesterpremie.

Om man tillsammans med förtroendemannen konstaterar att företaget har exceptionella ekonomiska svårigheter som skulle kunna leda till en minskning av antalet anställda, kan man lokalt med förtroendemannen komma överens om att anpassa arbetsvillkoren för en period på upp till ett år, utöver de åtgärder som nämns ovan. Frågor som ska lösas kan omfatta kollektivavtalets ekonomiska förmåner, t.ex. semesterpremie.

Lokala avtal måste ingås skriftligen. Anpassningsåtgärderna måste tillämpas på samma sätt för all personal och alla chefer i företaget. I samband med detta kommer man överens om ett eventuellt skydd mot uppsägning under perioden för anpassningsåtgärderna. När avtalet ingås ska dess effekter bedömas i förhållande till gällande bestämmelser om arbetslöshet och lönegarantier.

Samtidigt kommer man överens om hur personalen ska kompenseras för sina ekonomiska förluster när företagets ekonomiska situation förbättras. Under avtalsperioden övervakas företagets ekonomiska situation regelbundet, och om företagets ekonomiska situation förbättras i mitten av avtalsperioden så till den grad att överlevnadsklausulen inte längre är motiverad, kan avtalet sägas upp.

Om man gemensamt kommer överens om att företaget står inför exceptionella ekonomiska svårigheter som skulle leda till en minskning av personalen, kan arbetsgivaren besluta att införa en förlängd semesterperiod från den 1 april till den 31 oktober.

Det bör också noteras att samarbetslagen medger kortare förhandlingsperioder och att kollektivavtalet medger kortare tider för meddelande om permittering.

De lokala parterna har rätt att be de förbund som ingått kollektivavtalet om stöd för att konstatera ovan nämnda exceptionella situation och kartlägga vilka metoder som finns att tillgå. I en situation där ingen förtroendeman har valts ska parterna kontakta kollektivavtalsparterna innan ett lokalt avtal ingås för att utreda avtalets juridiska effekter.

Förbunden ska informeras om ett sådant lokalt avtal som avses här och företag som följer kollektivavtalet på basis av dess allmänt bindande verkan skickar det lokala avtalet både till förbunden och till arbetarskyddsmyndigheten.

35 § Kontinuerliga förhandlingar

Syftet med kontinuerliga förhandlingar är att främja samarbetet på arbetsplatserna, utveckla sysselsättningen och produktiviteten i branschen, bereda förändringar av kollektivavtalet under avtalsperioden samt utarbeta gemensamma tillämpningsanvisningar för situationer som upplevs svåra på arbetsplatserna. För den kontinuerliga förhandlingen uppgörs årligen en separat plan, för vilken målen och tidtabellen planeras på förhand.

Som en del av det kontinuerliga förhandlingsförfarandet kan förbunden till behandling också ta upp stabiliseringen av ett enskilt företags ekonomi i krissituationer, om man inte genom lokala avtal i företaget har kunnat lösa situationen.

Parterna konstaterar att 32 § i kollektivavtalet för tjänstemän i textil- och modebranschen ger de lokala parterna möjlighet att ingå lokala avtal om de saker som nämns separat i mer detalj i kollektivavtalet. Denna punkt i kollektivavtalet möjliggör avvikande avtal om kollektivavtalsbestämmelserna också när arbetsgivaren har hamnat i ekonomiska svårigheter.

36 § Bilageavtal

1. Samarbetsavtalet jämte ändringarna 28.1.2000, 15.12.2000 och 25.2.2002.
2. Avtalet om uppsägningsskydd jämte ändringarna 14.2.2002 och 20.11.2002.

37 § Avtalets bindande karaktär

Detta avtal är bindande för

- a) de undertecknade förbunden
- b) de arbetsgivare, tjänstemän och dessa föreningar som hör till eller har hört till ovan avsedda förbund under avtalets giltighetstid

Efter att avtalet har blivit bindande för förbunden är alla arbetsstridsåtgärder som riktar sig mot nämnda avtal i sin helhet eller mot en viss bestämmelse förbjudna. Förbunden och underföreningarna är dessutom skyldiga att se till att inte heller föreningar som är deras medlemmar, arbetsgivarna och tjänstemännen som avtalet gäller vidtar sådana stridsåtgärder och inte heller på annat sätt bryter mot avtalets bestämmelser.

38 § Avtalets giltighetstid

Kollektivavtalet gäller 14.3.2025–29.2.2028 och förlängs därefter med ett år i sänder om inte någondera parten senast två månader innan avtalet löper ut skriftligen säger upp avtalet om inte annat följer av nedanstående punkt Granskning av avtalet.

Under förhandlingarna i syfte att ta fram ett nytt kollektivavtal gäller bestämmelserna i kollektivavtalet fram till att det nya kollektivavtalet har ingåtts eller avtalsförhandlingarna har upphört.

Granskning av avtalet

Under en avtalsperiod som pågår en lång tidsperiod kan det inträffa sådana förändringar i omständigheterna som parterna rimligen inte kunde förutse när avtalet ingicks.

Avtalsparterna granskar senast 20.12.2026 branschens framtidsutsikter, sysselsättning och kostnadskonkurrenskraft. I granskningen beaktas till exempel ETLA:s, Labores och Finlands Banks prognoser om konjunkturutsikter och hörs vid behov sakkunniga samt diskuteras om de framtidsutsikter för branschen som framkommit i granskningen och andra förhållanden påverkar nivån på den förhöjning som avtalats för år 2027.

Utifrån den helhetsbedömning som gjorts på basis av granskningen kan avtalsparterna senast 31.12.2026 tillsammans antingen ändra den förhöjningsnivå som avtalats för år 2027 så att den svarar mot de ekonomiska utsikterna eller komma överens om att avtalet upphör att gälla 28.2.2027. Utifrån bedömningen har båda parterna också möjlighet att säga upp kollektivavtalet så att det upphör att gälla 28.2.2027. Ett meddelande om uppsägning ska då lämnas till den andra avtalsparten skriftligen senast 1.1.2027.

Helsingfors, 14.3.2025

SUOMEN TEKSTIILI JA MUOTI RY

FACKFÖRBUNDET PRO RF

BILAGA 1 a

LÖNESYSTEM FÖR TJÄNSTEMÄN I TEXTIL- OCH MODEBRANSCHEN

1. INLEDNING

Ändringarna som gjorts med tanke på arbetets innehåll, de krav som ställs på arbetet och ledningsmetoderna liksom de ändringar som fortgår förutsätter ett lönesystem som i ännu högre grad är rättvisare, mera sporrande, konsekvent, lönsamt och flexibelt. Man har lyckats få bedömningen av uppgifternas svårighetsgrad att motsvara det faktiska innehållet i dagens och framtidens uppgifter i olika företagsorganisationer. När tjänsternas innehåll förändras tillåter det smidiga systemet att de förändrade kraven även syns i lönegrunderna. Med hjälp av en synlig utvärdering av den personliga kompetensen och arbetsprestationen uppmuntras tjänstemännen att skaffa sig kompetens och utvecklas i sina uppgifter. Samtidigt erbjuds även cheferna ett verktyg för styrningen av verksamheten och personalresurserna.

Lönesystemet omfattar de ramar som verkställer de löneprinciper som man tillsammans har antagit. Företaget får utrymme att fullfölja sin egen lönepolitik som stödjer styrningen och ledningen av verksamheten samt måluppfyllelsen.

Systemet strävar i första hand efter att beakta arbetsplatsstorleken och personalstrukturen inom branschen.

1 TJÄNSTEMÄNNENS LÖNESTRUKTUR

En tjänstemans personliga helhetslön består av tre element som baserar sig på uppgiftens svårighetsgrad, den personliga kompetensen och tjänstetidstillägget.

DEN UPPGIFTSBASERADE LÖNEANDELEN

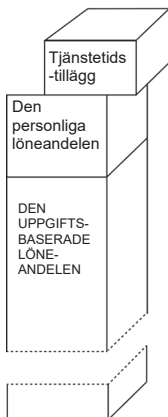
Det mest centrala elementet är lönedelen som baserar sig på uppgiftens svårighetsgrad. Svårigheten bedöms med hjälp av ett system för bedömning av svårighetsgrad som omfattas av lönesystemet. Utgående från bedömningen placeras sig arbetsuppgiften i någon av svårighetsklasserna i det här lönesystemet. För varje svårighetsklass finns det en lön som har avtalats om i det gällande kollektivavtalet.

Den personliga löneandelen

Lönestrukturens andra del bestäms utgående från kompetensen hos den person som utför uppgiften och hans eller hennes arbetsprestation. Den individuella löneandelens storlek baserar sig på chefens bedömning av personens ovan nämnda egenskaper. (Bedömningen ska basera sig på ett system eller förfarande som tillämpas i företaget). Den personliga löneandelen ska efter ett halvt års tjänstgöring uppgå till minst 3 procent av riktlönen för svårighetsklassen och på företagsnivå ligga i genomsnitt minst 3–7 % över de uppgiftsbaserade minimilönerna. I den personliga löneandelen kan också ingå andelar som grundar sig på andra motiverade faktorer.

Tjänstetidstillägg

Lönestrukturens tredje element består av tjänstetidstillägget vars storlek bestäms utgående från längden på de enskilda tjänstemännens oavbrutna anställningsförhållande. Tjänstetidstillägget betalas per månad, om inte annat avtalas om lokalt.

2 UPPGIFTERNAS SVÅRIGHETSGRAD

I bedömningen av uppgifternas svårighetsgrad mäts de krav som uppgiften ställer på den som utför uppgiften. Endast uppgiftens innehåll bedöms, inte hur personen utför uppgiften.

Avsikten med bedömningen av uppgiftens svårighetsgrad är att producera en kravskala för uppgifterna som upplevs som rättvis (dvs. avgränsa uppgifterna från varandra utifrån svårighetsgraden) och på det sättet anknyta uppgiftens svårighetsgrad och lön till varandra.

Det tillämpas fyra mätinstrument som beskriver uppgifternas svårighetsgrad. (bilaga 1 sidorna 1 och 2)

- tjänstens natur (omdöme som behövs för skötseln av uppgiften och dess svårighetsgrad)
- genomslagskraften av beslut och avgöranden
- krav på växelverkan
- tjänsteställning/självständighet i organisationen

Bedömningen av svårighetsgraden baserar sig på tjänsten och de uppgifter som den omfattar. Tjänsten placeras utifrån svårighetspoängen i en svårighetsklass för vilken det i kollektivavtalet har bestämts en löneklass.

Bedömningen av svårighetsgraden utförs mellan arbetsgivaren och en förbindelseman och förtroendeman som representerar personalgruppen. Ifall tjänstemännen inte har förtroendepersoner ska arbetsgivaren reservera dem möjlighet att bland sig välja en företrädare innan förhandlingarna inleds. På arbetsplatser med högst två tjänstemän genomför arbetsgivaren och tjänstemannen tillsammans bedömningen av svårighetsgraden.

Ifall utformningen av tjänstemannens tjänst visar sig vara svårt att göra är det möjligt att komma överens med tjänstemannen om en tidsfrist inom vilken den slutgiltiga befattningsbeskrivningen och klassificeringen ska ha gjorts. Tidsfristen kan uppgå till högst sex månader.

Tjänstemannen har rätt att få veta svårighetsklassificeringen för sin befattning och bestämningsgrunderna.

Bedömningen av svårighetsgraden i praktiken

Här följer en beskrivning av en metod för att genomföra bedömningen i praktiken.

1. På arbetsplatsen tillsätts en bedömningsgrupp som centralt sköter svårighetsklassificeringen för alla uppgifter. Det ska vara en bestående samarbetsgrupp som i fortsättningen justerar bedömningarna när tjänsteinnehållet förändras, klassificerar nya tjänster och avgör eventuella problem och meningsskiljaktigheter. Bedömningsgruppen består åtminstone av en representant för arbetsgivaren och tjänstemännens förtroendeperson. Gruppen kan vid behov vara större. Å andra sidan bör man komma ihåg att en för stor grupp kan vara en dålig lösning med tanke på arbetseffektiviteten och smidigheten.

Bedömningsgruppen gör sig förtrogen (vid behov under handledning av förbundens representanter) med bedömningssystemets innehåll och användningen av systemet.

2. Bedömningsgruppen funderar på hur beskrivningen av uppgifterna ska göras. Ifall de nuvarande befattningsbeskrivningarna inte är aktuella bör de uppdateras. I det här

sammanhanget lönar det sig att omsorgsfullt överväga om huruvida svårighetsgraden kan bedömas utifrån de nuvarande befattningsbeskrivningarna eller om dessa ska utarbetas på nytt. Det lönar sig att fästa uppmärksamhet vid hur befattningsbeskrivningen utformas för att uppgifternas svårighetsgrad ska kunna bedömas så tillförlitligt som möjligt. Av befattningsbeskrivningen ska åtminstone framgå ansvar, tjänstens innehåll och kontakterna i anslutning till tjänsten.

Om företaget har ett certifierat kvalitetsledningssystem kan de beskrivningar av arbetet som ingår i systemet vara till hjälp då befattningsbeskrivningarna utformas.

3. Bedömningsgruppen väljer på stora arbetsplatser ett tillräckligt antal s.k. nyckel- dvs. ankartjänster som man föreställer sig att omfattar hela svårighetshierarkin. Valet av tjänster görs av bedömningsgruppernas medlemmar tillsammans.

Vid behov kan de som sköter tjänsten och/eller cheferna intervjuas. Trots eventuella intervjuer är det alltid bedömningsgruppen som genomför svårighetsbedömningen.

Bedömningen av svårighetsgraden hos en enskild tjänst inleds med fastställande av hur mycket självständigt omdöme skötseln av uppgiften förutsätter (uppgiften placeras på nivåerna T.1–T.5, bilaga 1 sidan 1). Därefter fastställs hur långt de beslut och avgöranden som tjänstemannen tar i sin tjänst sträcker sig. De kan vara begränsade till enbart det egna arbetet men kan även inverka t.ex. på verksamheten vid flera avdelningar. (Nivåerna P.1–P.4) Därefter fastställs var i matrisen "Tjänstens natur" och den nu fastställda "Verkningarna av beslut och avgöranden" möts. Vid skärningspunkten anges det poängantal som anger hur många poäng tjänstemannen får i första delen av matrisen (tjänstens natur). Enligt samma princip bestäms poängantalet för verkningarna i anslutning till uppgiften (bilaga 1 sidan 2). Växelverkan i anknytning till uppgiften anges på skalan V.1–V.2 i den här matrisen och ledning/ställning i tabellen A–D i samma matris. Vid skärningspunkten för nivåerna "växelverkan" och "ledning/ställning" anges tjänstemannens poängantal för matrisen andra del (verkningar). Svårighetspoängen för tjänstemannens uppgift fås genom att poängantalen för båda delarna i matrisen räknas ihop.

4. Utgående från ankartjänsterna fastställs vad som avses med termerna 'eget arbete, arbetsgrupp, avdelning/enhet och avdelningar/stor enhet' som ingår i bedömningsverktyget för verkningen av beslutsfattande och avgöranden. Vid definitionen av termerna bör man minnas att det är tjänstemannens tjänster som ska bedömas. Verkningsområdet bestäms så att det är tjänstemannens mest utvidgade faktiska verkningsområde, och inte t.ex. företagets verkställande direktörs.
5. Bedömningen görs så att man alltid går igenom varje svårighetsmätare med tanke på alla tjänster på en gång. Man strävar alltså inte efter att gå igenom hela tjänsten på en gång.

Bedömningsresultaten bör registreras. Även principerna enligt vilka bedömningsskalan har fastställs registreras för att man senare ska kunna iaktta samma principer och vid behov finner motiveringar för bestämda lösningar.

6. De återstående tjänsterna bedöms. I bedömningen kan svårighetsnivåerna för olika nyckeluppgifter användas (stora verksamhetsställen).

Den nuvarande lönegruppen ska inte användas som jämförelsegrund. Det är anledning att glömma den tjänstemans personlighet som nu sköter uppgiften och den nuvarande

lönen i bedömningen av svårighetsnivån.

Nya, analytiska svårighetsmätare kan ge ett annat resultat i fråga om uppgifternas svårighetsförhållanden än den tidigare grupperingen.

7. Man kan lokalt komma överens om att införa s.k. mellanklasser mellan svårighetsklasserna 1–10.

Även om lönesystemet är landsomfattande sker svårighetsbedömningen per verksamhetsställe och bedömningsresultaten är med hänsyn till tjänstebeteckningarna inte jämförbara med varandra på de enskilda verksamhetsställena.

3 INDIVIDUELL KOMPETENS

Bedömning av kompetensen

Med kompetens uppfattas alla de tjänstemannens personliga egenskaper som direkt eller indirekt påverkar utförandet av arbetet.

Kompetens jämförs i förhållande till arbetets svårighetsgrad. Bra kompetens och fina arbetsprestationer kan förekomma på alla svårighetsnivåer. Kompetensfaktorerna ska uppfylla kriterierna för rättvisa och uppmuntran. Det här leder till att åtminstone följande kriterier ska ställas på faktorerna:

- förknippad med arbetet, förekommer i alla arbetsprestationer som granskas
- är synliga, mätbara och utgör en självständig variabel (inte konstant)
- personen ska kunna påverka faktorn

Det finns anledning att bygga upp ett tydligt och enkelt system så att det är tillräckligt lätt att tillämpa och kompetensfaktorerna eller betoningarna kan ändras i enlighet med situationen.

Kompetensen bedöms av chefen som i sin bedömning strävar efter fullständig objektivitet. Bedömningen av de individuella faktorerna genomförs minst en gång per år, om man inte lokalt kommer överens om annat. Befattningsbeskrivningarna som ligger till grund för bedömningen av uppgifternas svårighetsgrader granskas samtidigt som den individuella kompetensen bedöms. Bedömningen av en ny tjänstemans personliga faktorer görs inom ett halvt år efter att anställningen inleds. Fram till den tidpunkten uppgår lönen till åtminstone den uppgiftsbaserade lönen. En tjänstemans kompetens och arbetsprestation bedöms alltid i förhållande till hans eller hennes aktuella uppgifter. Ifall uppgifterna förändras ska personens kompetens i förhållande till de nya uppgifterna bedömas på nytt. Den löneandel som motsvarar kompetensen i den individuella helhetslönen kan alltså i den här situationen ändras.

Tjänstemannen och tjänstemannens förtroendeman har rätt att få veta bedömningens grunder, resultat och effekter.

Kompetensfaktorer

Kompetensbedömningen gör det möjligt att beakta de enskilda företagens särskilda behov. Därför kan kompetenskriterierna och deras antal variera från ett företag till ett annat. Beroende på hur vidsträckt företagets verksamhet är kan t.ex. färdigheterna i anslutning till mänskliga relationer, mångkunnighet, språkkunskaper eller databeredskap betonas i valet av kompetensfaktorer.

I tabellen nedan presenteras som modell en mängd faktorer som lämpar sig för bedömning av kompetens och arbetsprestationer. Med hjälp av dessa kan man i företaget utarbeta ett system för bedömning av kompetens. Det är alltså endast fråga om en modell och utgångspunkten är att varje företag hittar de kompetensmätare som lämpar sig för företaget.

Arbets effektivitet	Ansvarsfullhet	Samarbetsfärdigheter	Utbildning
* arbetsresultat * kvalitet * mångkunnighet * utvecklingsförmåga * särskild kompetens * omdömesförmåga	* ekonomiskt ansvar * ansvar för andra människor * kommunikations-ansvar * regelbundenhet * omsorg * självständighet	* färdigheter i anslutning till mänskliga relationer * flexibilitet * kommunikation	

Kompetensfaktorn Arbets effektivitet t.ex. består av delfaktorerna arbetsresultat, kvalitet, mångkunnighet etc.

Kompetensbedömningen kan genomföras genom poängbedömning. I användningen av poängsystem kan vissa kompetensfaktorer betonas på olika sätt med hjälp av poängen genom att man ger poäng för en faktor än för en annan kompetensfaktor. Som resultat av bedömningen fås en summa poäng som avspeglar varje persons aktuella kompetens i förhållande till sin arbetsuppgift.

Exempel på poängsystem

Till faktor som beskriver produktionsavdelningens kompetensfaktorer har utsetts arbeteffekt, ansvarsfullhet, samarbetsfärdigheter och utbildning. De enskilda faktorerna kan betonas t.ex. så som visas här nedan.

Faktor	Kräver utveckling	Motsvarar normalnivån	Överskrider normalnivån
arbeteffektivitet	2	4	6
ansvarsfullhet	1	2	3
samarbetsfärdigheter	1	2	3
utbildning	1	2	3
Sammanlagt			

Exempelvis fick en person, vars arbeteffektivitet i kompetensbedömningen motsvarade den normala nivån, ansvarsfullheten inte helt motsvarade den normala nivån och vars samarbetsfärdigheter överskred den normala nivån och vars utbildning kräver utveckling, i exempelfallet poängen $4+1+3+1=9$. Poängintervallet varierar i det här exemplet mellan fem och femton.

Med hjälp av kompetensklassificeringen är det möjligt att bestämma den personliga löneandelen systematiskt, rättvist och sporrande.

Enligt kollektivavtalet utgör den personliga löneandelens minimibelopp efter den första kompetensbedömningen minst 3 % av lönen enligt svårighetsklass för arbetet.

4 TJÄNSTETIDSTILLÄGG

Tjänstetidstillägget betalas per månad, om inte annat avtalas om lokalt. Ifall tillägget betalas en eller två gånger per år beaktas det inte vid beräkningen av semesterlönen eller den genomsnittliga timlönen.

Med tjänstetid avses det nuvarande anställningsförhållandets oavbrutna längd. Även arbetstid som direkt anknyter till det aktuella anställningsförhållandet i företag som står under samma företags bestämmanderätt räknas som tid som utökar tjänsteåren. I samband med att företaget byter ägare räknas även oavbrutna anställningar hos den föregående innehavaren in i tjänstetiden för s.k. gamla arbetstagare som övergår i den nya ägarens tjänst. De dagar likställda med arbetade dagar som nämns i 7 § i semesterlagen beaktas i tjänstetidstillägget.

Tilläggets storlek

Tjänstetidstilläggets storlek bestäms utgående från hur mycket tjänstetid som har samlats före utgången av föregående månad. Tjänstetidstillägget betalas till tjänstemännen per månad och dess storlek beror på den oavbrutna tjänstetiden:

Tjänstetidstilläggen är 1.6.2024 eller den närmast därpå följande lönebetalningsperioden följande:

Anställningstid år	Tjänstetidstillägg €/månad
5–9	53
10–14	63
15–19	88
20–24	110
25–29	132
över 30	155

Tjänstetidstilläggen är 1.7.2025 eller den närmast därpå följande lönebetalningsperioden följande:

Anställningstid år	Tjänstetidstillägg €/månad
5–9	54
10–14	65
15–19	90
20–24	113
25–29	135
över 30	159

Tjänstetidstilläggen är 1.6.2026 eller den närmast därpå följande lönebetalningsperioden följande:

Anställningstid år	Tjänstetidstillägg €/månad
5–9	56
10–14	67
15–19	93
20–24	116
25–29	139
över 30	164

Tjänstetidstilläggen är 1.6.2027 eller den närmast därpå följande lönebetalningsperioden följande:

Anställningstid år	Tjänstetidstillägg €/månad
5–9	57
10–14	68
15–19	95
20–24	118
25–29	142
över 30	167

När tjänstetidstillägget betalas som en månatlig ersättning hanteras det i löneförvaltningens olika arbetsmoment som egentlig månadslön (bl.a. i beräkningen av semesterlön, deltidslön, förhöjningar för övertid och söndagsarbete osv.).

Tjänstetidstillägget till en deltidsanställd tjänsteman ställs i förhållande till den utförda arbetstiden.

5 SÄRSKILDA FRÅGOR

I den personliga löneandelen kan ingå en post som senare skärs av. Skärningen kan ske t.ex. om kompetensfaktorerna ändras eller i situationer då lönerna enligt svårighetsklass för uppgiften i samband med en kollektivavtalslösning har höjts mer än den allmänna förhöjningen.

Avgörande av meningsskiljaktigheter

Meningsskiljaktigheter som beror på lönebestämmelser behandlas i enlighet med förhandlingsordningen i kollektivavtalet. Tvister i anslutning till bestämmandet av svårighetsgrad och kompetens avgörs emellertid alltid i första hand i skiljeförfarande, såvida parterna i kollektivavtalet i samråd kommer överens om att föra ärendet till arbetsdomstolen.

6 UPPRÄTTHÅLLET AV SYSTEMET

Lönesystemet förutsätter ingående förtrogenhet med systemets innehåll och dess användning. Ett väl utfört grundläggande arbete gör upprätthållandet av systemet smidigare. Här följer en checklista med en sammanfattning av de funktioner som ska beaktas på arbetsplatsen.

- Vem/vilka har hand om ärendet
- Information om systemets innehåll
 - * Alla som omfattas av systemet ska känna till grunderna för lönesättningen.
- Arbetsbeskrivningar
 - * Bedömningen av svårighetsgraden görs utgående från tjänstens faktiska innehåll.
 - * Innehållet i tjänsterna ska ses på omsorgsfullt. Om man utför klassificeringen ungefärligt enligt gammalt bruk kan man lätt förbise någonting väsentligt.
- Bedömning av uppgiftens svårighetsgrad
 - * Bedömningsgruppens arbete, för vilket närmare instruktioner finns i den delen av den här presentationen som tar upp uppgifternas svårighetsgrad.
- System för bedömning av kompetens
 - * Den personliga kompetensen bestäms med hjälp av det överenskomna systemet för kompetensbedömning.
- Utbildning av chefer för kompetensbedömning
 - * Klarläggning av kompetensbedömningssystemets innehåll, betydelse och roll för användarna.
 - * Även för det här ingår det en mera detaljerad utredning i den del av presentationen som handlar om personlig kompetens.
- Tjänstetidstillägg
 - * I samband med kollektivavtalsförhandlingarna avtalas om intjänandet och mängden.
- Utformningen av lönerna på nya grunder
 - * I ibruktagningsfasen ska lönerna enligt det gamla och det nya systemet sammanjämkas utan att någons lön sänks.
- Underrättelse om resultaten
 - * De som omfattas av systemet ska underrättas om de resultat som systemet producerat.
- Ordnande av upprätthållandet
 - * Upprätthållandet av systemet förutsätter att det åtminstone tas fram spelregler för upprätthållandet av befattningsbeskrivningarna, justeringen av bedömningarna av svårighetsgrad och för kontinuiteten i bedömningen av den personliga kompetensen.

BEFATTNINGENS KARAKTÄR

BEFATTNINGENS KARAKTÄR

VERKNINGARNA AV

BESLUTSFATTANDET/AVGÖRANDENA

Befattningens karaktär mäter kravet på självständigt omdöme Svårighetsgraden är desto högre –ju oftare det uppstår omdömessituationer –ju mera olikartade de är –ju kortare tiden för övervägande är –ju mer omfattande och ingående kunskaper som behövs för att kunna avgöra frågor –ju allmänare anvisningarna är och/eller ju långsammare responsen är Förutom utbildning ökar även den erfarenhet som behövs i omdömesfrågor omfattningen och djupet hos de kunskaper som tjänstemannen behöver i omdömesfrågor.	Med beslutsfattandets effekter mäts betydelsen och omfattningen. Svårighetsgraden är desto högre –ju större de ekonomiska effekterna är –ju mera omfattande de inverkar på produktionen och kvaliteten –ju mera betydande effekterna på miljön, arbetarskyddet och den allmänna säkerheten är Med beslutsfattande jämföras den för expertuppgifter karakteristiska rådgivningen, rekommendationen och andra effekter som baserar sig på anlitandet av expertauktoriteter.
--	--

BESLUT OCH AVGÖRANDEN Verknings ->	EGET ARBETE	ARBETS- GRUPP	AVDELNING/ ENHET	AVDELNINGAR/ STOR ENHET
BEFATTNINGENS KARAKTÄR	P.1	P.2	P.3	P.4
T.1 AVGÖRANDEN I LIKANDE SITUATIONER * Arbetsfältet avgränsat med anvisningar eller bekanta rutinförfaranden * Tillämpning av anvisningar och normer	165	180	195	
T.2 OMDÖME OCH AVGÖRANDEN I NYA SITUATIONER * Grunderna i tjänstens egna bekanta källor * Föränderliga anvisningar och normer	185	200	215	235
T.3 PLANERING, ANALYSER OMDÖME OCH AVGÖRANDEN * Utvecklande och kreativ tillämpning av anvisningar och normer		225	245	265
T.4 PLANERING, ANALYSER OCH KRÄVANDE AVGÖRANDEN * Självständiga analyser och sammanfattningar görs utgående från respons från flera olika håll * Omfattande kunskaper och prejudikat som utgångspunkt för tillämpningar * Utvecklande av anvisningar och normer och självständiga och nya lösningar		255	275	295
T.5 UTVECKLINGSMÅL, UTNYTTJANDE AV OMFATTANDE DOKUMENT * Verksamhetsprinciperna inom det egna området styr vagt tillsammans med responsen från flera experter			310	335

PÅVERKAN

VÄXELVERKAN/LEDNING OCH STÄLLNING

Med påverkan mäts svårighetsgraden hos den påverkan som tjänstemannen utövar på det egna företagets eller verksamhetsställets personal och/eller utomstående personer.

Svårighetsgraden är desto högre

- ju större skyldigheten till rådgivning, handledning eller utbildning är
- ju djupare och mera omfattande kravet på motivering är
- ju mera mångfasetterande och omfattande kommunikations- och kontaktnätet (kunder, övriga organisationer, myndigheter, underleverantörer, massmedier och övriga intressentgrupper) är
- ju mera omfattande sakkunnighet kontakten förutsätter
- ju mera betydande färdigheter i anslutning till mänskliga relationer som behövs

Påverkan är en typisk kommunikationsform inom området för ledning, planering, marknadsföring, personalförvaltning och handel liksom i andra kontakter i anslutning till företagsbilden.

I ledningsuppgifterna betonas de olika delfaktorens betydelse i påverkan och svårighetsgraden är beroende av chefsuppgiftens karaktär.

Med chefsuppgiften jämföras olika projektartade arbeten där man utgående från sin expertauktoritet styr olika arbetsgrupper.

Självständigt ansvar för arbetsområdet kan likställas med en chefsuppgift framhåva svårighetsgraden i växelverkan.

LEDNING/STÄLLNING	Egen uppgift	Handledande eller styrande uppgift eller självständigt arbetsområde	Omfattande självständigt uppgifts- och resursansvar (t.ex. i projekt) eller chefsuppgift	Omfattande chefsuppgift eller chefsuppgift med organisations- och resursansvar (t.ex. i omfattande projekt) eller expertuppgift med betydande ställnings- eller målsvar (t.ex. myndighetsförpliktelser, utvecklingsmål)
VÄXELVERKAN	A	B	C	D
V.1 SEDVANLIGA ARBETSKONTAKTER * Kommunikation i arbetets närmiljö	100	110		
V.2 KONTAKTER PÅ EXPERTNIVÅ I ANSLUTNING TILL DET EGNA ARBETET	120	130	140	
V.3 MÅLINRIKTADE KONTAKTER PÅ EXPERTNIVÅ * Påverkans- och förhandlingsfärdigheter * Eventuella sedvanliga kontakter till utomstående intressentgrupper * Färdigheter i anslutning till mänskliga relationer	135	145	155	165
V.4 BETYDANDE SPONTAN KOMMUNIKATION * Yrkesmässig specialkompetens * Hantering av krävande färdigheter i anslutning till mänskliga relationer * Kontakter till och inverkan på kunder, experter och motsvarande intressentgrupper.		165	175	185

BEFATTNINGSBESKRIVNING

BEFATTNINGENS NAMN	BRANSCH, ENHET ELLER AVDELNING
BEFATTNINGSHAVARENS NAMN	DEN NÄRMASTE CHEFENS BEFATTNING (och namn)
VIKARIE FÖR BEFATTNINGSHAVAREN ÄR	VIKARIAT

BEFATTNINGENS SYFTE
VIKTIGA UPPGIFTER
ANSVAR
KONTAKT I ANSLUTNING TILL BEFATTNINGEN 1. interna operativa kontakter 2. kontakter med företagets/verksamhetsställets utomstående intressegrupper
GRUNDLÄGGANDE KRAV FÖR ATT KUNNA UTÖVA BEFATTNINGEN 1. utbildning och/eller erfarenhet 2. särskilda krav

Bilaga 1 b

LÖNESYSTEM FÖR TJÄNSTEMÄN I TEXTIL- OCH MODEBRANSCHEN 1 b

INLEDNING

Det har funnits ett behov av att skapa ett tydligt och enkelt lönesystem jämsides med lönesystemet i kollektivavtalet för tjänstemän inom textil- och modebranschen.

I det nya systemet betonas personlig kompetens, behörighet och arbetsprestationer. Med hjälp av en utvärdering av den personliga kompetensen och arbetsprestationen uppmuntras tjänstemännen att skaffa sig kompetens och utvecklas i sina uppgifter. Samtidigt erbjuds även cheferna ett verktyg för ledning och som grund för utvecklingssamtal.

Lönesystemet omfattar de ramar som verkställer de löneprinciper som man tillsammans har antagit. Utgångspunkterna för systemet är rättvisa, konsekvens och principen om lika lön. Ett och samma företag får utrymme att fullfölja sin egen lönepolitik som stödjer styrningen och ledningen av verksamheten samt målpuppfyllelsen.

TJÄNSTEMÄNNENS LÖNESTRUKTUR

En tjänstemans personliga helhetslön består av en uppgiftsbaserad och en individuell lönedel som baserar sig på uppgiftens svårighetsgrad och den personliga kompetensen.

DEN UPPGIFTSBASERADE LÖNEANDELEN

Uppgiftens svårighetsgrad bedöms med ett system för bedömning av uppgifternas svårighetsgrad, varefter uppgiften placeras i en av de fem uppgiftsspecifika kravnivågrupp (A–E). Svårighetsgrupplönerna finns i kollektivavtalet.

Den personliga löneandelen

Lönestrukturens andra del består av tjänstemannens kompetens, behörighet och arbetsprestation, som baserar sig på det bedömningssystem som används vid företaget. Den individuella lönedelen ska efter ett halvt års anställningsförhållande utgöra minst 3 procent av personens uppgiftsbaserade lönedel.

1.1 UPPGIFTERNAS SVÅRIGHETSGRAD

Uppgiftens svårighetsgrad bedöms utifrån befattningsbeskrivningen eller uppgiftens innehåll. Det är endast uppgifterna som bedöms, inte dem som utför dem. Huvuduppgifterna och de kunskaper och egenskaper som behövs i dem listas i fri form. Enbart beteckning räcker inte för att beskriva huvuduppgifterna.

Uppgiftens svårighetsgrad bedöms med ett system för bedömning av uppgifternas svårighetsgrad, varefter uppgiften placeras i en av de fem uppgiftsspecifika kravnivågrupp (A–E). Svårighetsgruppen och dess grunder diskuteras med tjänstemannen.

Bedömningen av svårighetsgraden i praktiken

Bedömning av uppgiftens svårighetsgrad baserar sig på uppgiftens innehåll, på basis av vilket den uppgiftsspecifika svårighetsgruppen bestäms.

Svårighetsgraden är desto högre

- ju oftare det uppstår omdömessituationer
- ju mera olikartade de är
- ju mer omfattande och ingående kunskaper som behövs för att kunna avgöra frågor
- ju allmänna anvisningarna är
- ju större roll utvecklingen har i uppgiften
- ju mer krävande de olika kommunikationssituationerna och situationerna med växelverkan är
- ju vidare och mer betydelsefulla effekterna av beslutsfattandet är.

Vidden och djupet av de kunskaper som behövs utökas av såväl utbildning som nödvändig erfarenhet.

På basis av uppgiftens innehåller placeras uppgiften i en av följande fem uppgiftsspecifika svårighetsgrupper:

- A. Typiskt arbete enligt uppgiftens eller företagets allmänna arbetsinstruktioner. Ansvar för att sköta uppgifter. Behövliga kunskaper och färdigheter förvärfvas genom utbildning och/eller erfarenhet.
- B. En uppgift som förutsätter att instruktionerna tillämpas på det egna arbetet eller en uppgift där personen utför flera typiska uppgifter självständigt.
- C. Uppdrag av allmän karaktär eller omfattande, mångsidiga uppgifter. Behövliga mångsidiga kunskaper och färdigheter förvärfvas genom utbildning och/eller relativt lång praktik.
- D. En uppgift där verksamhetsprinciper av allmän karaktär ska tillämpas. Behövliga mångsidiga kunskaper och färdigheter förvärfvas genom utbildning och/eller lång praktik kompletterad med tilläggsutbildning.
- E. En självständig uppgift som omfattar särskilt ansvar för slutresultatet. Behövliga mångsidiga och djupgående specialkunskaper och -färdigheter förvärfvas genom utbildning och/eller lång tids praktik.

1.2 INDIVIDUELL KOMPETENS

Den individuella lönedelens storlek baserar sig på personens kompetens, dvs. på hur väl personen utför sitt arbete. Det kan förekomma skillnader mellan olika personers kompetens och arbetsprestationer, även om uppgifternas svårighetsgrad är desamma. Med tanke på uppmuntran och rättvisa är det skäl att dessa skillnader även påverkar lönegraderingen. Målet är att man enligt principen om lika lön betalar större lön för bättre kompetens och arbetsprestationer. Detta kan genomföras genom korrekt tillämpning av den individuella lönedelen.

Kompetensbedömningen görs med hjälp av ett arbetsplatspecifikt bedömningssystem. Bedömningsfaktorer ska beskriva de arbetsrelaterade omständigheter som påverkar företagets eller tjänstemannens framgång. En lyckad bedömning förutsätter att bedömningsfaktorer är tillräckligt konkreta och att alla förstår dem. Bedömningsfaktorer ska vara sådana att de är varierande och att personen kan påverka utvecklingen av sin egen kompetens.

Kompetensbedömningen gör det möjligt att beakta de enskilda företagens särskilda behov. Därför kan kompetenskriterierna och deras antal variera i olika företag. Mätbara kompetensfaktorer som är viktiga för företaget kan till exempel vara färdigheter i anslutning till mänskliga relationer, mångkunnighet, språkkunskap eller social kompetens.

Bra kompetens och fina arbetsprestationer kan förekomma på alla svårighetsnivåer. Ifall uppgifterna förändras ska personens kompetens i förhållande till de nya uppgifterna bedömas på nytt. Den individuella lönedelen kan med andra ord förändras i en sådan situation.

Kompetensbedömning är en del av ledningen och genomförs av chefen. Det rekommenderas att kompetensbedömningen genomförs en gång per år, såvida inte annat avtalas lokalt. Det lönar sig att samtidigt kontrollera uppgifternas svårighetsgrader. Grunderna för kompetensbedömningen och dess resultat behandlas tillsammans med tjänstemannen under ett utvecklingssamtal eller i en annan motsvarande diskussion årligen.

Genomförande av kompetensbedömning

1. Arbetsgivaren ansvarar för att upprätta bedömningssystemet, men det rekommenderas att man gör det i samarbete med förtroendemannen eller, om en förtroendeman inte valts, med en annan representant för tjänstemännen/tjänstemännen.
2. System bör vara tydligt och enkelt så att det är tillräckligt lätt att tillämpa och att kompetensfaktorerna eller betoningarna kan ändras enligt situation.
3. Bedömningsfaktorerna beskriver en kompetens tjänsteman och en bra arbetsprestation vid företaget. Det är skäl att beskriva bedömningsfaktorerna i ord.
4. Med hjälp av bedömningsskalor identifieras prestationer på olika nivåer i varje fråga som bedöms. Det är skäl att beskriva de olika skalorna i ord.
5. Tjänstemännen och cheferna informeras om bedömningssystemet.
6. Cheferna ges utbildning i användningen av bedömningssystemet och i att ge respons.
7. Bedömningen och dess grunder behandlas med tjänstemännen på utvecklingssamtal eller i motsvarande diskussion.

1.3 UTVECKLINGSSAMTAL OCH KARRIÄRDISKUSSION

Årligen hålls ett utvecklingssamtal eller en motsvarande diskussion med tjänstemannen. På utvecklingssamtalet går man igenom åtminstone tjänstemannens uppgifter, hur man utför dem och utvecklas i dem, uppgiftens svårighetsgrad och resultaten av och grunderna av kompetensbedömningen.

Vart fjärde år hålls en karriärdiskussion med tjänstemannen. I karriärdiskussionen går man igenom ändringar i uppgiftens innehåll och svårighetsgrad, utvecklingen av tjänstemannens kompetens och utvecklingsbehoven samt framtida förändringar av dessa. Samtidigt granskar man utvecklingen av tjänstemannens lön. Tjänstemannen informeras om tidpunkten för karriärdiskussionen och på vilket sätt den genomförs.

Om personens uppgiftsspecifika svårighetsgrupp inte har förändrats under fyra år eller dennes individuella lönedel inte har stigit med minst en procent, höjs personens individuella lönedel så att den har ökat med minst en procent.

Exempel

Exempel 1

Det första året är personens svårighetsgrupp A och den individuella lönedelen 5 %. Det tredje året stiger personen till svårighetsgrupp B och den individuella lönedelen är 3 %. Svårighetsgruppen har förändrats. Den individuella lönedelen behöver inte höjas i samband med karriärdiskussionen.

Exempel 2

Det första året är personens svårighetsgrupp A och den individuella lönedelen 3,5 %. Det fjärde året är personens svårighetsgrupp A och den individuella lönedelen 4 %. Den individuella lönedelen höjs 0,5 % i samband med karriärdiskussionen. Den nya individuella lönedelen är 4,5 %.

Exempel 3

Det första året är personens svårighetsgrupp A och den individuella lönedelen 3 %. Det fjärde året är personens svårighetsgrupp A och den individuella lönedelen 7 %. Den individuella lönedelen behöver inte höjas i samband med karriärdiskussionen.

1.4 IBRUKTAGANDE

Man avtalar lokalt om ibruktagande av det nya lönesystemet. Ingens månadslön sänks på grund av ibruktagandet av det nya lönesystemet. Den del av månadslönen som överstiger den uppgiftsbaserade lönen utgör individuell lönedel.

I den personliga löneandelen kan ingå en post som senare skärs av. Skärningen kan ske t.ex. om kompetensfaktorerna ändras eller i situationer då lönerna enligt svårighetsklass för uppgiften i samband med en kollektivavtalslösning har höjts mer än den allmänna förhöjningen.

Bedömningen av en ny tjänstemans personliga faktorer görs inom ett halvt år efter att anställningen inleds. Fram till den tidpunkten uppgår lönen till åtminstone den uppgiftsbaserade lönen.

1.5 UPPRÄTTHÅLLET AV SYSTEMET

Uppgiftens innehåll, fastställande av svårighetsgraden och kompetensbedömningen behandlas med tjänstemannen en gång per år på ett utvecklingssamtal eller i motsvarande diskussion. Karriärdiskussioner hålls vart fjärde år.

En lyckad bedömning förutsätter att cheferna ges utbildning i att tillämpa arbetsplatsens bedömningsfaktorer lika och konsekvent. Det är skäl att koppla lönesystemets underhållsuppgifter till ledningens årsklocka och verksamheten bör vara systematiskt och långsiktigt.

Förbunden ger handledning och styr tillämpandet av lönesystemet samt ordnar vid behov utbildning.

BILAGA 2

ARBETSTIDSFÖRKORTNING I ETT- OCH TVÅSKIFTSARBETE

1. Tillämpningsområde

Arbetstiden förkortas i dag- och tvåskiftsarbete i de arbetstidsformer i vilka den ordinarie arbetstiden är 40 timmar per vecka 100 timmar eller 12,5 dagar per år.

Därutöver förutsätts att arbetstiden i det ovan avsedda arbetet i övrigt förkortas av semester på högst 30 vardagar, kyrkliga högtider och midsommarafton, självständighetsdagen, julafton, nyårsdagen och första maj.

2. Intjänning av ledighet

Ledig tid intjänas under kalenderåret på basis av ordinarie arbetsdagar:

minst	17 arbetsskift	1 ledig dag
"	34 "	2 lediga dagar
"	51 "	3 "
"	68 "	4 "
"	85 "	5 "
"	102 "	6 "
"	119 "	7 "
"	136 "	8 "
"	153 "	9 "
"	170 "	10 "
"	187 "	11 "
"	202 "	12 "
"	212 "	12,5 "

Som utförda ordinarie arbetsdagar räknas

- den tid under vilken arbetsgivaren betalar lön för sjuktid
- utbildningstid som endast delvis bekostas av arbetsgivaren, om arbetsgivaren betalar lön för tiden
- tid så som avses i 27 § (kort tillfällig ledighet) som arbetsgivaren betalar lön för
- dagar då tjänstemannen deltar i den i 27 § avsedda Tjänstemannacentralorganisationen STTK:s och dess medlemsförbunds representantskaps- och styrelsemöten
- tid under vilken en tjänsteman deltar i reservövningar
- lediga dagar som avses i det här beslutet

- arbetsdagar under vilka en tjänsteman är permitterad, dock högst 30 dagar per år

Under tider som jämställs med arbetsdagar åtgår och intjänas ledighet.

Av arbetstidsförkortningen minskas övriga än under 1 § nämnda årliga avtals- eller praxisbaserade semesterarrangemang som förkortar arbetstiden eller årligen regelbundet återkommande lediga dagar.

3. Beviljande av ledighet

Ledig tid som intjänats under kalenderåret ges tjänstemannen senast före utgången av april följande år. Ledig tid kan också utifrån en överenskommelse med tjänstemannen ersättas med pengar eller ges som ledig tid vid en annan överenskommen tidpunkt.

Ledighet ges minst ett arbetsskift åt gången, om inte annat avtalas.

Ledigheten ges vid en tidpunkt som bestäms av arbetsgivaren. Arbetsgivaren ska underrätta tjänstemannen om ledigheten senast två veckor innan ledigheten, om inte annat avtalas.

Ifall lediga dagar inte har getts före utgången av följande kalenderår och anställningen fortgår och man inte kommer överens om att ledigheten tas senare, ersätts de lediga dagar som inte har tagits i enlighet med bestämmelserna om övertidsarbete per vecka.

Lediga dagar så som avses i det här beslutet ska inte förläggas på andra lediga dagar som baserar sig på lagar eller kollektivavtalet och som arbetsgivaren känner till redan på förhand. Ifall tidpunkten för ledigheten har bestämts innan arbetsgivaren kände till ovan nämnda ledigheter, anses ledigheten ha tagits.

Arbetsgivaren får inte tillämpa permittering för att kringgå detta beslut.

Ifall tjänstemannens anställning upphör och den intjänade ledigheten inte har getts, ersätts tjänstemannen för den outtagna ledigheten i enlighet med anvisning om beräkning av deltidslön som avtalats om i 15 §. Ersättningen betalas endast för fulla dagar.

Om en tjänsteman då anställningen upphör har getts för mycket ledig tid, får arbetsgivaren innehålla motsvarande lön i samband med slutlönen så som avses i 15 §. Innehållningen görs endast för fulla dagar.

4. Inkomstnivå

Arbetstidsförkortningen verkställs utan att inkomstnivån sänks.

5. Semester

Vid fastställandet av semesterns längd betraktas även sådana dagar som likställda med tid i arbetet under vilka tjänstemannen är förhindrad att utföra arbete till följd av att han eller hon är ledig i enlighet med det här avtalet.

Alternativt system för arbetstidsförkortning

1. Arbetstiden kan även ordnas så att den omfattar i genomsnitt 36,4 timmar per vecka.

Den här genomsnittliga arbetstiden per vecka har tagits fram genom att man har beaktat arbetstidsförkortningen i beräkningen av den. Då utjämnar även söckenhelger och midsommar- och julaften arbetstiden per vecka till dessa omfattningar under kalenderåret.

2. Arbetstidsförkortningen verkställs genom ledig tid som medför att arbetstiden under en tidsperiod som uppgår till högst ett kalenderår utjämnas till i genomsnitt den omfattning som anges i 1 punkten. Semesterdagar kan inte användas för utjämningen av arbetstiden.

Ledighet tas i enlighet med arbetsgivarens hänvisning under minst ett arbetsskift per gång om det inte avtalas med tjänstemannen om att ledigheten tas på annat sätt eller ersätts. Ledighet som inte förts in i arbetstidsschemat och inte har tagits ut ska ges senast före utgången av juni följande år. Ifall ledigheten då inte har tagits ut ersätts den som övertid per vecka.

Ifall man inte beslutar särskilt om tidpunkten för varje enskild ledighet utan tidpunkterna för alla ledigheter fastställs på en gång kallas denna plan för arbetstidsschema. När arbetsgivaren utarbetar arbetstidsschemat ska han sträva efter att ta hänsyn till tjänstemännens individuella önskemål om tidpunkterna för ledigheterna inom de gränser som produktionsbehovet och drift- och servicetiderna tillåter.

Arbetstidsschemat är till sin natur kollektivt och gäller den tid under vilken man på ifrågavarande arbetsställe, avdelning eller arbetsplats som arbetstidsform i allmänhet tillämpar ett- eller tvåskiftsarbete. Vid övergång till en annan arbetstidsform, t.ex. treskiftsarbete, bestäms arbetstiden efter övergången av de bestämmelser som gäller den valda arbetstidsformen.

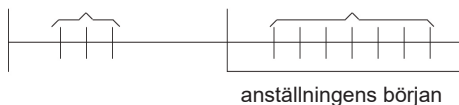
Ifall det ovan angivna arbetstidssystemet inte har fastställts på förhand anges tidpunkten för ledigheten senast en vecka innan, om inte annat avtalas om lokalt före ledigheten. Samma tillvägagångssätt tillämpas om arbetstidsschemat ändras.

Ifall inte annat förordas av arbetstidsschemat anses en tjänsteman som är frånvarande från arbetet ha fått ledigt, även om de frånvarande inte särskilt har underrättats om det då hela företaget, en arbetsavdelning eller arbetsgrupp som tjänstemannen ingår i har tagit in i det här avtalet avsedd ledighet.

3. Arbetstidsförkortningen verkställs utan att inkomstnivån sänks.
4. Lediga dagar som ges utgående från det här avtalet och som annars hade varit arbetsdagar räknas som med arbetsdagar likställda dagar när det gäller intjänandet av semester.
5. Arbetsgivaren ska förhandla med en företrädare för tjänstemännen innan arbetstidsarrangemangen som avses i det här avtalet verkställs. I förhandlingarna ska tjänstemannarbetets natur, tryggheten av drift- och servicetider, andra personalgruppers arbetstidsarrangemang och övriga liknande omständigheter på arbetsplatsen beaktas. Efter förhandlingarna anmäler arbetsgivaren enligt vilket system de förfaranden som tillämpas bestäms.

VISSA SPECIALSITUATIONER I SYSTEMET FÖR FÖRKORTNING AV DEN GENOMSNITTLIGA ARBETSTIDEN PER VECKA

När anställningen inleds mitt under året

En tjänsteman tar de ledigheter som infaller efter att anställningen har börjat och som har meddelats t.ex. de andra tjänstemännen och arbetstagarna i samma arbetsgrupp. Det är emellertid även möjligt att utarbета personlig genomsnittlig veckoarbetstid för tjänstemannen för det som återstår av året.

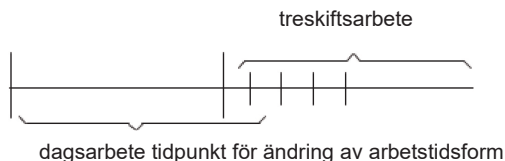
När anställningen upphör mitt under året

Ifall anställningen upphör mitt under året betalas de fordringar som tjänstemannen har med tanke på anställningen normalt. De outtagna ledigheterna som har förts in i arbetstidsschemat beaktas därvid inte. Ledigheter som inte har tagits och som inte har förts in i arbetstidsschemat ersätts med ett belopp som motsvarar lönen för ordinarie arbetstid.

Byte av arbetstidsform eller avdelning

En tjänsteman kan bli tvungen att övergå till exempel till avbrutet treskiftsarbete innan han eller hon har tagit ledigheten för dagsarbete till följd av arbetstidsförkortning så att de dagar som planerats vara lediga blir arbetsdagar.

Ledigheterna följer inte med när arbetstidsformen ändras. Ledigheter kan emellertid ges tidigare än planerat eller om 3-skiftsarbetet endast fortgår en kortare tid efter att tjänstemannen har övergått tillbaka till dagsarbetet. Ifall en tjänstemans arbetstidsform ofta ändras är det viktigt att se till att den proportionella arbetstiden inte förlängs.

BILAGA 3

AVTAL OM FÖRKORTNING AV ARBETSTIDEN I AVBRUTET TRESKIFTSARBETE

1. Förbunden kommer överens om att den ordinarie arbetstiden i avbrutet 3-skiftsarbete förkortas så att den är i genomsnitt 36,2 timmar per vecka.
2. Arbetstidsförkortningen verkställs genom ledig tid som medför att arbetstiden under en tidsperiod som uppgår till högst ett kalenderår utjämnas till i genomsnitt 36,2 timmar per vecka.

För arbetet ska på förhand utarbetas ett timsystem för åtminstone den tid inom vilken arbetstiden per vecka utjämnas till sagda genomsnitt. Ifall arbetstidsschemat upphör så att det utjämnas till jämna arbetsskift kan arbetstidsschemat också utformas så att ett arbetsskift under 8 timmar avrundas uppåt till fulla arbetsskift eller enligt avtal med de tekniska tjänstemännen även neråt.

Arbetsgivaren ska meddela om bestående förändringar i gällande arbetstidsschema senast två veckor innan.

Protokollsanteckning:

Tjänstemän omfattas av det här protokollet när de har arbetat i på varandra följande morgon-, kvälls- och nattsift i avbrutet 3-skiftsarbete.

3. Skifttilläggen betalas på grund av arbetstidsförkortningen även för dagar som är lediga.
4. Tjänstemännen får semester i enlighet med semesterlagen och kollektivavtalet.

Lediga dagar enligt arbetstidsschemat betraktas som dagar likställda med arbetsdagar när semestern bestäms, dock avdras antalet sedvanliga lediga dagar för dagsarbetstagare som ingår i den aktuella kalendermånaden.

5. I avbrutet 3-skiftsarbete ersätts arbete som överskrider arbetstiden per vecka i det aktuella arbetstidsschemat i enlighet med vad man har avtalat om angående övertidsarbete per vecka i kollektivavtalet. Som divisor för månadslönen används 155.
6. Vid övergången från avbrutet 3-skiftsarbete till en annan arbetstidsform liksom då tjänstemannens anställning upphör kommer man överens om hur intjänade men inte uttagna ledigheter ska ersättas, antingen genom motsvarande ledighet eller genom betalning i pengar.

BILAGA 4

AVTAL OM ARBETSTIDEN I OAVBRUTET TRESKIFTSARBETE

- 1 § Den ordinarie arbetstiden i oavbrutet 3-skiftsarbete är i genomsnitt 35 timmar per vecka. Arbetstidsförkortningen sker genom övergång till 5-skiftssystem eller genom att andra skiftsystem tillämpas.
- 2 § I arbete som avses ovan i 1 § ska arbetstiden under en tidsperiod på högst ett år utjämnas till i genomsnitt 35 timmar per vecka.

Den årliga arbetstiden för arbetstagare som har rätt till en semester på 30 vardagar är 1648 timmar. Arbetstiden utjämnas till de ovan angivna årsarbetstiderna på fem år.

- 3 § För arbetet ska på förhand utarbetas ett arbetstidsschema för åtminstone den tid inom vilken arbetstiden per vecka utjämnas till sagda genomsnitt.
- 4 § Lediga dagar enligt arbetstidsschemat betraktas som dagar likställda med arbetsdagar när semestern bestäms, dock avdras antalet sedvanliga lediga dagar för dagsarbetstagare som ingår i den aktuella kalendermånaden.
- 5 § I de arbetstidsformer som avses i det här avtalet ersätts arbete som överskrider arbetstiden per vecka i den aktuella arbetsveckans arbetstidsschema i enlighet med vad man har avtalat om angående övertidsarbete per vecka i kollektivavtalet.
- 6 § Vid övergång från en i detta avtal avsedd arbetstidsform till en annan arbetstidsform och då tjänstemannens anställningsförhållande upphör ersätts intjänade lediga dagar som inte har tagits genom att man ger tjänstemannen motsvarande ledig tid eller med tjänstemannens samtycke betalar en penningersättning i enlighet med vad som bestäms i 14 §.
- 7 § Utjämningsledigheterna ges i första hand i enlighet med arbetsskiftsystemet.

Ifall det inte har varit möjligt att ge en tjänsteman utjämningsledighet under kvalificeringsmånaden för utjämningsledighet, ersätts de utjämningsledigheter som inte har tagits så att de ges som ledighet under följande år före utgången av april eller enligt överenskommelse med tjänstemannen genom att man betalar penningersättning åt dem i enlighet med 14 § i det här avtalet på den lönebetalningsdag som följer på den avslutade kvalifikationsmånaden, dock så att beräkningstiden omfattar en månad.

- 8 § En teknisk tjänsteman som tillfälligt utför treskiftsarbete i en arbetstidsform i enlighet med det här avtalet intjänar en utjämningsdag för vart sjunde arbetsdygn.
- 9 § Utjämningsledigheterna åtgår och intjänas under den tid som arbetsgivaren betalar lön för sjuktid.

Som ordinarie arbetsskift i treskiftsarbete räknas även utbildningstid som även delvis bekostas av arbetsgivaren i den mån som arbetsgivaren i enlighet med utbildningsavtalet ersätter inkomstbortfallet. Med ordinarie arbetsskift jämställs även korta tillfälliga ledigheter i enlighet med 27 § i kollektivavtalet som arbetsgivaren betalar lön för.

10 § Som divisor i enlighet med 14 § 3 punkten i kollektivavtalet används 148.

11 § Deltidslönen beräknas med antalet arbetsdagar som beräkningsgrund.

12 § För tjänstemän i 3-skiftsarbete verkställs arbetstidsförkortningen utan att månadslönen sänks.

Tjänstemän i treskiftsarbete betalas som kompensation för inkomstbortfall månatligen ett separat tillägg på 4,9 %. Ifall företaget redan tillämpar ett system som beaktar kompensationen behöver systemet inte ändras.

BILAGA 5

AVTAL OM UPPSÄGNINGSSKYDD 2002

I ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

1 § Allmänt tillämpningsområde

Det här avtalet gäller uppsägning av arbetsavtal som gäller tillsvidare av orsaker som beror på tjänstemannen, tjänstemäns uppsägningar och de förfaranden som iakttas när tjänstemän sägs upp eller permitteras av ekonomiska orsaker eller produktionsorsaker. Avtalet gäller inte anställningar avsedda i lagen om yrkesutbildning.

2 § Grunder för uppsägning

Arbetsgivaren får inte säga upp ett arbetsavtal av orsak som beror på tjänstemannen eller som har samband med hans person utan att det finns ett skäl i enlighet med 7 kap. 1–2 § i arbetsavtalslagen.

Tillämpningsdirektiv:

Som lagenligt skäl anses av tjänstemannen själv beroende orsaker, som underlåtenhet att utföra arbete, brott mot bestämmelser som arbetsgivaren inom ramen för sin arbetsledningsrätt utfärdat, ogrundad frånvaro och uppenbar vårdslöshet i arbetet.

3 § Uppsägningstider

Arbetsgivaren ska iakttä följande uppsägningstider:

Anställningsförhållandet har fortgått utan avbrott	Uppsägningstid
– upp till ett år	14 dagar
– över ett år men högst 4 år	1 månad
– över 4 år men högst 8 år	2 månader
– över 8 år men högst 12 år	4 månader
– över 12 år	6 månader

Tjänstemannen ska iakttä följande uppsägningstider:

Anställningsförhållandet har fortgått utan avbrott	Uppsägningstid
– högst 5 år	14 dagar
– över 5 år	1 månad

4 § Underlåtelse att iaktta uppsägningstiden

En arbetsgivare som har sagt upp ett arbetsavtal utan att iaktta uppsägningstiden ska betala en ersättning till tjänstemannen som motsvarar full lön för den tid som motsvarar uppsägningstiden.

En tjänsteman som inte har iakttagit uppsägningstiden är skyldig att som engångsersättning betala arbetsgivaren ett belopp som motsvarar lönen för uppsägningstiden. Arbetsgivaren får innehålla den här summan från slutlönen som ska betalas tjänstemannen med iakttagande av vad som stadgas i 2:17 § i arbetsavtalslagen om begränsningarna av arbetsgivarens kvittningsrätt.

Om man endast delvis försummar att iaktta uppsägningstiden begränsas ersättningsskyldigheten till att motsvara lönen för den tid av uppsägningstiden som inte har iakttagits.

5 § Meddelande om uppsägning

Meddelandet om uppsägningen ska delges arbetsgivaren eller arbetsgivarens företrädare eller tjänstemannen personligt. Om det inte är möjligt, kan meddelandet sändas per brev eller elektroniskt. Ett sådant meddelande anses ha delgetts mottagaren senast på den sjunde dagen efter att meddelandet har skickats.

6 § Underrättelse om grunderna för uppsägningen

Arbetsgivaren ska på tjänstemannens begäran utan dröjsmål skriftligt uppge datum då arbetsavtalet upphör att gälla och de uppsägningsorsaker utgående från vilka arbetsavtalet avslutas och som arbetsgivaren känner till.

7 § Tjänstemannens uppsägningsskydd under graviditet och graviditetsledighet

Arbetsgivaren får inte säga upp en tjänstemans arbetsavtal på grund av graviditet. Ifall arbetsgivaren säger upp en gravid tjänstemans arbetsavtal anses uppsägningen bero på tjänstemannens graviditet, såvida arbetsgivaren inte för fram andra grunder. Tjänstemannen ska uppvisa en utredning över sin graviditet om arbetsgivaren begär det. Arbetsgivaren får inte säga upp en arbetsavtalet för en tjänsteman som är juridisk förälder och vårdnadshavare under graviditets- eller föräldraledigheten eller vårdledigheten, inte heller så att det avslutas när ledigheten börjar eller under den, även då han fått veta att tjänstemannen är gravid eller utnyttjar sin ovan nämnda rätt.

Protokollsanteckning

Det konstaterades att utredningen kommer i fråga endast i situationer där tjänstemannen åberopar det skydd som bestämmelsen ger.

II UPPSÄGNING AV SKÄL SOM BEROR PÅ TJÄNSTEMANNEN

8 § Tillämpningsområde

Förutom vad som fastställs ovan iakttas vid en uppsägning av en tjänsteman av orsaker som beror på tjänstemannen bestämmelserna i det här kapitlet.

9 § Delgivning av uppsägning och varningsförfarande

En uppsägning och varning som ges på grund av orsaker som beror på personen ska delges tjänstemannen inom skälig tid från det arbetsgivaren fått kännedom om grunden för uppsägningen och orsakerna som leder till varningen.

I samband med varningen ska anges hur länge varningen gäller.

10 § Hörande av tjänsteman

Innan uppsägningen delges ska arbetsgivaren reservera tjänstemannen möjlighet att bli hörd om grunderna för uppsägningen. Arbetsgivaren ska före uppsägningen meddela tjänstemannen om möjligheten att anlita ett biträde. I första hand är det förtroendemannen som uppträder som biträde.

11 § Domstolsbehandling

Om parterna inte når en överenskommelse i en tvist som gäller uppsägningen av ett arbetsavtal kan arbetsgivar- eller tjänstemannaförbundet föra ärendet till domstol för avgörande. Enligt 15 § i lagen om arbetsdomstolen (646/74) ska stämningen lämnas till arbetsdomstolen inom två år efter att anställningsförhållandet har avslutats.

12 § Skiljeförfarande

Twistemål som gäller uppsägningen av arbetsavtal kan i enlighet med ordningen i 11 § i lagen om arbetsdomstolen (646/74) överlämnas till skiljemän för avgörande.

13 § Ersättning för obefogad uppsägning av arbetsavtal

En arbetsgivare som har sagt upp en tjänsteman i strid mot de uppsägningsgrunder som fastställs i 2 § i det här avtalet är skyldig att betala tjänstemannen en ersättning för obefogad uppsägning av arbetsavtal.

14 § Ersättningsbelopp

I ersättning ska minst tre och högst 24 månaders lön betalas.

När ersättningens storlek fastställs beaktas den uppskattade tiden utan arbete och inkomstbortfallet, anställningens varaktighet, tjänstemannens ålder och möjligheter att få ett arbete som motsvarar yrket eller utbildningen, arbetsgivarens förfarande vid uppsägningen av arbetsavtalet, anledning som tjänstemannen själv ger till att arbetsavtalet avslutas, tjänstemannens och arbetsgivarens förhållanden i allmänhet och övriga därmed likställda omständigheter.

Från ersättningen ska arbetslöshetsdagpenningen som har betalats till tjänstemannen dras av så som föreskrivs i 12.3 § i arbetsavtalslagen.

Arbetsgivaren kan inte dömas till ersättning avsedd i den här paragrafen utöver skadeersättning i enlighet med 12:2 § arbetsavtalslagen eller i stället för den.

III PERMITTERING

15 § Permittering

Arbetsgivaren ska personligen informera tjänstemannen om permitteringen 14 dagar innan permitteringen börjar, om inget annat avtalats om fristerna för meddelande om permittering lokalt.

Vid fortgående anställning får arbetsgivaren och tjänstemannen komma överens om tiderna för meddelande om permittering och om hur permitteringen ska genomföras, när det är fråga om permittering på viss tid i enlighet med 5:2.2 § i arbetsavtalslagen.

Om permitteringen gäller tillsvidare ska arbetsgivaren informera om att arbetet inleds minst en vecka innan, om inte annat har avtalats.

Permittering hindrar inte tjänstemannen att ta ett annat arbete för permitteringstiden. Bestämmelser om bevarande av bostadsförmånen vid permittering ingår i 13:5 § i arbetsavtalslagen.

Tillämpningsdirektiv:

Vid otillräcklig sysselsättning tillämpas i första hand tidsutjämningsledighet och vid behov först därefter permittering.

16 § Förhandsutredning

Arbetsgivaren ska utgående från den information som han har lägga fram en förhandsutredning för tjänstemannen om permitteringsgrunderna, omfattningen av den och sättet för hur permitteringen ska verkställas samt tidpunkten när permitteringen inleds och hur länge den ska vara. Om permitteringen berör flera tjänstemän kan utredningen ges förtroendemannen eller tjänstemännen gemensamt. Utredningen ska läggas fram utan dröjsmål när arbetsgivaren har fått kännedom om behovet av permittering. Efter att utredningen har getts, före permitteringsmeddelandet, ska arbetsgivaren reservera tjänstemännen eller förtroendemannen möjlighet att bli hörd om utredningen som har getts.

Förhandsutredningen behöver inte läggas fram, om arbetsgivaren utgående från en annan för honom bindande bestämmelse än arbetsavtalslagen, ett annat avtal eller en annan bindande bestämmelse ska lägga fram en motsvarande utredning eller förhandla om permitteringen med tjänstemännen eller förtroendemannen.

17 § Meddelande om permittering

Arbetsgivaren ska personligen underrätta tjänstemannen om permitteringen. Om permitteringsmeddelandet inte kan överlämnas personligen kan det lämnas per brev eller elektroniskt med iakttagande av varselfristen som anges ovan i 15 §.

I permitteringsmeddelandet ska uppges grunderna för permitteringen, tidpunkten då permitteringen börjar, permitteringens längd eller uppskattade längd.

Arbetsgivaren ska på tjänstemannens begäran ge ett skriftligt intyg över permitteringen. Av intyget ska åtminstone framgå orsaken för permitteringen, tidpunkten när den börjar och permitteringsens längd eller uppskattade längd.

Anmälningsskyldigheten som avses ovan i 15 § består emellertid inte om arbetsgivaren inte har skyldighet att under hela permitteringstiden betala tjänstemannen lön till följd

av annan frånvaro från arbetet eller om hindret för arbetet beror på fall som avses i 2:12.2 § i arbetsavtalslagen.

Exceptionella permitteringssituationer

1. Återkallande av permittering

Om det uppstår arbete hos arbetsgivaren under varsel tiden kan återkallandet av permitteringen meddelas innan permitteringen inleds. Då förlorar permitteringsmeddelandet sin betydelse och en permittering som verkställs senare ska basera sig på ett nytt permitteringsmeddelande.

2. Framskjutande av permittering

Arbete som uppkommer under varsel tiden kan emellertid till sin natur vara tillfälligt. Då är det inte möjligt att helt återkalla permitteringen utan tidpunkten för permitterings början kan framskjutas till en senare tidpunkt. Permitteringen kan framskjutas endast en gång på basis av den här grunden utan att ett nytt permitteringsmeddelande ges och högst till den omfattning som arbetet som uppstår under varsel tiden varar.

3. Avbrytande av permittering

Arbetsgivaren kan få tillfälligt arbete efter att permitteringen redan har inletts. Avbrytandet av permitteringen, såvida avsikten är att permitteringen utan nytt meddelande ska fortsätta direkt efter att arbetet har utförts, ska basera sig på ett avtal mellan arbetsgivaren och tjänstemannen. Ett sådant avtal bör ingås innan arbetet inleds. I detta sammanhang bör utredas hur länge det tillfälliga arbetet uppskattningsvis kommer att vara.

Det ovan nämnda gäller endast förhållandet mellan arbetsgivaren och tjänstemannen och innebär inte ett ställningstagande gentemot bestämmelserna i lagarna om utkomstskydd för arbetslösa.

IV SÄRSKILDA BESTÄMMELSER

18 § Anmälan om uppsägning eller permittering till förtroendemannen och arbetskraftsmyndigheterna

Förtroendemannen ska underrättas om arbetskraften skärs ner eller permitteras på grund av ekonomiska orsaker eller produktionsorsaker. Om åtgärden gäller minst tio tjänstemän ska även arbetskraftsmyndigheterna underrättas, förutom om arbetsgivaren med stöd av en annan lag har en motsvarande skyldighet.

19 § Återanställning

Arbetsgivaren ska ifall han eller hon för samma eller för liknande uppgifter som den uppsagde tjänstemannen har utfört behöver tjänstemän inom den återanställningstid som föreskrivs i gällande lag erbjuda arbete åt tidigare tjänstemän som han sagt upp av produktionsmässiga och ekonomiska skäl eller i samband med saneringsförfarande och som fortfarande söker arbete via sysselsättningstjänsterna.

Den återanställning som avses i 6 kap. 6 § i arbetsavtalslagen kan frångås med ett avtal mellan arbetsgivaren och tjänstemannen. Avtalet ska ingås skriftligt när arbetsavtalet sägs upp eller hävs. I avtalet beaktas arbetsgivarens åtgärder för främjande av sysselsättning av tjänstemannen.

20 § Påföljdssystem

Förutom vad som avtalas i 14 § 4:e stycket i avtalet kan arbetsgivaren inte heller dömas att utöver de i avtalet avsedda ersättningarna enligt 7 § i lagen om kollektivavtal betala plikt i den utsträckning som det handlar om överträdelse mot skyldigheter som baserar sig på kollektivavtalet men i sig är överträdelse mot samma skyldigheter som ersättningen enligt avtalet bestäms för.

Underlåtelse att iaktta förfarandebestämmelserna i 9 och 10 § i avtalet leder inte till plikt så som avses i lagen om kollektivavtal. Underlåtelser att iaktta bestämmelserna beaktas vid fastställandet av ersättningen som åläggs för obefogad uppsägning av arbetsavtalet.

För övrigt iakttas med tanke på påföljdssystemet praxis som tillämpades tidigare.

21 § Bestämmelse om ikraftträdande

Det här avtalet träder i kraft 1.3.2002 och gäller tillsvidare med beaktande av en uppsägningstid på sex månader.

Avtalet har förhandlats i en arbetsgrupp där Tjänstemannaunionen har företrätt av Hannu Laurila och Textil- och konfektionsindustrin rf av Matti Järventie, Jukka Tuomi och Raimo Sihvonen.

I Helsingfors den 14 februari 2002

TEXTIL- OCH
KONFEKTIONSINDUSTRIN RF

TJÄNSTEMANNAUNIONEN TU RF

BILAGA 6

SAMARBETSAVTAL

1 ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Avtalsparterna strävar båda efter att själva och på arbetsplatsen främja förhållningsrelationerna och avtalsverksamheten. Avtalsparterna strävar efter att utveckla dessa mål med hjälp av olika former av samarbete och för sin del övervaka avtal som har ingåtts.

Föreningsfriheten som hör till medborgarnas grundrättigheter är okränkbar. Detta gäller såväl arbetsgivare som tjänstemän. Tjänstemännen har rätt att grunda och verka i fackföreningsorganisationer och får av den här anledningen inte sägas upp eller diskrimineras i arbetet. Den individuella tjänstemannens säkerhet och hälsa, rätt att inte diskrimineras och att bli jämlikt bemött bildar utgångspunkten för avtalsbestämmelserna.

Innan politiska eller solidariska arbetsstridsåtgärder vidtas ska riksförlikningsmannen och arbetsgivar- eller tjänstemannaförbundet underrättas, om möjligt minst fyra dagar innan. Om beslut om arbetsstrid fattas senare ska meddelande ges genast då det i praktiken är möjligt. Meddelandet ska innehålla uppgifter om orsaken till den planerade arbetsstriden, tidpunkten då den inleds och dess omfattning.

Protokollsanteckning:

Bestämmelser om skyldigheten att meddela om en i form av arbetsinställelse ordnad sympatiaktion eller politisk stridsåtgärd eller en utvidgning av en sådan finns i 7 § i lagen om arbetstvister.

Det här avtalet tillämpas i Suomen Tekstiili ja Muoti ry:s medlemsföreningar med beaktande av nedan angivna begränsningar. Med arbetsplats avses i det här avtalet produktionsenheterna hos nämnda medlemsföreningar eller motsvarande verksamhetsenheter.

När arbetsplatsens verksamhet väsentligt dras in, utvidgas eller på grund av överlåtelse av rörelse, fusionering, bolagisering eller därmed jämförbara väsentliga organisationsändringar, omvandlas samarbetsorganisationen så att den motsvarar arbetsplatsens förändrade storlek och struktur.

Tjänstemannaföreningen på arbetsplatsen ska skriftligen underrätta arbetsgivaren om valda förtroendemän, om ställföreträdare som vikarierar för förtroendemannen, arbetarskyddsfullmäktig eller arbetarskyddsombud som verkar i förtroendemannauppgifter och om förtroendemän som verkar i arbetarskyddsuppgifter. När en ställföreträdare vikarierar för arbetarskyddsfullmäktig underrättar arbetarskyddsfullmäktig arbetsgivaren skriftligen. Arbetsgivaren underrättar förtroendemannen skriftligt om vilka personer det är som på företagets vägnar förhandlar med förtroendemannen.

I förhandlingar med arbetsgivaren som berör hela personalgruppen eller en betydande del av den, där inga övriga personalföreträdare deltar, kan förutom förtroendemannen även dennes suppleant delta, om flera personer från arbetsgiversidan deltar i förhandlingarna.

Avtalsparterna delar uppfattningen om att arbetsgivaren i enlighet med arbetslagstiftningen och avtalen har rätt att anställa, säga upp tjänstemän och bestämma över ledningen av arbetet.

I den mån det inte i det här avtalet har avtalats annorlunda, iakttas lagen om samarbete inom företag och lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om sökande av ändring i arbetarskyddsärenden och förordningen om tillsynen över arbetarskyddet, vilka inte ingår i det här avtalet.

2 SAMARBETSUPPGIFTER OCH SAMARBETSORGANISATIONER

2.1 Bestämmelser som gäller förtroendemen

Förtroendemannens uppgift är att upprätthålla och utveckla förhandlings- och samarbetsrelationerna mellan arbetsgivaren och tjänstemännen. Förtroendemannen är sin förenings och tjänstemännens representant i frågor som gäller tillämpningen av kollektivavtalet, tryggheten av arbetsfreden och arbetslagstiftningen.

Tjänstemän på arbetsplatsen som hör till organisationer som binds av det här avtalet har rätt att bland sig välja en förtroendeman och en viceförtroendeman. Valet kan arrangeras på arbetsplatsen. Då ska alla ovan nämnda tjänstemän ha möjlighet att delta i valet. På arbetsplatsen kan man avtala om att arbetarskyddsfullmäktig sköter förtroendemannens uppgifter eller vice versa.

Förutom valet av förtroendeman eller förtroendemen kan tjänstemännen välja en förtroendeman för avdelningen efter att man har kommit överens med arbetsgivaren om till vilken operativ helhet avdelningens förtroendeman väljs. Då ska beaktas att det överenskomna verksamhetsområdet med tanke på storleken är ändamålsenligt och till sin utsträckning är sådant att det främjar behandlingen av ärenden i enlighet med förhandlingssystemet.

Vid bedömningen ska bl.a. även antalet tjänstemän vid avdelningen beaktas. På arbetsplatsen kan man avtala om att avdelningens förtroendeman sköter arbetarskyddsfullmäktigs uppgifter eller vice versa.

2.2 Bestämmelser om arbetarskyddssamarbete

Bestämmelserna om arbetarskyddssamarbete tillämpas på arbetsplatser där sammanlagt minst 20 arbetstagare och tjänstemän regelbundet arbetar. Arbetarskyddsfullmäktig ska emellertid väljas, när antalet arbetstagare och tjänstemän sammanlagt uppgår till minst tio.

Förutom arbetarskyddschefen som ansvarar för arbetarskyddssamarbetet och för detta syfte valda fullmäktiga och vicefullmäktiga har de i det här avtalet avsedda personalgrupperna, om man lokalt avtalar om detta, rätt att välja en eller flera skyddsombud såvida företagets storlek och övriga omständigheter förutsätter det.

Arbetarskyddsombudet har bland annat som uppgift att hålla kontakt med arbetarskyddsfullmäktig och arbetarskyddschefen i frågor som gäller arbetarskyddet i branschen och vid behov delta i inspektioner över arbetarskyddet. Arbetarskyddsombudets mandatperiod är den samma som arbetarskyddsfullmäktiges. Ifall arbetarskyddsombudet tillfälligt måste arbeta utanför sitt egentliga verksamhetsområde ska man sträva efter att se till att detta inte leder till att det blir oskäligt svårt för arbetarskyddsombudet att utföra sitt uppdrag. I den mån arbetarskyddsombudets uppgifter förutsätter det har han eller hon rätt att komma överens med arbetsgivaren om att få befrielse från arbetet för att kunna fullfölja sitt uppdrag.

Parterna deltar tillsammans i planeringen, genomförandet och uppföljningen av företagshälsovårdens, linjeledningens och personalförvaltningens hälsofrämjande verksamhet. I det här sammanhanget följer man upp hur de som arbetar för företaget klarar sig i arbetet och utformar vid behov anvisningar för hänvisning av personer som behöver hälsofrämjande verksamhet till sakkunniga för vård.

Arbetskyddschefen och arbetskyddsfullmäktig deltar i planeringen av den hälsofrämjande verksamheten när de utformar företagshälsovårdens verksamhetsplan. De deltar också i fullföljandet och uppföljningen av planerna.

3 BESTÄMMELSER SOM GÄLLER FÖRTROENDEMÄNNENS, ARBETARSKYDDSFULLMÄKTIGENS OCH ARBETARSKYDDSOMBUDETS STÄLLNING

3.1 Befrielse från arbetet och ersättning för inkomstbortfall

För skötseln av sina uppdrag ordnas för förtroendemannen och arbetskyddsfullmäktig tillfällig, regelbundet återkommande eller fullständig befrielse från arbetet. Då ska bl.a. antalet tjänstemän som ingår i personalgruppen, produktionens och verksamhetens art och antalet uppgifter i enlighet med det här avtalet beaktas.

Om det inte har avtalats om befrielse från arbetet för en arbetskyddsfullmäktig som representerar alla personalgrupper på arbetsplatsen, beräknas arbetskyddsfullmäktigs tidsanvändning utgående från de branschspecifika koefficienter som gäller sedan 1.4.1986. En arbetskyddsfullmäktig som endast representerar tjänstemännen har rätt att få tillräcklig befrielse från arbetet för att kunna sköta sina uppdrag vid för arbetet lämpliga tider. Omfattningen och arrangemangen i fråga om befrielsen utreds och avtalas om lokalt.

En i det här avtalet avsedd personalföreträdarens månadslön sänks inte, om han eller hon förhandlar med arbetsgivarens företrädare eller i övrigt utför uppdrag som överenskommit med arbetsgivaren.

Arbetsgivaren betalar förtroendemannen och arbetskyddsfullmäktig en särskild ersättning som inte ingår i månadslönen. Ersättningen uppgår till

Förtroendemannersättning fr.o.m. 1.1.2024

Antal tjänstemän	Ersättning euro/månad
5–9	85,00
10–24	142,00
25–50	182,00
51–100	256,00
101–200	303,00
201–	361,00

Förtroendemannaersättning fr.o.m. 1.7.2025

Antal tjänstemän	Ersättning euro/månad
5–9	87,00
10–24	146,00
25–50	187,00
51–100	262,00
101–200	311,00
201–	370,00

Förtroendemannaersättning fr.o.m. 1.6.2026

Antal tjänstemän	Ersättning euro/månad
5–9	90,00
10–24	150,00
25–50	192,00
51–100	270,00
101–200	320,00
201–	381,00

Förtroendemannaersättning fr.o.m. 1.6.2027

Antal tjänstemän	Ersättning euro/månad
5–9	92,00
10–24	153,00
25–50	196,00
51–100	275,00
101–200	326,00
201–	389,00

Arbetskyddsfullmäktigs ersättning fr.o.m. 1.1.2024

Antal anställda som företräds av arbetskyddsfullmäktige	Ersättning euro/månad
5–24	74,00
25–50	85,00
51–100	95,00
101–200	111,00
201–	130,00

Arbetskyddsfullmäktigs ersättning fr.o.m. 1.7.2025

Antal anställda som företräds av arbetskyddsfullmäktige	Ersättning euro/månad
5–24	76,00
25–50	87,00
51–100	97,00
101–200	114,00
201–	133,00

Arbetskyddsfullmäktigs ersättning fr.o.m. 1.6.2026

Antal anställda som företräds av arbetskyddsfullmäktige	Ersättning euro/månad
5–24	78,00
25–50	90,00
51–100	100,00
101–200	117,00
201–	137,00

Arbetskyddsfullmäktigs ersättning fr.o.m. 1.6.2027

Antal anställda som företräds av arbetskyddsfullmäktige	Ersättning euro/månad
5–24	80,00
25–50	92,00
51–100	102,00
101–200	119,00
201–	140,00

När viceförtroendemannen utgående från en rätt gjord anmälan till arbetsgivaren sköter förtroendemannens uppgifter då denna är förhindrad under en period på minst 2 veckor, betalas ersättningen i stället för till förtroendemannen till viceförtroendemannen oavkortad för hela månaden.

Om antalet tjänstemän på arbetsplatsen är under 5 och förtroendemannen eller arbetskyddsfullmäktig utför uppgifter som avtalats om med arbetsgivaren utanför sin ordinarie arbetstid, betalas för sådan förlorad tid övertidsersättning eller en med personen överenskommen annan tilläggsersättning.

Ersättningens storlek bestäms enligt den situation som råder den 1 januari. Om det sker förändringar i fråga om antalet tjänstemän träder motsvarande ändringar i fråga om ersättningen i kraft från och med början av följande kalenderår.

3.2 Förtroendemännens och arbetarskyddsfullmäktigs ställning

Vid behov ordnar arbetsgivaren med en ändamålsenlig plats för förtroendemannen och arbetarskyddsfullmäktig för förvaring av utrustning som behövs för skötseln av uppdraget. Arbetsgivaren anvisar i mån av möjlighet ett ändamålsenligt utrymme där de med tanke på uppgiften nödvändiga samtalen kan föras. När arbetsplatsens storlek förutsätter det kan man lokalt avtala om att förtroendemannen vid behov kan utnyttja kontors- och andra redskap som normalt används av företaget.

Förbunden konstaterar som gemensam tolkning att till sedvanliga kontorsredskap också hör datateknisk utrustning som allmänt används på företaget och därmed förknippade program samt internetanslutning (e-post). I bedömningen kan tas i beaktande bl.a. företagets storlek, omfattningen av förtroendemannens eller arbetarskyddsfullmäktigs uppgifter och vilket behov som förutsätts liksom tidsomfattningen. Om praktiska arrangemang avtalas lokalt.

En tjänsteman som är förtroendeman, avdelningens förtroendeman eller arbetarskyddsfullmäktig får inte, medan han eller hon sköter uppdraget eller av den här orsaken, flyttas till ett lägre betalt arbete än det som tjänstemannen utförde före valet. Om det ordinarie arbetet, som en person som har valts till arbetarskyddsfullmäktig för arbetsplatsens alla personalgrupper, försvårar skötseln av uppdraget som förtroendeman, ska det med beaktande av förhållandena på arbetsplatsen och hans eller hennes yrkeskunskap ordnas med annat arbete. Ett sådant arrangemang får inte medföra sänkning av hans eller hennes inkomst.

Förtroendemannen och arbetarskyddsfullmäktigs inkomstutveckling ska motsvara inkomstutvecklingen i företaget. Granskningen av det här liksom eventuella löneförhöjningar som föranleds av detta görs årligen.

När arbetsgivaren ordnar yrkesutbildning reserveras förtroendemannen och arbetarskyddsfullmäktig möjlighet att under sin mandatperiod delta i sagda utbildning på samma sätt som företagets övriga personal.

När uppdraget för en förtroendeman som fullständigt eller delvis har befriats från arbetet eller en arbetarskyddsfullmäktig som fullständigt eller delvis har befriats upphör, ska han eller hon tillsammans med arbetsgivaren utreda om upprätthållandet av yrkesskicklighet för det tidigare eller motsvarande arbetet förutsätter yrkesmässig utbildning. Arbetsgivaren ordnar den utbildning som utredningen förutsätter.

3.3 Anställningsskydd

Om företagets arbetskraft permitteras eller sägs upp av ekonomiska orsaker eller produktionsorsaker, får förtroendemannen eller arbetarskyddsfullmäktig inte sägas upp eller permitteras om inte produktionsenhetens verksamhet för personalgruppen i fråga avbryts helt. Ifall man i samråd med förtroendemannen eller arbetarskyddsfullmäktig konstaterar att man inte kan erbjuda denne arbete som motsvarar yrket eller arbete som annars lämpar sig för honom eller henne, är det emellertid möjligt att avvika från den här bestämmelsen.

Arbetsavtalet för en avdelnings förtroendeman kan i enlighet med 7:10 § 2 mom. i arbetsavtalslagen sägas upp endast då arbetet upphör helt och det inte kan ordnas annat arbete som motsvarar hans eller hennes yrkesskicklighet.

En förtroendeman, en avdelnings förtroendeman eller arbetarskyddsfullmäktig får inte sägas upp av orsaker som beror på honom eller henne utan samtycke av de arbetstagare som han eller hon representerar och som förutsätts i 7:10 § 2 mom. i arbetsavtalslagen.

En förtroendemans, en avdelnings förtroendemans eller arbetarskyddsfullmäktigs

arbetsavtal får inte hävas i strid mot 8:1-2 § i arbetsavtalslagen. Det är inte möjligt att häva arbetsavtalet på grund av att han eller hon har brutit mot ordningsbestämmelserna utan att han eller hon samtidigt upprepade gånger och väsentligt samt trots varning har underlåtit att uppfylla sin arbetsförpliktelse.

Ovan nämnda bestämmelser om anställningsskydd ska tillämpas också på en förtroendemannakandidat som nomineras på arbetsplatsen och vars kandidatur har meddelats arbetsgivaren skriftligt och en arbetarskyddsfullmäktigkandidat, vars kandidatur skriftligt har meddelats arbetarskyddskommissionen eller annat motsvarigt samarbetsorgan. Kandidatskyddet inleds emellertid tidigast tre månader innan den valda förtroendemannens eller arbetarskyddsfullmäktigs mandatperiod inleds och upphör för andra än den som valts i valet efter att valresultatet fastställts.

Bestämmelserna om anställningsskydd ska också tillämpas på en tjänsteman som har varit förtroendeman eller arbetarskyddsfullmäktig ännu sex månader efter att hans eller hennes uppdrag har upphört.

Förtroendemannens och arbetarskyddsfullmäktigs ställning fortgår trots att rörelsen överläts som sådan, såvida den överlätna rörelsen eller en del av den bevarar sin självständighet. Om rörelsen som överläts eller en del av den förlorar sin självständighet, har förtroendemannen och arbetarskyddsfullmäktig rätt till efterskydd så som avses i föregående stycke från och med det att mandatperioden upphör till följd av att rörelsen överläts.

Om en förtroendemannas, en avdelnings förtroendeman eller en arbetarskyddsfullmäktigs arbetsavtal har avslutats i strid mot det här avtalet, ska arbetsgivaren ersätta honom eller henne med minst 10 och högst 30 månaders lön. Då det vid produktionsanläggningen eller i motsvarande verksamhetsenhet regelbundet arbetar sammanlagt färre än 20 arbetstagare och tjänstemän uppgår ovan nämnda ersättning emellertid för arbetarskyddsfullmäktigs del till minst fyra och högst 24 månaders lön. Ersättningen ska bestämmas på samma grunder som föreskrivs i 12:2 § 2 mom. i arbetsavtalslagen.

3.4 Ersättare

Bestämmelserna i det här kapitlet tillämpas på vice förtroendemannen och arbetarskyddsfullmäktigs ersättare under den tid som de i enlighet med anmälan som förutsätts i det här avtalet vikarierar för förtroendemannen och arbetarskyddsfullmäktig.

Om arbetsgivaren säger upp vice förtroendemannens arbetsavtal eller permitterar honom eller henne då, när han eller hon inte vikarierar för förtroendemannen, anses uppsägningen eller permitteringen bero på tjänstemannens förtroendeuppdrag, om arbetsgivaren inte kan visa att åtgärden beror på en annan omständighet. Antagandet utifrån denna avtalsbestämmelse gäller under ersättarens mandatperiod och sex månader efter att den upphör.

4 SAMARBETE

Lokalt kan avtalas om inrättandet av ett sådant samarbetsorgan som bl.a. behandlar frågor i anslutning till utvecklingsverksamheten. Det gemensamma organet kan ersätta enskilda samarbets- och arbetarskyddskommissioner liksom övriga motsvarande kommissioner. Samma samarbetsorgan kan även ansvara för åtgärder och planer i enlighet med lagen om samarbete inom företag, arbetarskyddstillsynslagen, företagshälsovårdslagen och jämställdhetslagen i den omfattning som man lokalt kommer överens om.

5 UTBILDNING

5.1 Yrkesmässig utbildning

När arbetsgivaren ger en tjänsteman yrkesutbildning eller sänder tjänstemannen till utbildning i anslutning till tjänstemannens yrke, ersätts de direkta kostnaderna som utbildningen medför och tjänstemannens lön sänks inte, om man inte har avtalat annorlunda. Om utbildningen helt äger rum utanför arbetstiden, ersätts direkta kostnader som beror på utbildningen. Med direkta kostnader avses kursavgifter, kostnader för kursmaterial, rese- och levnadskostnader liksom större kostnader än vanligt som beror t.ex. på barnomsorgsarrangemang som avviker från de normala arrangemangen. För tid som används för utbildning utanför arbetstiden eller för resor som utbildningen förutsätter, betalas inte ersättning och ersättningen för resekostnaderna bestäms i enlighet med reseersättningsbestämmelserna i kollektivavtalet.

5.2 Gemensam utbildning

Utbildning som främjar samarbetet på arbetsplatsen ordnas av arbetsmarknadsparterna eller arbetsgivar- och tjänstemannaparterna gemensamt på arbetsplatsen eller på ett annat ställe.

Grundkurser i arbetarskyddssamarbete och specialkurser som är nödvändiga med tanke på arbetarskyddssamarbetet är här avsedd gemensam utbildning.

Bestämmelserna om gemensam utbildning tillämpas också på medinflytandesystem och utbildning som gäller lokala avtal. Om medverkan i utbildning kan också arbetsgivaren och tjänstemannen komma överens sinsemellan.

Den som deltar i utbildning betalas ersättning i enlighet med vad som bestäms under punkt 5.1. Om medverkan i utbildning avtalas lokalt beroende på utbildningens art i det samarbetsorgan som kommer i fråga eller mellan arbetsgivaren och förtroendemannen.

5.3 Facklig utbildning

5.3.1 Bevarande av anställning och anmälningstider

Tjänstemän ges möjlighet att delta i av förbundens utbildningsarbetsgrupp godkända kurser som pågår en månad eller kortare tid, om det inte innebär kännbara olägenheter för företagets verksamhet. Vid bedömningen av ovan avsedda olägenhet beaktas arbetsplatsens storlek. Anmälan om avsikt att delta i kurs ska göras så tidigt som möjligt. I negativa fall underrättas kontaktpersonen senast 10 dagar innan kursen inleds om orsaken till att beviljandet av ledighet skulle medföra kännbar olägenhet. Då rekommenderas att man i samråd strävar efter att utreda en eventuell annan tidpunkt för kursen då inget hinder för deltagande föreligger.

På förhand ska det konstateras om det är fråga om en utbildning som arbetsgivaren ska betala ersättning till tjänstemannen för i enlighet med det här avtalet.

Företrädare för personalen som anges under punkt 5.3.2 bereds i enlighet med ovan nämnda avtalspunkt möjlighet att delta i sådan utbildning som avses i det här avtalet som är ägnad till att öka dessa personers kompetens för skötseln av de uppgifter som avses i det här avtalet.

5.3.2 Ersättningar

För kurser som förbundens utbildningsarbetsgrupp har godkänt, betalar arbetsgivaren till förtroendemannen, en avdelnings förtroendeman, vice förtroendemannen, arbetarskyddsfullmäktig, vicearbetarskyddsfullmäktig, arbetarskyddskommissionens medlemmar och arbetarskyddsombudet månadslön för utbildning som deras uppgifter förutsätter, till förtroendemannen och en avdelnings förtroendeman för högst en månad och till ovan nämnda personer med arbetarskyddsuppdrag för högst två veckor.

Förtroendeman och avdelningars förtroendeman ersätts på motsvarande sätt inkomstbortfallet för en månad när de medverkar i av utbildningsarbetsgruppen godkända kurser på högst tre månader. På samma sätt går man till väga när det gäller ordförande för en medlemsförening förutsatt att han eller hon arbetar på ett företag med minst 100 tjänstemän som omfattas av det här avtalet och att medlemsföreningen som han eller hon leder har minst 50 medlemmar.

Dessutom betalas till tjänstemän som avses i punkt 5.3.2 för varje sådan kursdag för vilken avdrag inte görs på månadslönen, en mellan förbunden avtalad måltidsersättning såsom ersättning för måltidskostnaderna som kursarrangören förorsakas.

Måltidsersättningens belopp för kommande kalenderår fastställs alltid före slutet av september föregående kalenderår genom att den tidigare måltidsersättningens belopp justeras enligt den förändring i levnadskostnadsindexet som ägt rum mellan juli föregående justeringsår och juli innevarande justeringsår. Måltidsersättningens belopp fastställs årligen av utbildningsarbetsgruppen. Måltidsersättningen uppgår till 30,37 euro år 2025.

De här avsedda ersättningarna är arbetsgivaren skyldig att betala samma person för samma eller innehållsmässigt motsvarande utbildning endast en gång.

Medverkan i en utbildning i enlighet med punkt 5.3 innebär upp till gränsen på en månad inte avdrag i fråga om semester-, pensions- eller andra därmed jämförbara förmåner.

6 INFORMATIONSVERKSAMHET

Arbetsgivaren ska ge personalen eller dess företrädare följande uppgifter:

1. Efter fastställandet av företagets bokslut en utredning om företagets ekonomiska ställning som baserar sig på bokslutet.
2. Minst två gånger per redovisningsår en utredning om företagets ekonomiska ställning av vilken utvecklingsutsikterna för produktionen, sysselsättningen, lönsamheten och kostnadsstrukturen framgår.
3. Årligen en personalplan som omfattar uppskattningar om ändringar som är att vänta i fråga om mängd, kvalitet och ställning i anslutning till personalen.

I samband med det går man igenom antalet anställda på de olika enheter som företräds av förtroendemannen, såsom antalet anställda i butikerna, och en uppskattning av utsikterna för antalet tillfälligt anställda och deltidsanställda, externa arbetstagare och inhyrda arbetstagare.

Företaget ska utan dröjsmål meddela väsentliga förändringar i alla ovan nämnda uppgifter.

I företag med regelbundet minst 30 anställda ges företagets bokslutsuppgifter som avses i 2 kap. 11 § 2 mom. i lagen om samarbete inom företag till personalens företrädare på begäran i skriftlig form.

En i detta avtal avsedd personalgrupp har rätt att ordna möten på arbetsplatsen eller i andra överenskomna lokaler om frågor som gäller arbetsmarknaden, anställningar på arbetsplatsen eller samarbetslagen. Personalgrupperna har också rätt att till sina medlemmar dela ut möteskallelser och meddelanden som gäller arbetsplatsens anställningsförhållanden eller arbetsmarknaden.

Personalgrupperna har rätt att vid sidan om arbetsmarknadsfrågor också informera om allmänna frågor på arbetsplatsens anslagstavla.

I enlighet med det här avtalet ges förtroendemannen eller avdelningens förtroendeman vid meningsskiljaktigheter som ingår i deras uppgifter all information som behövs för att utreda ett klagomål. Arbetsgivaren lämnar uppgifterna om nya tjänstemän som har anställts i arbetsgivarens tjänst till förtroendemannen och om innehållet i deras arbetsuppgifter. Ifall det uppstår oklarheter på arbetsplatsen i frågan går man till väga så som föreskrivs i förhandlingsordningen i kollektivavtalet.

Genast efter att tjänstemannastatistiken i enlighet med statistiksamarbetsavtalet har sammanställts lämnas skriftligt till förtroendemannen en gång per år som lönestatistikuppgifter för enskilda verksamhetsställen de lönespecifikationer som utarbetas ur statistiken.

- medellönen enligt svårighetsklass och kön
- medelinkomsten per inkomstpost och kön
- som strukturuppgifter beloppen av löneandelarna per svårighetsklass, personliga delar och på företagsnivå (eller per verksamhetsställe) enligt svårighetsklass och kön

Förtroendemannen ges uppgifter om de genomsnittliga månadsinkomsterna för grupper som består av minst sex personer. Om uppgifter om två eller flera lönegrupper på grund av ovan inte kan ges, slås den förra eller nästa lönegrupp ihop till en grupp om vilken uppgifterna ges. Den hopslagna lönesumman beräknas som viktat medelvärde.

Förtroendemannen bereds möjlighet att inom sitt verksamhetsområde i företaget få del av företagets gällande lönebestämnings- och löneberäkningssystem. Dessutom har förtroendemannen rätt att göra sig förtrogen med nöd- och övertidsarbete för tjänstemännen inom hans eller hennes verksamhetsområde och förteckningen i enlighet med arbetstidslagen som gjorts upp över de förhöjda löner som har betalats för nöd- och övertidsarbetet.

Förtroendemannen får ta del av ovan avsedda uppgifter konfidentiellt för att kunna sköta sitt uppdrag. Uppgifterna får inte lämnas ut till andra företags förtroendeman eller de får inte heller på annat sätt spridas.

7 IKRAFTTRÄDANDE

Det här avtalet gäller från och med 1.1.2000 som en del av kollektivavtalet mellan tjänstemannen i Textil- och konfektionsindustrin rf, Industritjänstemannaförbundet i Finland STL rf, Teknisten Liitto TL ry och Svenska Tekniska Funktionärsförbundet i Finland STAF rf.

Tammerfors 28.1.2000

TEXTIL- OCH KONFEKTIONSINDUSTRIN RF

INDUSTRI TJÄNSTEMANNAFÖRBUNDET I FINLAND STL RF

TEKNISTEN LIITTO TL RY

SVENSKA TEKNISKA FUNKTIONÄRSFÖRBUNDET I FINLAND STAF RF

BILAGA 7

Sommarpraktikprogrammet Lär känna arbetslivet och tjäna en slant åren 2025–2027

Suomen Tekstiili ja Muoti ry och Fackförbundet Pro rf vill för egen del stödja möjligheterna för grundskolelever, gymnasister, elever i årskurs tio samt unga som deltar i utbildning som förbereder för examen (TUVA) att bekanta sig med arbetslivet genom sommarpraktikprogrammet Lär känna arbetslivet och tjäna en slant.

Syftet med sommarpraktikprogrammet är att ge de unga personliga erfarenheter av verksamheten på arbetsplatser i branschen, de olika arbetsuppgifterna som förekommer på företag, personalstrukturen, samarbetsformerna och möjligheterna inom branschen samt att erbjuda de unga lämpligt praktiskt arbete. De unga söker sommarpraktikplatserna direkt hos företagen i branschen.

Därför har parterna kommit överens om följande:

1. Bestämmelserna nedan gäller grundskoleelever, gymnasister, elever i årskurs tio samt unga som deltar i utbildning som förbereder för examen (TUVA) vars anställningsförhållande baserar sig på sommarpraktikprogrammet "Lär känna arbetslivet och tjäna en slant".
2. Ett anställningsförhållande enligt sommarpraktikprogrammet som fortgår två veckor eller tio arbetsdagar kan förläggas till tiden mellan 1.6 och 31.8 under åren 2025–2027. Man kan göra endast en praktikperiod enligt denna rekommendation i samma arbetsuppgift hos samma arbetsgivare per år.
3. För deltagande i sommarpraktikprogrammet "Lär känna arbetslivet och tjäna en slant" betalas en engångslön som år 2025 uppgår till 375 euro och år 2026 och 2027 uppgår till 395 euro. I lönen ingår den semesterersättning som tjänats in under praktiken. För lönen betalas lagstadgade socialskyddsavgifter beroende på personens ålder.
4. Bestämmelserna om löner, lönesättningsgrunder eller andra förmåner av ekonomiskt värde i det gällande kollektivavtalet tillämpas inte på de personer vars anställning baserar sig på sommarpraktikprogrammet enligt detta protokoll. Med undantag av den ordinarie arbetstidens längd tillämpas på dem inte heller kollektivavtalets bestämmelser om arbetstid, ifall dessa skulle försvåra det praktiska förverkligandet av sommarpraktikprogrammet.

Helsingfors, 04.3.2025

Suomen Tekstiili ja Muoti ry

Fackförbundet PRO rf

BILAGA 8

ANLITANDE AV PRAKTIKANTER/SOMMARJOBBARE INOM SUOMEN TEKSTIILI JA MUOTI RY:S AVTALSBRANSCHEN

Suomen Tekstiili ja Muoti ry och Fackförbundet PRO rf är eniga om att behovet av utbildning som sker/ordnas på arbetsplatsen enligt examenskraven för yrkesinriktad utbildning. Det är önskvärt att företag i branscher som representeras av Suomen Tekstiili ja Muoti ry aktivt kunde erbjuda ungdomar och studerande arbetsmöjligheter och på så sätt göra branscherna kända med tanke på framtiden.

Eftersom den ovan nämnda praktiken som är väsentlig för att slutföra studierna även genomförs på sommaren, har förbunden diskuterat de principer som företag tillämpar vid anställning av ovan nämnda praktikanter vid sådana omständigheter där arrangemang i anslutning till permittering eller uppsägning pågår i företaget.

Förbunden är överens om att arbetsgivaren trots den skyldighet att erbjuda arbete och återta anställda som avses i arbetsavtalslagen kan anställa en arbetspraktikant i en situation där arbetstagare har uppsagts eller permitterats ifall:

- arbetspraktikanten inte står i anställningsförhållande
- om arbetspraktikanten står i anställningsförhållande:
 - det är fråga om en praktikperiod som ingår i utbildningen eller
 - arbetspraktikanten inte ersätter arbetsgivarens behov av extra arbetskraft eller
 - arbetspraktikanten inte ersätter en uppsagd eller permitterad arbetstagare; eller
 - arbetspraktikantens arbetsinsats och arbetsuppgifter inte till sin natur kan jämföras med en normal arbetstages; eller
 - arbetspraktikanten står i ett kortvarigt, tidsbundet anställningsförhållande.

Förbunden rekommenderar att parterna i företag diskuterar de rutiner som iakttas vid företagen. Förtroendemannen ska underrättas om praktikanter som kommer till företaget.

Helsingfors, 10.2.2022

Suomen Tekstiili ja Muoti ry

Fackförbundet PRO rf

BILAGA 9

Vägledning för distans- och hybridarbete

Avtalsparterna uppmuntrar arbetsplatserna att utnyttja moderna arbetsmöjligheter som främjar produktiviteten och arbetshälsan, såsom distans- och hybridarbete.

Med distansarbete avses i detta sammanhang arbete som enligt arbetsavtalet utförs utanför den egentliga arbetsplatsen. Distansarbete utgör dock inte sådant arbete som i regel utförs utanför den överenskomna arbetsplatsen. Hybridarbete å andra sidan avser en ty av arbete som innebär att arbetet ibland utförs både på distans och fysiskt på arbetsplatsen.

Det finns ingen enhetlig strategi som passar alla arbetsplatser. Det är dock viktigt att tillsammans diskutera de bästa metoderna för varje företag. De positiva aspekterna av hybridarbete uppmuntrar till att utnyttja kombinationen av distansarbete och arbete på plats.

I allmänhet gäller samma regler för distansarbete som för andra former av arbete i arbetslivet. Arbetsmängden och målen för den som utför distansarbete är desamma som för arbete som utförs på arbetsplatsen. Arbetstagaren omfattas vid distansarbete av samma skydd enligt arbetsavtalslagen, kollektivavtalet och socialförsäkringen som vid arbete som utförs på arbetsplatsen. Olycksfallsförsäkringen gäller också vid distansarbete, men dess detaljerade tillämpning på arbete utanför arbetsplatsen bestäms enligt lagen om olycksfallsförsäkring och yrkessjukdomar. När det gäller arbetarskyddet bör det påpekas att arbetsgivaren vanligtvis inte kan påverka arbetsmiljön utanför arbetsplatsen, men arbetsgivarens allmänna omsorgsplikt enligt arbetarskyddslagen gäller allt arbete.

Vid distans- och hybridarbete ska man även se till att arbetstagarna behandlas lika, om inte annat föranleds av arbetsuppgiften.

Distans- och hybridarbete kan bygga på företagets anvisningar, särskilda avtal eller ett fallspecifikt avtal mellan chefen och arbetstagaren.

Vid distansarbete eller hybridarbete är det bra att vara uppmärksam på följande:

- När distansarbete är möjligt
- När all personal måste befinna sig på arbetsplatsen
- Om möten ska hållas virtuellt eller personligen, eller genom en kombination av båda
- Hur man värnar om samhörigheten

Omfattningen på distansarbetet, samt dess varaktighet och upphörande

- Uppgifter som utförs som distansarbete och tidsanvändningen
- Rapportering av arbete som utförs på distans
- Den tid under vilken arbetstagaren ska vara tillgänglig
- Kontakt med arbetsplatsen
- Ansvar för upphandling och underhåll av arbetsredskap och utrustning
- Säkerhet och tekniskt stöd
- Uppföljning av arbetstid

